

Y. MANIU

PROSCRISUL

ROMAN

DRAMĂ ORIGINALĂ NAȚIONALĂ ÎN V ACTE
ȘI V TABELURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj
IN AJUNULU EVENIMENTELOR DIN 1848

Scena se petrece în capitala Transilvaniei.

BUCURESCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE.
(Laboratoriî Români)
No. 19. — STRADA ACADEMIEI. — No. 19.
1880.

În partea II. V.

658538

Y. M A N I U

PROSCRISUL

DRAMA ORIGINALA ÎN V ACTE ȘI V TABELURI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj-Napoca

RBCFG201800742

BUCUREȘCI
TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMANE
(LABORATORII ROMANI)

19. STRADA ACADEMIEI 19.

1880

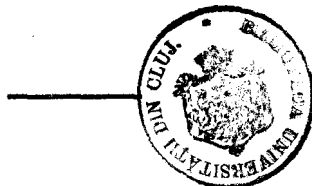
177278

PERSÓNELE PIESEI

COMITELE BETLEANU.....
COMITESA BERTHA, consórta lui.
ERMINA, nepótă de frate a Comitelui.
ZOE, amica Erminei.
BARONELE ARTUR BARCIAY.
IULIU, secretariul Comitelui.
RADU NEGREANU, unú expatriatú românú.
NESTOR SELEJEANU, avocatú.
HUGO, BRANITZKI.....
LEVY, bancher ovreú.
IESICA, nepóta lui.
BUCUR, domesticú bêtrânú în casa Com.
VLADIMIR, servitoriulú baronelui Artur.
Domesticí și servitorí în palatul Comitelui.
Mai multí amici.

~~~~~

Scena se petrece în capitala Transilvaniei, în ajunul Evenimentelorú din 1848.

Tóte drepturile sunt rezervate.

ACTUL I

VISUL EVREULUI

O cameră elegantă mobilată în palatul Comitelui, avându o intrare principală la dreapta și în mijloc, la stânga o ferăstră, în fața scenei o masă, lângă dânsa o canapea.

SCENA I.

IULIU, ERMINA, ZOE.

IULIU, stând în fața scenei, rezemat ușor cu mâna dreaptă pe masă; examina un de semn, ce'l ținea în mâna stângă și pare absorbit în meditații!! Este fermecător!!!

ZOE, ținând de mână pe Ermina la intrarea principală o opresce pe loc și'i face un semn de mutism, apart către Ermina, surîzând. Un moment!

IULIU, neobservând pe Zoe și pe Ermina continuă. Sublimă idee!.... Divină artă!.... Admirabilă precizie!

ERMINA, către Zoe. Ce ȳice el?

ZOE, surîzând către Ermina. Că'i fermecat.

ERMINA, către Zoe muștrând'o. Zoe!

ZOE, surîzându-i și continuând, de.. Idea sublimă!

IULIU, contemplativ, păstrându aceeași poziție. Vitezul Domnă!... respectat, temut de Islam și invidiat de aliații creștini!... Mihaï la porțile Albei Iulia!

ERMINA, către Zoe. Este indiscret din parte-ne.

ZOE, către Ermina. Vina lui! de ce preferă a cânta frumusețele unui paradisă perduto.

IULIU, contemplativ. Gloriea Istoriei române priimesce omagile unui poporă beliciosă, dar însă cucerit prin vitejia Română!... Aquila străbună și-a reluat sborul în anima Daciei!

ERMINA, către Zoe. Subiectul său de predilecție!

ZOE. Noi cu Atila și Arpad, elă cu Stefan și Mihaï,... fie care cu idoliș seî.

IULIU, continuând. Ah!... Secoli de mărire și virtuți, veți reapare

voi în acești timpî sombri?!... — Veniți a resbuna ultragele profanatorilor, desmintindü profetiele cobitöre!

ERMINA, către Zoe. Oceanul imaginațiunei va deborda.

ZOE, către ea c'un suris semnificativ. Mâna vöstră 'i-a dat aventü.

IULIU, continuând. Veniți a spune lumii că stürpea nöstră nu s'a perdutü în noptile secolilor!

ERMINA, către Zoe. Să ne retragemu.

ZOE. N'ar fi păcatü?!

IULIU, continuând. A spune Romei că fiica ei, cea uitată, este viuă și 'i conservă töte monumentele gloriei.

ERMINA, Zoei. Nainteză!... merge către Iuliu împreună cu Zoe. Roma creștină, sacerdotală, abgiurändü trecutulü. 'și-a expiatü gloria în consiliü ecumenice.

IULIU, desconcertat, confuz. Cum?... D-voastră aicea?

ZOE. Ca tot-de-auna la acéstă oră de lecțiune!

ERMINA, cu bunătațe. Am făcut reü, ne veü scuza. Plăcerea de a cunösce judecata magistrului ne a îndemnatü să profitäm de acéstă ocașiune, într'unü modü cam indiscretü.

ZOE, glumitöre. Supără?

IULIU, tot cam perplexu. Nici de cum!... dar însă... eü fiind distrasü... absorbitü în contemplațiunea desemnului vöstru, nu v'amü obseruatü, și... mi-amü permisü.

ERMINA, cu bländețe. A te pierde în aprețieri bine-voitöre.

ZOE, cu un suris. Rätăcind pe malurî îndepärtate!

IULIU. M'am fostü perdutü într'unü visü frumosü, grație geniului vöstru!... Succesulü operei va scuza indiscrețiunea comentarelorü mele.

ERMINA, melancolică. Va să ñică este culpa mea, că : răpit din mijlocul ruinelorü pline de tristeță, te-ai transportatü în lumea trecută... bogată în fapte mărete!

ZOE. Intr'o lume fabulosă.

IULIU. Suvenirile mărirei străbune ridicändü consciința, înälțändü ideea unü cultü, ne ușurează sufletulü... Acestü capü d'operă, întinğënd desemnul, represintă geniulü nobilei mele ginte.

ERMINA. Așa dar, desemnul meu are un meritü și în acést sensü?

IULIU. Elü are îndoitul meritü, de a întruni talentulü cu sublimul gustü... deșteptändü în același timpü consciințele cădute la fiü rätăciți.

ZOE, apart. Necorigibile!

ERMINA. Dar meritul reușitei nu este, nu p $\acute{o}$ te fi exclusiva mea proprietate.

IULIU. Modestia r $\acute{a}$ dic $\acute{a}$ și mai mult val $\acute{o}$ rea talentului.

ZOE. Prea adev $\acute{a}$ rat $\acute{u}$.

ERMINA. Tributul $\acute{u}$ gra $\acute{t}$ itudinei ne va ușura consciința... Eleva recunosc $\acute{e}$ to $\acute{r}$ e, inspirat $\acute{a}$ de sentimentul $\acute{u}$ amicie $\acute{i}$, vi'l $\acute{u}$ ofer $\acute{a}$ în semn $\acute{u}$ de gagi $\acute{u}$.

IULIU. El va fi sacru pentru mine !... acel sentiment $\acute{u}$, este cultul me $\acute{u}$! Amicie'a v $\acute{o}$ str $\acute{a}$, p $\acute{a}$ str $\acute{e}$ z $\acute{a}$ în sanctuarul $\acute{u}$ ei, suvenirile prunciei n $\acute{o}$ stre, reminiscințele fericirilor $\acute{u}$ mele, din acele țile.

ZOE, cu tristeț $\acute{a}$. Viset $\acute{o}$ re și pline de frumoșe ilusiuni.

ERMINA, cu aer trist. Ah ! de ce se pierd ele, amica mea... în aceluși semet $\acute{u}$ Ocean $\acute{u}$ de prejudețe ? !

ZOE, *apart.* Sermane viset $\acute{o}$ ri $\acute{u}$! !

IULIU. Dar junețea comunic $\acute{a}$ cu pruncia ca cu sorginta ei ? ! !

ERMINA. Proverbul $\acute{u}$ țice : c $\acute{a}$ visul $\acute{u}$ pier $\acute{e}$ d'ina $\acute{i}$ ntea realit $\acute{a}$ ții !

ZOE. Visul $\acute{u}$ fiind din p $\acute{e}$ cate o form $\acute{a}$ perit $\acute{o}$ re, resufl $\acute{a}$ și disp $\acute{a}$ re cu aceeași inlesnire.

IULIU. Așa este... Vis $\acute{u}$, ilusiuni, disp $\acute{a}$ r $\acute{u}$, f $\acute{a}$ r $\acute{a}$ urme, neav $\acute{e}$ nd $\acute{u}$ pentru am $\acute{a}$ ritul $\acute{u}$ viset $\acute{o}$ ri $\acute{u}$. nici măcar $\acute{u}$ elemosina carit $\acute{a}$ ții; prin natura lor $\acute{u}$, ele ne las $\acute{a}$ drept suvenire, o credință sdrobotit $\acute{a}$ și a-mare deceptiuni.

ERMINA. Un $\acute{u}$ trist $\acute{u}$ adev $\acute{e}$ r $\acute{u}$!

ZOE. Puterea credinței, unit $\acute{a}$ cu t $\acute{a}$ ri $\acute{a}$ de suflet $\acute{u}$, face adesea minuni.

IULIU. Ea se va sf $\acute{a}$ r $\acute{a}$ ma pururea de acele legi violente, care desprețuind omenirea, o desbin $\acute{a}$.

ZOE. Nu tot $\acute{u}$ ce ese din popor $\acute{u}$, p $\acute{o}$ te fi atins de urgia acelor $\acute{u}$ legi.

ERMINA. Buna ursit $\acute{a}$ ți-a dat $\acute{u}$ totul $\acute{u}$.

ZOE. Și încă cu prisos $\acute{u}$.

IULIU. A fost $\acute{u}$ în adev $\acute{e}$ r $\acute{u}$ generos $\acute{a}$, buna mea ursit $\acute{a}$! Vicl $\acute{e}$ nul $\acute{u}$ geni $\acute{u}$, ispitit $\acute{u}$ de o pl $\acute{a}$ cere r $\acute{e}$ ut $\acute{a}$ ci $\acute{o}$ s $\acute{a}$, ne ridic $\acute{a}$ în momentele sale de distracțiune, la o în $\acute{a}$ lțime uluit $\acute{o}$ re, pentru ca să privim $\acute{u}$ din culmea am $\acute{a}$ gitorulul zenit, abisul înfior $\acute{a}$ tor $\acute{u}$, care ne desparte de subiectul $\acute{u}$ venerațiunei n $\acute{o}$ stre, înv $\acute{a}$ luindu'l $\acute{u}$ în negura de c $\acute{e}$ ț $\acute{a}$ a prejudețelor $\acute{u}$.

ZOE. C $\acute{e}$ ț $\acute{a}$ se pierd c $\acute{a}$ nd $\acute{u}$ rațele diminet $\acute{e}$ i o resbat $\acute{u}$.

ERMINA. Timida neîncredere... este negațiunea val $\acute{o}$ rei.

IULIU. V $\acute{e}$ cer $\acute{u}$ scuze.

ERMINA. Iubirea și considerațiunea unchiului nostru, stima și afecțiunea amicelor devotate, sunt totu' atâtea probe, că acea învechită erezie, nu pôte avea influența ce i se atribuia!... sunt dacă voesci...

ZOE, cădându-și în vorbă. Rațele bine-făcătore ale dimineței.

IULIU. Menite a da viață întregii creațiuni.

ERMINA. Și putere iresistibilă divinului sentimentu', spre a neutralisa prin farmecul s'eu, vigoarea suveranelorū prejudețe.

IULIU. Vrea să dică...

ZOE. Că ele fiindu' faptulū omului, voința lui le pôte desființa.

ERMINA. Este multu', prea multu', când prorpiulū nostru meritū, ne ridica în stima lumii și face cuceriri în domeniulū...

IULIU, sărutându-și mâna cu curagiu. Numai unū Angelū, unū trimis alū Providenței pôte alina printr'o singură suflare, cumplitele n'ostre dureri, redându-ne o viață perdută și cu ea o lume de fericiri.

ERMINA, cu un aer melancolic. Dumneșeulū meu!... să dau ceea ce eū însu-mi cautū!

IULIU. Voiū bine-cuvinta eternū suvenirea acestorū prețioșe momente, consacrandu-vē întreaga mea viață!

ZOE. Ai devotat o de multū amiceii n'ostre.

IULIU. Am trăit, am crescut împreună, fericitū prin acel divin sentimentū!

BUCUR, intrând prin ușa laterală, anunțând. Domnul Baron Artur Barciay este în salonū.

IULIU, surprins. Barciay!

ERMINA, deșteptată, în sine. Demonulū meu!!!

ZOE. Artur?!

BUCUR. Excelenta Sa, D-nul Comite, vē așteptă!

ERMINA, în sine. Realitatea disperată! către Bucur. Voiū veni. Bucur dispare.

IULIU, visător. Artur?!!

ERMINA, după o luptă în sine, către Iuliu. Amica n'ostă Zoe îți va spune totul.

IULIU, cu mirare. Zoe?!

ERMINA. La revedere! către Zoe. Nu vei întârția, scumpa mea!
dispare.

SCENA II.

IULIU și ZOE.

IULIU, meditativ. Ce-a voit să ȃică ea ?

ZOE. Despre acea ființă uriciósă ?... Este un arogant pocitú... îl urăscú... și ea.... A !!... este neconsolabilă !...

IULIU. Neconsolabilă ? !

ZOE. 'Mi spunea cu lacrămî în ochi... și lacrămile sunt expresiunea cea mai fidelă a simțimentelorú nóstre, limbagiulú celú mai eloquinte la sexulú meú.

IULIU. Fă-mé să înțeleg, buna mea Zoe, máhnirea Erminei ? !

ZOE. Ea va sci să lupte, să resiste, să învingă.

IULIU. Mé pierdú într'unú haos de mistificațiunî.

ZOE. Nu ți s'a spusú despre hidiósá alianță... născutá în creerî Contesei Bertha ?

IULIU. Nimic !

ZOE. Intrigile sunt mari, darú și reacțiunea își va face datoria. A ! este puternicú, sentimentulú din care o juná ființă își face unú cultú !

IULIU. Și Ermina se găsește în luptă cu acel sentimentú ?... cu alte cuvinte, este vorba despre măritișul ei cu Artur Barciay ?

ZOE. Unú rivalú periculosú, favoritú alú Comitesei Mătușe, amicú intimú cu gentilulú nostru Polonez Hugo,... înțelegi ?

IULIU, surprins. Unú măritișú, fără a se consulta inima ei ?

ZOE, cu un suris ironic. Cine ți-a spus că inima jócă unú rolú în tóte căsnicieile celorú mari ?

IULIU, cu amărăciune. Ai dreptate, uitasem că femeea la ei, în cele mai multe casuri, este mai multú unú obiectú de distrațiune.

ZOE. Bětrána nóstrá pare a fi cititú în inima nepótei și se teme de cucerî profane, dupá cum ȃice... Ea 'și va pune tótá silința, să te înduplece a priimi o misiune departe de noi.

IULIU. Voesce a mé înlătura !... Eî bine ! mé voiú congedia eú însu-mi !

ZOE, retrasă. Din acel momentú, Ermina va fi perdutá !... și nu póte fi generosú a'î refusa concursulú în ora supremá !.

IULIU. Ea nu mi l'a cerut.

ZOE. Ți a dat unú avisú cu pericolul de a te introduce în sanc-

tuariulū inimei sale!... ea va cădea pōte în acea luptă, dar va avea cel puțin la momentul dat, cui să adreseze ultimul suspinū, tainiculū legatū alū inimei june, acelu simbolicū legatū, care se resuma în două cuvinte... sacramentale «*Te iubescū.*»

IULIU, extasiat. Pietate!.. Nu!.. Ea nu va cădea!.. misericordia Comitelui... Ce ȃicū?... Comite și misericordie, în cestiuni de inimă! — A!.. este unū blăstēmū!..

ZOE. Speranță!!!

IULIU, ca deșteptat. Speranță?... la ce'mī poate servi?... Darū ea pare a'mī da fericirea!!... și de ce ore să nu-mī fie permisū a spera!... cum?... speranța nu este ea unū patrimoniu comunū?... trecerea peste rubiconulū prejudețelor rebele, să fie posibilă pentru noi, fiī din poporū? pauză. Baronele Artur solicită mână ei?... îi cere inima jună, neapăratū ca să'sī adăposte viața declinată la foculū sacru alū amorului conjugalū?

ZOE. Gerulū Ernei caută pururea rațele sōrelui, spre a'sī ascunde cruțimea, de care elū însu'sī se înfiorēză.

IULIU. Ce ironie! pauză. Va da în schimbū consōrteī sale, o nōpte eternă... Dar... îi va da unū nume patricianū, ce se pierde în abisul secolilor de jale, unū nume ce nu 'și are altū meritū, de cât resunetul blestemelorū! Sōrta resbunătore va fi cerēndū să adaoge și Ermina la pēcatele străbunilorū ei, care s'aū smulsū de la sānulū mumei Romane trecēndū în castrele asupraitorilorū, spre a'sī umili stārpea și a mări supliciuulū frațilorū trădațī.

ZOE. Ursita neîndurată ni l'a pus în cale!

IULIU. Ca să ne probeze că visul nu este o realitate.

ZOE. Nu putea elū să rēmână pentru vecie în țară farmecelorū și a crocodililorū, unde ȃice că și-a petrecutū junețea.

SCENA III.

PRECEDENȚII și COMITESA BERTA.

IULIU, la intrarea Comitesei pentru sine. Dōmnă Comitesă!..

ZOE, către Iuliu șoptindu-i. Prudentă!!

BERTHA, intrānd pe ușa cardinală, apart. Șōpte?! Taīne... de sigurū l'a prevenit, tare, singurī?... neapărat ora de meditațiune, aurigēnd.

ZOE. În pictură.... și desemnū!

IULIU, cu demnitate. Am terminat fără a fi început măcar!...

BERTHA. Cu toate acestea a durat cam mult... ai să mă faci gelosă, Domnule Iuliu, de afecțiunea zinișorei mele!

ZOE. Bunătatea voastră, Comitesă, este nemărginită!...

IULIU. Domnișóra Ermina mi-a făcută onóra se-mă céră pãre-rea asupra unui desemnă, executatú cu multă artă!...

BERTHA. Ce ȃicǐ?...

IULIU. Este un adevãrat cap d'operã.

BERTHA. Nu va fi prea exageratú elogiulú vostru?...

IULIU. Nicǐ de cum...

ZOE. S'a întrecutú pe sine!...

BERTHA. Mě încântã!... fiind ast-fel, se explicã întârzierea...

ZOE. Acum însã, nimic nu mē mãi reține. Ermina mē va fi adestãndú cu nerãbdare... vė cerú voie, Dómñã Comitesã!...

BERTHA. Vom face mãi târziú o micã excursiune împreunã; veǐ preveni și pe Ermina.

ZOE, eșină. Ordinele vóstre vorú fi executate!...

BERTHA, către Iuliu. La rëndul meú, 'ți cer și eú câte-va momente.

IULIU. Vė staú la dispozițiune.

BERTHA, apart. Reuși-voiú?!... tare. Am trebuința de consiliú... de concursul vostru într'o cuestiune de mare însemnãtate pentru mine...

IULIU. Voiú fi fericit putëndu-vė servi...

BERTHA. Increderea mea 'ți póte spune, că avem o convicțiune bine formatã despre valóra meritelorú Dumitale...

IULIU. Vė mulțumescú, Dómñã Comitesã...

BERTHA. Ea ne dã dreptulú a compta, în tóte privințele, pe devotamentulú vostru.

IULIU. Fãrã cea mãi micã indoialã.

BERTHA. Sã venim la chestiune... Este o afacere, a cãrei reușitã va depinde fórtē multú de la zelul și... perspicacitatea însărcinatului nostru.

IULIU. Luminele vóstre, Dómñã Comitesã, nu vorú întâmpina greutate în alegere.

BERTHA. Nu te amãgescǐ?...

IULIU. N'aș cuteza sã mē indoesc.

BERTHA. Cu atãtu mãi bine!... acéstã încredințare mǐ spune că adresa mea nu póte fi greșitã!... Eú sperú multú de la concursulú D-tale; nu mi-lú veǐ refusa?...

IULIU. Ordonată, Dómnă Comitesă !

BERTHA. Nicî eú, nicî Comitele n'amú putea dispune în aceste momente de timpul nostru; elú fiindú cerutú în afaceri de unú interesú mai supeiorú... Este vorba despre viitorulú nepótei nóstre!... *fixându-l.* Neapárat vei fi înþeles cá Baronele Barciay solicitá mána...?

IULIU, *liniþtit.* Nicî unú cuvêntú !...

BERTHA. Cunoscî pe Artur ?...

IULIU. Fórte puþinú.

BERTHA, *apart.* Nicî o miþcare în faþa lui, *tare,* pécat !... Mi-arú fi plácutú sá aflu opiniunea D-tale !!... Sórta Erminei trebuie sá te intereseze.

IULIU, *apart.* Ce viclenie ! *tare.* Í portú celú mai respectuosú interesú...

BERTHA. Prea naturalú !... simpatia þi afecþiunea, cultivate din cea mai fragetá etate, íþ reclamá dreptulú.

IULIU, *apart.* Ce îngánare ! *tare,* adincú pátrunsú de sánþenia devotamentului méi, voiú fi celú d'ántéiú a vé aduce sincerele mele urári...

BERTHA, *apart.* Amágire, nu pote fi pericolú... *tare, dupá o pauzá.* În teresulú Erminei reclamándú, *dupá cum veþi,* tótá solitudinea unchiului þi a mátuþei, nu-mí rămáne pentru vorbita cestiune, de câtú singurulú recursú la luminele D-tale. Este afacere gingaþá þi urgentá; o regulare de moþtenire... Importanþa ei, consideraþiuni de familie, mé facú sá fiú fórte dificilá în alegerea unú mandatariú; consimþind D-ta a primi însárcinarea, voiú fi liniþtitá...

IULIU, *apart.* Zoe avea dreptate, *tare.* Nu sciú, D-ná Comitesá, pán' la ce punctú modestele mele mijlóce imí potú permite sá iaú asuprá-mí sarcina unei misiuni, mai presusú de puterile mele... Márturisescú cá raspunderea mé descuragézá !...

BERTHA. Ai tótá încrederea mea...

IULIU. Þi eú, Dómnă Comitesá, trebuie sá amú în vedere numai interesulú vostru.

BERTHA, *preimblându-se în susú þi în josú... apart.* Nu-i modú a'lú indupleca de astá datá... insistenþa va deþtepta prepusú... *tare, dupá o meditaþiune.* Rămáne sá luámú înþelegere cu Comitele.

IULIU. Va fi bine sá consultámú þi pe Nestor...

BERTHA. Nu pierde însá din vedere urgenþa...

IULIU. Aþteptú autorisaþiunea.

SCENA II.

PRECEDINȚII, COMITELE.

COMITELE, intrându prin ușa cardinală cu un aer voios, adresându se la Bertha. Erai aicea, scumpa mea?... către Iuliu. Ai ceva pentru mine ?

IULIU. O singură scrisoare, îi da o scrisoare din buzunarul său.

BERTHA. Artur s'a retras ?... mi-a promis că se va reîntoarce...

IULIU, gata de plecare la adresa Comitesei. Veți bine voi, Dómnă Comiteasă, a mă autorisa să pun în lucrare ordinul vostru !

BERTHA, deșteptată din meditațiune. Mă veți îndatora !..

IULIU, către Comitele. Fi-va necesariu, Domnule Comite !.. a lua informațiunii despre mersul afacerii cu Banca ?..

COMITELE, terminându cu citirea epistolei, o pune pe masă. Ne vom înțelege cu Nestor...

IULIU. Așa dar, salutându.. îmi permiteți Excelență !..

COMITELE. Nu întârzia...

IULIU. Nici de cum.... dispere.

BERTHA, observându tăcerea Comitelui, care sta pe gânduri, după citirea scrisorii de la Iuliu. Meditativ ?!... fi-va totu... cestiunea măritişului, care vă preocupă, bunul meu amic; îmi place a crede că în fine, te veți fi convins, despre avantajele proiectului!...

COMITELE. Aparentele pot fi amăgitoare !..

BERTHA. O situațiune lămurită, cum este a Baronului... nu intră în seria acelor excepțiuni...

COMITELE. Ea nu ne poate autorisa să improvisăm... așa dîcîndu, un măritiş.

BERTHA. Se va pierde ocasiunea cea mai bună... Unchiul și nepoata se pot felicita de o asemenea acuzițiune.

COMITELE. Ermina are totă libertatea alegei.

BERTHA. Care va fi atitudinea voastră, în casu de refuz ?

COMITELE. Se va mărgini în consiliu părintesci...

BERTHA. Numai atât ?..

COMITELE. Nepoata noastră este luminată... Ea și va înțelege mai bine interesul.

BERTHA. La casu contrariu ?..

COMITELE. Îi vom exprime, în termeni bine aleși, părerea noastră de rău...

BERTHA. Din fatalitate, Artur este cel mai periculos din tre cre-

ditorii noștri și apoi mai ține în mâinele sale secretul amicului nostru Hugo.

COMITELE, cu un suris dureros ridicându scrisoarea de pe masă și înfățișând'o Comitesei. Acastă scrisoară, venită de la ună amică bine-voitoră... ne spune, că refuzându-i-se mâna Erminei... acel secret, va putea fi divulgat... trădată...

BERTHA. Prin proiectata alianță, s'arū putea înlătura și ruina averei noastre, și pericolul care amenință viața lui,... numele vostru !...

COMITELE. Nu uita că Ermina este singura moștenitoare a bogatului său patrimoniu părintesc... reposatul meu frate a încredințat solitudinea mea, unicul meu tesaur... Ea așu insulta memoria lui, impunându'i voința mea... Artur arū pierde în stima unei june ființe, luată în căsnicie, fără consimțimentul ei...

BERTHA. Mai pre susū de totă onorea casei noastre.

COMITELE. Prețul ce mi s'arū cere, amica mea, este prea mare.

BERTHA. Ruina... Umilinta ?...

COMITELE. Sperū a regula afacerea mea bănescă.

BERTHA. Convențiunile societăței în care trăimū, potū fi prea bine abătute de la teoriile vōstre de astăzi, eu însă, crescută în eresiele trecutului, amū avutū ușurința potū dice, să'mi dau cuventul de onore, și... să promitū Baronului consimțimentul vostru...

COMITELE, surprinsū. Mē surprinde acastă ingerință în afaceri străine de chemarea vōstră ?...

BERTHA. Recunoscū că amū comisū o imprudență, a mē interesa de viitorul nepōtei noastre... acum însă cândū mi se ridică sarcina ce-mi impunea iubirea mea, pentru Ermina, mē voiū retrage. Voindū a pleca.

COMITELE. Te iușesci, scumpa mea !... Cine iți spune că Ermina nu se va învoi. Consimțindū ea, totul se pōte face. pauză. Pentru cândū s'a promisū responsulū.

BERTHA. Pentru de-seră...

COMITELE, neliniștitū. Cum ?... atâta pripire ?... fără a se lua înțelegere cu Ermina ?...

BERTHA. Voiū contra-manda tōte dispozițiunile luate, de și guvernatoarele, cumnatulū Baronelulū, mi-a anunțalū venirea sa.

BUCUR, intră prin ușa cardinală și anunță. Excelență !... Jupān Levy, vē cere voie.

COMITELE. Să adeste ună momentă.

BUCUR, să retrage.

BERTHA. Ultimulă vostru cuvântă, Dmonule Cemite!...

COMITELE. Consultă, amica mea, pe Ermina...

BERTHA. Voința noastră, va fi voința ei?!...

COMITELE, după o precugetare. Peste ună quartă de oră celū multă, voiū fi la... Voi... sună clopotulū.

BERTHA. Așū avea și eū ořeși care însărcinări pentru Levy.

COMITELE, către Bucur care intrase la semnul chemărei, pōte intra... către Comitesa Le voiū avea în vedere.

SCENA V.

A C E I A Ș I , L E V Y .

LEVY, ntrândū se opresce pe pragulū ușei. Vē salutū Excelență! către Comitesa. Să amū ertăciune, Dōmnă Comitesă!

COMITELE, Nainteză!...

LEVY, cu sficijune. Voiū fi nemeritū rēū la acestū momentū!...

COMITELE. Nici de cum...

BERTHA, către comite. Nu veī uīta, amiculū meū!...

COMITELE. Fii liniștită...

BERTHA. Vē adestū... ese prin ușa din drepta.

COMITELE. La revedere! Levy apart. Trufașă femeec... Comitele se aședă pe jețul de la masū. Să vedemū, bunulū meū Levy, ce geniū te aduce la noi?...

LEVY, suridēndū. Geniulū bunū, Excelență!

COMITELE. Așa!...

LEVY. Excelența vōstră, sunteți protectorele nostru!... Ați avutū generōsa bunătate să sprijiniți plāngerile nōstre la cancelaria Curții din Viena!

COMITELE. Ei bine! cu ce rezultatū?

LEVY. Comunitatea nōstră, vē este prea îndatorită! Avemū scire fōrte îmbucuritoare; sperāmū a ne vedea realizate dorințele.

COMITELE. Admiși fără restricțiune, a vē face comerțulū în capitala țerei și în tērgurile principale... veți atinge scopulū doritū.

LEVY. Mulțumită puterniceī vōstre protecțiunii... Comunitatea m'a însărcinatū să vē exprimū omagele ei...

COMITELE. Sum convinsū...

LEVY. Supusulă vostru Levy, v  stă la dispozi iune...

COMITELE. La timpul  s u voi  face întrebunțare de bunele dispozi iuni.

LEVY. In semn  de recunoscin a am  c utat  să profit  și de ac st  ocasiune, spre a responde la  nalta v str  protec iune...

COMITELE. Cum ?...

LEVY. Am  f cut  tot  posibilul ...

COMITELE. In ce sens  ?...

LEVY. M'am  silit  a vă servi în felul  meu...

COMITELE, suriz nd . Neap rat  adun nd  poli ele mele ?...

LEVY. Cu bună succes ...

COMITELE. A a !...

LEVY, sco end  din portofoliul  un  pachet  de h rtii  i prezent ndu-le Comitelui. Ac st  mic  colec iune v  p te  ncredin a în modul  pip it , despre reu it ...

COMITELE, examin nd  biletele. Sunt ale mele... frumos  colec iune ! Pentru un  moment  nu ne putem  regula... peste pu in  timp  însă, sper  a mă 'nlesni, le'napoiază.

LEVY, primind  pachetul . Voi  fi la ordinele Excelen ei V stre...

COMITELE. Vrea să  ic  suntem   n ele i ?...

LEVY. Ce sunt micelle mele servicii în raport  cu m rinimosul   i puternicul  vostru scut  ?!...

COMITELE. Nu mă  ndoesc  că protesta iunile v stre sunt sincere...

LEVY. Sincere, Domnule Comite, ca credin a mea...

COMITELE. De astă dată, vei primi a te însărcina cu mic  comisiuni, din partea Comitesei...

LEVY. A tept  ordinea Dómnei Comitese...

COMITELE. B tr nul  meu Bucur  i va aduce numai de c t  noti ele n stre. Se ridică dup  je i spre a se îndepărta. Vei face bine să adesti c te-va momente aici în salonul ...

LEVY. Cu plăcere, Domnule Comite !... .

COMITELE, e ind , Comunitatea v str  p te fi sigur  și pe viitor  de protec iunea mea...

LEVY, urm ndu-l  cu ochii. Ea este ad nc  p truns  de datoria recunoscin ei !...

COMITELE, st nd  un  moment  la u a din dreapta. Imi place a crede...
dispare.

SCENA VI.

LEVY *singură*, apoi BUCUR.

LEVY, rămâne singură întorsă pe jumătate spre ușa laterală, prin care a dispărut Comitele și jumătate spre publică, după o pauză, luându-și fața lui o expresiune triumfătoare și ironică; se pune a vorbi singură. Hm !... supunere, bunele dispozițiuni, recunoștință... vorbe frumoase, cându nu suntă fățarnice... gratitudinea e o virtute precum se țice, scim și noi a'î da prețul, să nu nise cêră însă prea mult, că de obicei, pentru puținul ce priimim! pauză, meditativă. Le-a recunoscută... Mă temeamă de falsificațiuni... surîdendă. Sunt la modă... pauză. M'amă liniștită, privindă în jurul sêu. Trebșoră bunicică... în totă privința... cu jumătate vocea. Ea ne asigură de puternica lui influență... ne mai dă și ună câștigă bănescă, socotind. Calculândă dobânda și scădemintulă... clătinandă din capă. Esse o camătă potrivită... pășindă în sus și 'n jos. Nu'î tocmai mia la sută, dară pe aci... aproape... meditativă. Ce să facemă ? !... Urgia lumei ne-a inăsprită... neapărată în dauna ei... Caută să profitămă și noi de ceea ce ni s'a lăsată... ună mică lucru... dară... puternică... adică... duhulă neguțătorescă... ce'î dreptă este partea cea mai bogată din filosofia speculativă !... pauză Elă... da, Elă... acelă duhă... ne-a făcută să alegemă numai două din cele patru speciă de *Aritmetică*... *Adunarea și Inmulțirea* !... Creștinulă... ca creștină și... stăpână... și-a păstrată cea-l'altă jumătate : *Scăderea și împărțirea*, cum amă țice... *divisiunea*... adică *desbinarea*... pauză, fie care cu gustulă sêu... Nu'l invidiemă... Nu ne supără de locă !... Elă însă, creștinulă, își rîde de noi... cu trufie... cu haz !... face reă... prea reă... este o scădere pentru punga creștinăscă... triumfândă după o pauză. Bine... bine... *Risulă*... urgia, n'a împiedicată mersulă nostru... din contra elă ne dă ună aventă... din ce în ce mai arđetoră !... Risulă, urgia... puternică stimulentă !... preîmbându-se... Numai elă a făcută dintr'ună poporă pribegă... presărată în catesi patru unghiuri ale lumei... o putere *Uriasă* ! !... Dară !... 'i-a dată *suveranitatea comerciului* ! !... privindă în jurulă sêu, ca și cum ară avea ună adversară în fața lui... Cum ?... Vă displace ? !... Vă neliniscește ? !... cu duiojie... este voința vóstră !... ce diceți... nu v'ară conveni... să... să împărțimă frățesce acestă putere lăcomită !... Vă dămă jumătate din suveranitatea noastră... pentru... pentru

unŭ locșorŭ la masa vóstră... cãindu-se ce amŭ ȃisŭ?... Nu... nu... arŭ fi prea multŭ!... vorbindŭ ca pentru sine, vorbã se fie... pauzã, ne vorŭ despoia!... sã încercãmŭ cu buna... mlãdiatã, fie!... sã împãrțimŭ!... primițŭ?!... rugãtorŭ. Nu ne silițŭ sã urmãrimŭ realizarea visului nostru pe cãi piezișe!... pauzã. Pãnã cândŭ sã stea pe buzele nẽmului meŭ, numai blãstemulŭ asupra legilorŭ desbinãtore!... Vẽ inspãimãntã duhulŭ.. Aurulŭ evreului?! facețŭ ca elŭ sã serve a ușura sarcinele creștinului, fãcendŭ din evrei, ómenŭ iubitorŭ!... Da!... sã împãrțimŭ frãtesce binele și rẽulŭ!... intrerupẽdu-se cu blãndețe. fãptura lui Dumnezeŭ este aceeași... In bisericã și Synagogã!... Nu evangelia lui **Christ**, nu tablele lui **Moise**, ci barbaria legilorŭ egoiste, neprecipãtore, udate cu sãngele popórelorŭ creștine, a insultatŭ vécurŭ întregŭ omenirea în omŭ! dupã o pauzã agitatã. De ce Ura, lãcomia Evreului, de ce comorile nóstre, sã împiedice avẽntulŭ vostru?! Respinsŭ de la masa comunã, de la sãnulŭ naționilorŭ... amŭ preferatŭ utopiile cosmopolitismului... domnia Banului; numai ea ne convine, în disperata pozițiune;... amŭ cerutŭ o, stãruimŭ a o cere în numele civilizațiunei distrãmate... ca cu ajutorulŭ ei... sã invrãjbimŭ... spiritele... sã desbinãmŭ acẽstã societate creștinã... desbinarea va slãbi rezistența la închinãtorŭi Nazaritenului..! dupã o pauzã. Vomŭ surpa prin surprindere cetatea de granitŭ... dacã nu ni se va preda... cu bunã tocmelã!.. A nóstrã va fi puterea... a nóstrã mãrirea... curẽndŭ saŭ mãi târȃiŭ... Unŭ vițelŭ de aurŭ va face mãi bune trebŭ, de câtŭ calulŭ de lemnŭ alŭ meșterului *Ulyses*... va avea sórta Troei, sórta Ierihonului!... A!... ce visŭ frumosŭ!... Cum, unŭ visŭ?... fie!... se va realiza!... sã ne mulțumimŭ de o cam datã... a stórce avuțiile de la impilãtorŭi noștri!... A!... amŭ inaintatŭ multŭ... prea multŭ... pe acẽstã cale... pauzã, fiulŭ vinde pe tatãlŭ... soțŭ despóie pe soțŭ, ca sã verse sudorile muncẽi sale în pungile nẽmului meu... pauzã. A cui este vina?... meditativŭ. Lupta ne-a obositŭ... dorimŭ pace!... Cerșimŭ înfrãțirea!... Ni se va refusa?... Cu atãtu mãi rẽŭ... refusulŭ... meditativŭ. Refusulŭ... arŭ fi unŭ blãstemŭ!... meditativŭ reze-matŭ. Ursita va alege... fãcendŭ cãțŭ-va pașŭ, adincitŭ în cugetãri. De o cam datã sórta nepótei mele, sã mẽ preocupe... nenorocita copilã!... Orfanã!... rãtãcitã pe cãi pustii și sterpe!... pauzã. Infamŭ amãgitorŭ!... meditativŭ. Voiŭ face totŭ, sã daŭ de urma lui... Sãrmana victimã!... mẽ încredința cã arŭ fi vẽduțŭ mãi ȃilele trecute pe acelŭ nelegiuitŭ; neapãratŭ a fostŭ o nãlucire!... luase pe Baro-

nele Barciay dreptă... pauză. Elă era polonezú, se numea *Kaminsky*;... ce are a face unulú cu altulú?... Darú însă... Ochiulú victimei ultragiate... este agerú, inima iubitóre nu ușorú se póte amăgi *meditativă*. Mistificațiune!... fatală asemănare!... de cumva?... Nu!... amăgirea s'arú fi descoperitú... o mișcare... unú cuvântú... l'arú fi perdutú!... scirea despre mórtea junelui Barciay... nu s'a adevéritú... reîntórcerea lui din Stambul a fostú celebrată în sînulú familiei!... pauză în deșertú îmi frământú mintea *meditativă* ilú voiú urmări... pasú cu pasú... mijlócele nóstre sunt neîndoióse... puterea lorú, nu cunósce rezistența... *meditativă* amú întârziatú... nu mai vine... după o mișcare. Mě supăra nepăsarea Excelenței!... eugotándú în urma unei scene ironice. De ce?... pauză. Susú nepăsarea... josú întunericulú, sunt două condițiuni de viétă... pentru némulú meú!... urgisitú!... desmoștenitú!...

SCENA VII.

BUCUR și LEVY.

BUCUR, intrándú prin ușa cardinală, vędéndú pe Levy cú vorbesce singurú... stă în locú. Cu cine va fi stándú la vorbă?... privindú în tóte părțile, singurú,... s'a pusú pe cimiliturí, cine să le dea de rostú?!...

LEVY, care se preumbla eugotátorú în fața scenei. Lupta pentru existență sfăramă totulú... nu alege mijlócele... Dacă ea va fi partea nóstră și pe viitorú... nu ne vomú da îndărátú, ci... totú înainte... că o pară de focú...

BUCUR, în sine. Ce díce?... pară de focú!... Mi-a înghețatú inima... Sărmană lume!!

LEVY, totú *meditativă*. Cu Excelența Sa mi-amú ajunsú scopulú... mi se plătesce venirea... Cu Baronulú se va alege astăđi... da, astăđi îi voiú duce obiectulú comandatú pauză, pusă în fața lui va vedea mai bine...

BUCUR, urmándú vorbele lui cu atenție. Aiuréză... 'și-a eșitú din fire...

LEVY, agitatú. A!... Domnule Barone, dacă bănuielele nóstre se vorú adevéri, veí plăti scumpú nelegiuirile din Stambul?..

BUCUR, mistificatú. Ginerile nostru?!... nelegiuirí?!... s'a smințitú... orí că... plásmuiesce?..

LEVY, totú agitatú. O voiú resbuna!...

BUCUR, apropiindu-se, în sine. Amú înțelesú, să'i daú biletulú, către Levy, ține jupánú Levy.

LEVY, speriat. A !... Cum !... Aici ?... Ce-ai ȃisŭ ?...

BUCUR. Unŭ biletŭ de la dŭmna Comitesă...

LEVY, silindu-se a'ŝi ascunde emoȃiunea. Este comisiunea !...

BUCUR, posomorătu. Mi s'a ȃisŭ să'ȃi spunŭ că...

LEVY, căgându'ȃi în vorbă. Bine, bine... amŭ înȃelesŭ, nu e timpŭ de vorbă multă...

BUCUR, măsuraudu-lă cu ochii. De de, jupănu Levy... trufașŭ mai ești!... ȃăfna pŭte să'ȃi strice...

LEVY, ofensatu. Cum ?... ȃăfna... vei fi voindu să mē dăscălesci !...

BUCUR. Așŭ pisa apa în piuă !...

LEVY. Ești cam limbutŭ, unchiașule !

BUCUR. Nu prea, căci altŭ cum m'așŭ pune să'ȃi tălmăcescŭ visulŭ !...

LEVY, speriat. Visulŭ meŭ ?...

BUCUR. Da, ȃi-amŭ auȃitŭ sfatuluŭ...

LEVY, voindu altŭ inblăndi. Ești greșitu, moșŭ Bucure... m'a furatu somnulŭ... mē gălcevēmŭ ! Vorbēmŭ... așa dusŭ... în sine. să'lŭ imbunezŭ, către Bucur, darŭ nŭtasemŭ. scŭte din buzunarŭ o piesă de argintŭ. Privescē'lŭ .. este albŭ ca laptele... ũȃi daŭ parte din căștigulŭ meŭ, *apart.* Totă pasērea pierē pe limba ei.

BUCUR. ȃine-ȃi banulŭ, jupăne...

LEVY. Unchiașŭ posacŭ:... aide... aide... priimesce ŝi mergi a'ȃi îneca supărarea într'unŭ paharŭ de pelinŭ...

BUCUR. Lasă-mē în pace...

LEVY. Prietenia vechiă e cea mai bună... dărniciă mea nu se va mărgini numai într'atăta...

BUCUR. Ajunge !...

LEVY, *apart.* Blestematŭ fie nēmuluŭ tēu... În Bucur, hotărîsemŭ a deschide unŭ hănișorŭ pe moșia Comiteluŭ... amŭ ŝi luatŭ înȃelegere... darŭ imi trebue... unŭ... chipŭ de tovarășŭ... omŭ de încredere... privindu'la. N'ai voi să'mi... pauză. Ce ȃici ?... nu te arŭ ispiti plăcerea ?... ce pēcate... până cāndŭ în livrea ?!...

BUCUR. N'ai mai sfărșitu ?...

LEVY. Mănia nu'ȃi bună la casa omuluŭ; nu călca noroculŭ în piciorē... *apart.* Cine m'a pusŭ să'mi daŭ sfatulŭ... În Bucur, până mâine. ai timpŭ de gāndituŭ... învoindu-te, grăbesce... la mine, vomŭ face bune trebŭ... acum te lasŭ. moșŭ Bucure, *apart.* ũ-anŭ deschisŭ poftă de măncare... se va înmlădia... bietulŭ creștinŭ !...

BUCUR. Domnulă Hugo, poléculă nostru, m'a însărcinată să te poftescă a merge până la densusul...

LEVY, surprinsă. Poéculă... vostru... Hugo?... *apart.* Cine să fie ôre?... Polonezulă era și elă... nu cum-va?... măi scii... lui Bucur Unde este elă?...

BUCUR. La noi aici!...

LEVY, surprinsă. Aici?... *apart.* Ursita resbunătore va fi voită să mi'lă pună în cale... Vomă vedea!... lui Bucur. Aidemă, unchiasule, în sine. Visulă meă... visulă meă...

BUCUR, în sine. Este urgia cerului pe némulă... nostru...

Finele actului I.

ACTULŪ II.

SPERANȚA AMĂGITĂ.

Theatrulă represintă ună cabinetă de lucru ală Comitelă; partea din față despărțită prin două aripi de perdele, date cu totulă la o parte, ca să se vadă mobiliarulă din fundă și anume: biblioteca, armătura, portrete, diferite statue și ună bogată birouă de salonă. Intrégulă mobiliară în stilă gotică; partea din față are între altele, o pendulă, două canapele, o masă dinaintea loră, măi multe jețui, pe mese măi multe vase cu floră. Intrarea principală la mijlocă, în fundulă cabinetulă alte două laterale; în față scenei sunt ferestre, la dreapta și la stânga.

SCENA I.

COMITELE și IULIU.

COMITELE. Te adăstamă cu impaciencă, voiă să cunoscă amănuntele odiosului atentată de la ospelulă Atila... Ce întemplan-te-a dusă acolo?...

IULIU. amărită dară cu demnitate. Totulă e ună misteră pentru mine!... mi se pare ca ună visă greă!... nu scii să'mă esplică fatalulă meă amestecă în acea tragică istoriă!... Eramă chemată la o întrunire de amici spre a ne înțelege asupra măsuriloră de luată, față cu ultimele mișcări politice... Amă ajunsă acolo pe la o oră înaintată, nu eraă semne de adunare; în presupunere că amă întârziată, voiamă să mă înapoeză. Trecendă pe lângă ușa coridorului, audă ună gemetă sfășietoră... Atrasă ca prin farmecă, m'amă apropiată de camera vecină. Peste totă domnea o tăcere sinistră și întunerică... Intrândă în cameră, m'amă împedicată de ună corpă fără simțire... În acelu mo-

mentu' mă închietă pozițiunea mea ; de și turburată, voiamă să mă retragă, dară însă o voce înecată, pronunțându' cuvântul de ajutoră în limbă română, m'a ținută în locă... Mișcată de simțimentulă datoriei, luptându' cu impresiunile mele și fără a eugeta la urmări rele, amă pusă totă puterea să ridică acelu' corpă scăldată în sânge... pipăindă în dréptă și în stânga, prin cumplitulă întunerică... l'amă aședată pe o canapea saă dormeză... nu sciă ce-a fostă... În acéstă situațiune, m'amă vedută surprinsă de ómenii ospelului și de agenții poliției, veniți ca după comandă...

COMITELE, meditativă. După aparente s'ară crede că a fostă o combinată uneltire... pauză. Era greă rănită?...

IULIU. Confusă, agitată la vederea loră!... m'amă mărginită a reclama ună ajutoră medicală... și constatarea faptului...

COMITELE. Ce s'a făcută?...

IULIU. Nu sciă, căci m'amă retrasă după ce le-amă arătată, numele, condițiunea și domiciliulă meă.

COMITELE. Era bine să ceră informațiuni despre numele și condițiunea nenorocitei victime...

IULIU. Mi s'a spusă că este ună străină de distincțiune, venită de curëndă; judecându' după limbă și accentă, trebuie să fie română din țara vecină.

COMITELE. Este speranță a se pune mâna pe făptuitoră?!...

IULIU. Până acum, nici o urmă, nici o descoperire.

COMITELE. Priimităi vre-o chemare?...

IULIU. Nimicū dară mă adăstă în totă momentulă, și o dorescă.

COMITELE. Astădăi încă, voiă lua personală înțelegere cu guvernatoarele! Casulă e gravă... E cestiune seriósă.

IULIU. Generositatea vóstră este nemărginită!

COMITELE. Exemplara ta vieță te pune măi pre susă de ori-ce bănuială.

IULIU. Vă mulțumescă din inimă, domnule Comite!

COMITELE. Acea fatală întâmplare îți póte servi de lecțiune!... Ai făcută bine dândă ajutorulă teă, dară măi multă precauțiune nu strică.

IULIU. Voiă avea să suferă póte consecințele nepriceperei mele, dară nimicū nu'mă turbură consciința...

COMITELE. Nu măi înțelesă!... Nu este vorba de consciință...

IULIU. Vă ceră ertare, domnule Comite...

COMITEL'. Trăimū aici la noi într'o lume înșălătore, fiulū meū!...

IULIU. Acestū mare adevērū, Excelență, mă face să credū și mai multū în presentimente; spuindu-mī de astă dată, la înțelesū că viitorulū meū, nu pōte fi în aceste regiuni.

COMITELE. *cu bunătate.* Mergī prea departe;... avēndū stima lumēi alese, încrederea și iubirea nōstră, veī avea și viitorulū meritatū. In curēndū pōte starea de lucruri se va preface. Mișcările din Viena și Pesta, nu se vorū opri la hotarele țerei nōstre.

IULIU. Blāndețea, indiferența poporului nostru, ne preservă de contagiuni.

COMITELE. Puterea orcanului, descēptă pe celū mai amortitū...

IULIU. Vigōrea lui de altă dată, pare a fi lānceđitā, dificilū și neîncređetōrū, elū nu se va pētrunde ușorū de însemnătatea acelei mișcări!...

COMITELE. Celū asupritū înțelege prin instinctū folōsele libertăței.

IULIU. Somnulū adāncū...

COMITELE, luāndu-ī vorba. Nu este mōrte...

IULIU. Restriștele, plagele jugului secularū, flū ferescū de nouē ispite.

COMITELE. Totū astū-felū a fostū poporulū vostru și la 1437, cu tōte acestea s'a ridicatū ca o umbră amenințātore... la 1784, ȳ-a trebuitū puține đile, spre a ne face să tremurāmū, până și in fortărețele nōstre!... Unū poporū, care a pututū să înfrunte in trei rānduri puterile nōstre combinate, este mai multū de cātū vigurosū... decepțū, saū și pētrundētōrū!

IULIU. Amarele decepționi și cruđimea acelorū rezultate, l'aū făcutū să renunțe la o viēță proprie...

COMITELE, suriđēndū. Înțelegū modestia ta, ea face onōre nēmuliū tēū,... poporului romānū. Eū însă, nu împărtășescū vederile tale; nu... elū nu va renuncia la a sa viēță, pe cātū timpū va trăi numele sēū;... nu va peri acestū nume, până va trăi limba sa!... Istoria ginteī sale, este și până astādī viuā la acestū poporū adormitū in aparență!... Creștinismulū nu ȳ-a pututū răpi in cursū de 18 secolī pe Lariī și Penaciī sēī!... Datini, moravuri... tradițiuni, totulū ȳ reamintese mārirea, ȳ conservă, fără voia lui, vechia, neperitōrea culturā; elū ține la ele cu o tenacitate, demnā de acelū mare poporū, alū Romeī sempiterne.

IULIU. Acastă înaltă și bine voitore opiniune, mă impacă cu sórtea noastră.

COMITELE. Totulū ne îngrijesce, căci totulū ne desparte de voi!... Dacă și până în acestū vécū alū luminelorū, suntemū contra vóstră... *causa* este că amū mersū prea departe în orbia noastră! Amū restignitū pe Romāni, în vana speranță, că nu se vorū măi ridica, spre a ne cere comptū... ne-amū înșelatū! Amū uítatū că elū este acea petricică de care s'a sfărămatū în trecutū puterea ordelorū încalcătore. Petricică, de care se vorū înfrānge pe viitorū, cele măi uriașe încercări de cotopire...

IULIU. Puterea cuvintelorū vóstre, d-le Comite! mă dă dreptulū a crede, că vieța poporului românū, este o condițiune de existență pentru stírpea maghiarā, atâtū de străinā, pe pāmēntulū Europei...

COMITELE. Și noi din pēcate amū lucratū din resputeri la stingerea lui, la mormēntulū nostru, sutimi de ani.

IULIU. Să i se facă dreptate astādī și elū va uita amarulū jugului de ieri...

COMITELE. Suvenirile suntū măi puternice, de câtū voința omului.

IULIU. Arū fi în interesulū poporului maghiarū a se pune bine cu Romāni. Evenimentele care ne vorū surprinde într'o cumplită desbinare, pasiunile agitate potū da nascere la unū rebelū civilū, de care va profita comunulū nostru asupraitorū.

COMITELE. Cerbicia maghiarā, fiindū unū pēcatū moștenitū la poporul scyticū mă face se cređū că elū nu și va înțelege interesulū.

IULIU. Patriotismulū sēū arū trebui să fie măi luminatū, măi prevēđetorū.

COMITELE. Patriotismulū maghiarū se identifică cu aristocrația țerei; elū însemnēză pentru dēnsa «*Dominațiune!*» Lupta are în vedere, numai conservarea privilegiilorū seculare!...

IULIU. Națiunea maghiarā însă?... poporulū?...!

COMITELE. Este și va fi, ceea ce a fostū pururea, unū nume!... Aristocrația feudală, la tóte popórele din lume, preface forma, darū menține fondulū.

IULIU. Tristū egoismū.

COMITELE. Elū este în legile, în natura castelorū privilegiate...

IULIU. Nu póte fi regulă, fără excepție!...

COMITELE. Eū personalū, n'amū interesū să intru în acea modestă excepțiune, măi alesū acum, cândū rătácita mea familie este

pe cale a se stinge: darŭ să ne întorcemŭ la afacerile nŭstre... Veŭ merge, iubitulŭ meŭ, la Nestor, spre a ŭi da tŭte informaŭiunile, despre cele intemplate. Din parte-mŭ ilŭ rogŭ să facă totŭ posibilulŭ în cestiunea nenorocitulŭ străinŭ;... este sângele vostru,... ôspele țerei nŭstre !...

IULIU. L'amŭ căutatŭ în două rânduri, în acestŭ scopŭ, și spre a ŭi cere explicaŭiuni, asupra biletulŭ de chemare, care purta semnătura sa !...

COMITELE. Nu l'ai pututŭ vedea ?...

IULIU. Voiŭ fi pŭte mai fericitŭ de astă dată...

COMITELE. Nu întărđia !...

SCENA II.

PRECEDINȚII, ERMINA.

ERMINA, intrândŭ prin ușa din dreapta, salutândŭ pe Iuliu. Ecă-mé, iubitulŭ meŭ unchiŭ !... supusă la ordinele vŭstre... A !... D-lŭ Iuliu !...

IULIU, salutândŭ cu respectŭ. Vă salutŭ, Domnișŭră !...

COMITELE, sărutând'o pe frunte. Incântătoare !...

IULIU, apart. Unŭ angelŭ !... către Comite. Mai aveŭi a mi ordona ? !...

COMITELE. Te rogŭ a pune stăruință...

ERMINA, apart. Vederea lui 'mi dă putere...

IULIU. Mă voiŭ sili... salutândŭ, dispăre prin ușa principală.

COMITELE, ținendŭ mâna Erminei în mâna sa. Amŭ doritŭ să te vedŭ, scumpulŭ meŭ odorŭ !...

ERMINA. Bunulŭ meŭ unchiŭ !...

COMITELE, contemplând'o. Frumŭsă, gentilă, bună... ca unŭ ângerŭ !...

ERMINA. Duiŭșia vŭstră... părintele meŭ, vă face să puneŭi prea multă indulgență în apreŭiere.

COMITELE. Erŭre din partea ta !... Unchiulŭ vede de astă dată bine... te încredințează, copila mea !...

ERMINA, duiŭsă. Bine... în tŭte ?... ah !... dacă arŭ fi astŭ-felŭ !...

COMITELE. Ce vreŭ să đici ?...

ERMINA. Bunătatea, iubirea vŭstră, pentru mine, este neindoiŭsă, nelimitată, darŭ mie... mi se cere unŭ prea mare sacrificiŭ !

COMITELE. Sacrificiŭ ? înŭlegŭi tu ôre sacrificiŭ, propunerea ce ŭi se face ?...

ERMINA. Ah!... Unchiule!... Aibî pietate cu mine... te conjură!

COMITELE. Fericirea ta... viitorul tău, este singura noastră preocupățiune!... acestă proiectă... ne suride, fiind avantajosă pentru tine, sub toate raporturile!...

ERMINA. Lă urăscă din fundul sufletului meu; fără voia lui poți, elă imă inspiră temere, orore!...

COMITELE. Fii prudentă... nu asculta numai vocea unui resentimentă trecătoră...

ERMINA. Nu voiă putea învinge aversiunea mea!...

COMITELE. Prea multă exagerățiune!... Ea mă surprinde... mă face să credă că... *se întrerupe.* Nu... nu!... așă păcătui presupunendă că simpatiile tale voră fi în altă parte!... Nu voescă a'ți impune voința noastră, dară veă admite fiica mea, că trebue să ținemă sēmă de condițiunile societății din care facemă parte;... prejudețele ei... suntă totă atatea legi pentru noi.

ERMINA. Este prea dură... sōrfa mea...

COMITELE. Amă sacră datorie, a'ți creia ună viitoră demnă de numele nostru!...

ERMINA. Teribilă viitoră!... Elă mă îngrozescă.

COMITELE. Artur te adoră... numele și pozițiunea lui socială ne presintă tōte garanțiile unei bune alianțe.

ERMINA. Mă voiă pleca de nevoie, la urgia ei.

COMITELE. Mai pre susă de tōte, țină la viața, la fericirea ta, scumpulă meu ângeră!... Dacă nu va fi puțință a învinge repulsiunea noi vomă renunța la proiectulă nostru, de și reușita lui imă garanta, repaosulă... și poți... onōrea...

ERMINA, agitată. Dumneșeulă meu!... Repaosulă vostră... onōrea vōstră?!...

COMITELE. O fatalitate mai puternică de câtă voința mea, m'a constrinsă să'mă daă invoirea... la acelu proiectă, care singură numai concilia tōte interesele nōstre, răspundendă în acelașă timpă și la sollicitudinea mea paternă, pentru viitorulă tău!...

ERMINA. Și acea crudă fatalitate vine neapărată de la dēnsulă?!..

COMITELE. Hugo, ună poloneză refugiată, greă compromisă în mișcările din Polonia, a fostă introdusă la noi, fără voința mea;... eă l'amă suferită din pietate... pentru nenorocirile lui; secretulă sēă este în mâinele lui Barciay!... Aflându-se ospitalitatea, ce i s'a dată, voiă suferi prea multă!... o simplă denunțare poți pune în pericolă, buna mea reputățiune și... cu ună cuvēntă, totulă...

Refusulă t  u ar  costă mult  pe Artur... Despera iunea l'ar  face p te să  i p rd  cumpătului...

ERMINA. Ar  fi o la itate nedemnă de numele său.

COMITELE. Lovit  in amorul  propriu... in ilusiunile sale... nu se va putea domina...

ERMINA. Teribilă situa iune!

COMITELE. Ea nu te p te atinge,... al  meu este faptul ... Răspunderea va fi a mea.

ERMINA. Dacă nici un  alt  mijloc  de salvare nu va fi posibil , atunci... atunci...

COMITELE. Nu... nu voi  consim i!...

ERMINA. Repaosul  vostru îmi este scump ... on rea v str  sacră!...

COMITELE, emo ionat . Tu e ci Providen a... m ndria mea...

ERMINA. Umilirea v str , p tarea numelui nostru, ar  fi m rtea mea... voi  face totul ...  i promit  părintele meu!... Voi  lupta cu ura mea, cu aversiunea mea!...

COMITELE. Angelul  meu!...

ERMINA. Consciin a datoriei, îmi va da energi  să luptă, și putere să inving , c lc nd  peste inima mea...

COMITELE. Cerul  va bine-cuv nta devotamentul  t u!... vei fi fericit !...

SCENA III.

PRECEDENȚII, ZOE.

ZOE, intr nd  prin u a din st nga. A!... D- ora mea!... ne a i uitat ?... prea cur nd ...

ERMINA, melancolică. Nici de cum. amica mea...

COMITELE. A n str  este vina!...

ZOE. A a?... fiind  ast -fel  se schimb  cestiunea, autoritatea  nchiului, prim z  drepturile amicieii...

COMITELE. Iubirea n str  să aibă ore mai pu in  precădere... valóre?... Nu sei tu, copila gel s , că ea nu admite concuren a...

ERMINA. Bunul  meu părinte!...

ZOE. Ce este al  Cesarelui, cuvinesc Cesarelui, restul  pentru noi... dar  uitasem !... Dómna Comites ... v  r g  Excelen  , să bine-voi i a i acorda c te-va momente.

COMITELE. Acuma?... la moment ...

ZOE. Vă adastă în salonul domniei sale.

ERMINA. Mă vei 'nsoți tu... buna mea Zoe...

ZOE. Se 'nțelege...

COMITELE, către Ermina. Nu-ți mai turmenta sufletul... Zoe rămâne la tine până la întorcerea mea... Ultimul cuvânt este al tău... eșind. peste câte-va momente voi fi aici, la voi... dispăre.

ZOE. Ce pôte fi scumpa mea?... suspinul, fruntea înorată pare a-mi spune, că...

ERMINA. Presimțimentul meu nu m'a înșelat!...

ZOE. Am vădută astăzi pe Artur, eșind de la Comitesă mătușa, cu un aer triumfător.

ERMINA. Triumful s'eu Zoico!... Triumful s'eu, este deserațiunea mea!...

ZOE. Unchiul vostru nu va consimți.

ERMINA. La el 'mi era totă speranța.

ZOE. Și?...

ERMINA. Imprejurări grave, au decisă sorta mea!...

ZOE. Și... pôte mórtea lui...

ERMINA, ca fulgerată. Ce dicit?...
B.U. Cluj / Central University Library Cluj

ZOE. Deserațiunea voastră i va da mórte.

ERMINA. Teribil!...

ZOE. El 'este sclavul, care să prosterna în pulbere, înaintea divinității sale: își dă viața sa, ca să împace mânia ursitei...

ERMINA. Dumneșul meu!... ce s'ortă crudă... El va suferi pentru mine; eu voi desera pentru d'ensul!...

ZOE. Suferința va fi egală, egal fiind sentimentul, ce inspiră două inimă candidă, unite într'un singur palpit.

ERMINA. Dilele mele se vor stinge, dar 'înșă, onóra unchiului, va fi salvată... el 'este părintele meu!...

ZOE. Cum?... onóra Comitelui?... este ea în joc?... nu înțeleg nimic!... această mistificațiune mă face să presupun o perfidă uneltire..

ERMINA. Ah!... scumpa mea Zoică!... va veni o di... și acea di nu pôte fi departe, în care tu aflând motivele deserațiunii mele, mă vei plânge, dar 'vei bine-cuventa resignațiunea mea, escesul devotamentului meu...

ZOE. Cu risicul de a mă face culpabilă în ochii voștri, imi permit a susține că prin o nedemnă uneltire se speculă cu s'emiimentul vostru...

ERMINA. Unchiulă meu nu pôte fi capabilă de ună asemenea sacrilegiă; afecțiunea ta, pentru mine te face atâtă de aspră și bănuitoră...

ZOE. Unchiulă?... nici de cum, dară cu atâtă mai multă Baronele și Comitesa.

ERMINA. A!... dacă ai cunósce tu secretulă lui Hugo!... adăpostirea lui ascunde ună trăsnetă nimicitoră, pentru...

ZOE. Secretulă?!... Adăpostirea lui Hugo, ascunde ună trăsnetă?... ce are a face elă cu proiectulă de căsătorie?...

ERMINA. Prea multă!...

ZOE, meditândă. Amă înțelesă...

ERMINA. Veă recunósce dară, că trebuie să'ă sacrifică totulă...

ZOE. Din contră...

ERMINA. Ce vreiă să'ă diciă?...

ZOE. Nu pôte fi vorba de sacrificiă, cândă intriga cea maiă odiósă, caută o victimă...

ERMINA. Zelulă tēă, amica mea, merge prea departe...

ZOE. Și cuteză să afirme că Comitesa mătușica ține în mâinele'ă pécătóse, firele intrigei!...

ERMINA. Ce interesă pôte avea ea la o sóră atâtă de crudă, pentru mine?...

ZOE. Prejudețele invecchite aă ună interesă particulară în cestiuni de asemenea natură!... Ună ce 'mă spune că... după o pauză, dară să nu precipitămă... de o cam dată părerea mea ară fi, să începemă lupta cu Baronele, prin a'lă desilusiona,... a'ă spune că... că nu pôte compta pe afecțiunea vóstră...

ERMINA. Nu voiă avea curagiulă necesariă!... m'așă crede umilită... mi se voră cere explicațiuni; așă da motive la diferite presupuneri.

ZOE. Disprețulă!... Ura!... Repulsiunea, sunt totă atâtea puncte susceptibile la omulă vanitosă; aici trebuie vulnerată.

ERMINA. Îlă urăscă din totă sufletulă meu.

ZOE. Și nu cutediă a'ă spune adevărulă?...

ERMINA. De unde scimă noi, că elă ține la simpatia, la stima și la afecțiunea mea!... nu pôte fi óre ună altă interesă, care'lă face să pună totulă în mișcare, pentru realizarea proiectulă?!

ZOE. În asemenea casă va fi bine a'lă sili să'ă trade secretulă...

ERMINA, meditativă. Ai dreptate... voiă incerca...

ZOE. O dată resolută, nu pierde timpul prețios.

ERMINA. La prima ocaziune, bine venită. Barciay se arată în pragul ușei cardinală.

ZOE, observându pe Barciay, către Ermina. Ea vi se presintă...

ERMINA. Baronulă !...

SCENA IV.

PRECEDENȚII, BARCIAY, intrându și simulându o surprindere.

BARCIAY. A !... Ce plăcută surprindere.

ERMINA, în sine. Mă înfiorez !...

ZOE, în sine. Lupulă din Fabulă.

BARCIAY, apropiindu-se. Mii de scuse... dine grațioase, venemă să vedă pe Excelența sa... Nu pôte fi dară vina mea, dacă ună închinătoră umilă, vē profană templulă... salutându pe Comitesă. Dă'mi voie Comitesă, a vē aduce omagele mele ! și sărută mâna.

ERMINA. Nu mă adestamă în acestă momentă la o surprindere din partea vōstră...

ZOE, în sine. Inceputulă pare a promite...

BARCIAY. Bine-cuvēntatū fie hazardulă, care m'a introdusă în acestă frumōsă grădină cu floră...

ZOE, în sine. Mititica mărăcină, a rătăcită în florăria...

ERMINA, apart. Tremură, la adresa lui Barciay. Priimescă a scusa capriciulă hazardulă.

ZOE, către Ermina. Curagiă... profită... de acestă momentă.

BARCIAY. Elă este o providență pentru mine.

ERMINA. Cine scie ?...

ZOE, către Ermina. Prea bine...

BARCIAY. Venerațiunea mea, merită acestă grație a divinului Hazard !

ZOE, în sine. Ce ipocrisie !

ERMINA. Pentru că și-a greșită adresa !... O erōre reparabilă, nu pôte fi supărătoră, către Zoe. Te rogă, amica mea, ordonă să se anunțe Comitelă, venirea domnului Barone.

BARCIAY, în sine. O renitență bine cultivată, căt e Ermina. Bunulă meă destină a vōitū să mī procure fericirea acestoră momente !...

ZOE, eșindă prin ușa din stânga. Vōitū face a se esecuta ordinulă vōstru... apart. merge de minune !... dispore.

ERMINA. Va fi bine, domnule Barone, să profităm de puținele momente, spre a lămuri situațiunea.

BARCIAY, încântat la aparență. Ești un adevărat angel! !...

ERMINA, cu un suris. Nu va fi o glumă amăgitoare?!...

BARCIAY. Asprimea voastră mă strivesce.

ERMINA. Ea n'a fostă în cugetul meu și n'a putut fi în intențiunea mea!...

BARCIAY. Vă mulțumesc!...

ERMINA. Țin mai mult la elocuența faptelor...

BARCIAY. Devotamentul meu, va fi nemărginit!...

ERMINA. Comunul nostru interes reclamă imperios, ca să renunțăm la iluziuni deșarte.

BARCIAY. Te ador Comitesă!... Viața, fericirea mea, depinde de la un singur cuvânt!... Eu vi'l cer prosternat în pulbere... la picioarele voastre...

ERMINA, agitată. Acel cuvânt, Domnule Barciay, acel cuvânt poate deveni fatal pentru... după o pauză. Eu te rog... te conjur să nu mi'l ceri... mâna mea, nu'ți poate da fericire!...

BARCIAY. Dându-mi mărtea chiar, va fi o bine-facere pentru mine!... BCU Cluj / Central University Library Cluj

ERMINA, calmă. Ar fi de scusat acest fanatism, când un capriciu de moment sau și un simțiment trecător ar provoca dificultăți mai mult sau mai puțin serioase din parte-mi, la realizarea proiectului vostru... dar însă, nu este acesta pozițiunea noastră.

BARCIAY. Mă voi umili, dar nu voi putea să renunț la încântătorul meu vis; spre a-l realiza, voi lupta chiar cu destinul!...

ERMINA, în sine. Mă îngrozesc! tare. Acest delir... această idolatrie neînțeleasă... sentimentul vostru idilic ar putea face să vă admir, domnule Barone, dar nici de cum să primesc un cult pentru care...

BARCIAY, luându-și vorba. O corónă, un sceptru, ar fi prea puțin, ... recunosc.

ERMINA. Orgoliul, amorul propriu se va revolta în sufletul D-tale!... Iți va aduce deserațiunea și... visul vostru va deveni o teribilă plagă; triumful efemer va recolta numai amare decepțiuni!...

BARCIAY. Martiriul va face fericirea mea!... Infernul va fi un

paradisă, pentru mine!... Viață, amor propriu, totul se concentrează în cultul idealului meu, se resumă într'un singur eveniment, în... în posesiunea... aceluia fermecătorului ideal!!!

ERMINA. Mă faci să tremur, să-mi blestem sârta! A!... Domnule Barone! Acestă escesă ală entuziasmului, nu va să dăcă devotamentă... Amoru... Cultă!... Elă este teribilă!... Impresiunea ce produce în sufletul meu, în inima mea, este îngrozitoare!... Eă!... nu voiă iubi pôte în viața mea, ceea ce urăscă!... Renunță dară, te conjură, și, vei avea grațitudinea mea!... Sufletulă meu, va păstra cu recunoscintă, suvenirea ună actă de abnegațiune... de generosităte...

BARCIAY, calmă și cu ună surisă ironică. Să renunță?... să împingă abnegațiunea până la nebunie... pentru?... pauză. imposibilă!... Stimă... Considerățiunea... Simpatia D-tale, este totă ce pôte fi măi scumpă sufletului meu, dară însă nu mă simță destulă de forte a'î da prețulă ce mi se cere!... eă nu posedă, ce-î dreptă, virtutea clasică, ca să înăbușă vocea inimei mele, și dacă peptulă meu nu va măi nutri sacrulă, ceresculă focă, acea putere divină, puterea lui Pignatione!... căre ca istorsă amoru din piatră, șecă, elă va păstra venerățiunea, idolatria, palpită și resulfare, număi pentru voi!...

ERMINA, disperată. Pietate!...

BARCIAY. Dispune de viața mea.

ERMINA. Imă vei da mörte!...

BARCIAY. Te adoră!!!...

ERMINA. Nu voiă consimți nici odată...

BARCIAY. Bunele mele servicii, devotamentulă meu, pentru cauza Comitului nu voră putea öre să înduplece inima nepötei prea iubite?... Nu sunt ele pentru mine totă atâtea titluri la generositătea vöstră?!...

ERMINA, ca fulgerată. Causa unchiuluiă meu?...

BARCIAY. Dar! este o causă disperată. Eă voiă face totulă ca pericolulă să fie 'nlăturată.

ERMINA, meditativă neliniștită. Pericolulă?...

BARCIAY. Nu te inquieta, dîna mea!... Mijlöcele mele sunt nesistibile... amă mersă și măi departe cu escesulă devotamentuluiă meu, luändă sub a mea protecțiune chiară și cauza lui Iuliă.

ERMINA, speriată. Ce dăci?... cauza lui Iuliă?...

BARCIAY. Am ū invinsŭ ura mea, ca sǎ mē potŭ devota... dupǎ o pauzǎ. Este unŭ casŭ fŭrte gravŭ!...

ERMINA, impacientǎ. Unŭ casŭ gravŭ?! Dumneḑeulŭ meŭ!... Mē faci sǎ tremurŭ... Voiŭ sǎ cunoscŭ...

BARCIAY. Chestiunea unchiului sǎu casulŭ junelui meŭ amicŭ?!

ERMINA. Ah!... de ce atǎta supliciŭ?... este o cruḑime... unŭ ultragiŭ... la adresa unei fiinḑe debile!... Voiŭ sǎ cunoscŭ pericolulŭ ce'ī ameninḑǎ!!

BARCIAY. Crima de ĩnalta trǎdare, atinge pe unulŭ, pentru adǎpostirea polonezului rebelŭ, condamnatŭ la mŭrte; ŝi tentativǎ de asasinatŭ, comisǎ ĩn ospelulŭ Atila, asupra unui strǎinŭ, ameninḑǎ libertatea ŝi viaḑa scumpului nostru Iuliŭ!...

ERMINA, disperatǎ. Calomnie!... hidiŭsǎ calomnie!... numele Comitelui stǎ prea susŭ pentru a putea fi atinsŭ. Iuliŭ nu pŭte fi capabilŭ de unŭ asemenea actŭ odiosŭ!... Arŭ fi o ironie... o derisiune... a se admite, a se crede... a se presupune mēcarŭ... imposibilulŭ.

BARCIAY. Sunt indice desperate..

ERMINA, Amǎgire!... sǎu cǎ este o criminalǎ urzire...

BARCIAY. Sperŭ cǎ vomŭ reuŝi a ĩvinge tŭte dlificulḑǎḑile.

ERMINA, revoltatǎ. Este o uneltire revoltǎtoare, care ŝi cautǎ victimele ĩn sĩnulŭ familiei nŭstre!... Nu... Nu!... Cǎminulŭ Comitelui Betlĕnu nu adǎpostǎ, nici crime, nici pe asasinĭ.

BARCIAY. Fǎrǎ ĩndoialǎ!... Justiḑia ĩnsǎ nu se va ĩmpiedica de acestŭ puternicŭ prestigiu!

ERMINA, obositǎ. Dumneḑeulŭ meŭ, dǎmi putere!...

BARCIAY, cu unŭ aerŭ compǎtimitorŭ. Suferinḑele vŭstre ĩmi sfǎŝie ĩnima, mi-aŝŭ da viaḑa, ca sǎ ĩndepartŭ de la voi acestŭ paharŭ!... Ah!... Providenḑa mea, pune ĩncredere ĩn devotamentulŭ sclavului vŭstru?... unŭ cuvĕntŭ, unŭ singurŭ cuvĕntŭ... ŝi...

ERMINA. ŝi?!...

BARCIAY. Vomŭ triumfa...

ERMINA. Acelŭ cuvĕntŭ?...

BARCIAY. Va face fericirea mea!... unŭ Da!... ŝi totulŭ este terminatŭ.

ERMINA, ofensatǎ. Destulŭ, domnule Barone!... amŭ ĩnḑelesŭ... Ei bine!... se opreŝce.

BARCIAY. Ei bine?...

ERMINA, arǎndu-lŭ tare. NU!... vrea sǎ plece.

BARCIAY, *desperat*. Ună momentă !... Pietate !... Misericordie ! !...

ERMINA, *oprindu-se*. Liniscea sufletului meu vă pôte convinge, despre ferma mea rezoluțiune !... Voiți muri, dar... nu voiți face pactă cu viciulă...

BARCIAY, *resolut*. Fie ! !... Eă mē voiți retrace, dară să nu se uite că voința D-tale este ca onórea Comitelui, sórta lui Iuliă, să'și priméscă teribila lovitură...

ERMINA, *luptându-se în sine*. Ah ! !... ce blestemă ! !... ună ultimă cuvântă, domnului Barone !

BARCIAY. La ordinele vóstre.

ERMINA. Iți voiți păstra eternă recunoscința... Comitele, Iuliă... sunt anicii D-tale ! !...

BARCIAY. Refusulă vostru mi-a răpitiă și puterea și energia ! !...

ERMINA. Iți ceră nă respectă de 24 de ore...

BARCIAY. Va fi prea târđiă pentru securitatea loră...

ERMINA, *suferindă*. Atunci ! !... Atunci providența va decide... vrea să dispară, în acestă momentă apare Comitele și Comitesa Bertha... apart. Unchiulă?... Comitesa ?,...

BARCIAY, *apart*. ~~Perdută pentru mine!~~ Library Cluj

SCENA V.

PRECEDENȚII, COMITELE și COMITESA BERTHA.

COMITELUL, *intrândă cu Comitesa Bertha la braț și prin ușa cardinală și observândă pe Ermina că se îndreptă spre ușa din fundă*. Ermina ! !... adresându-se în același timp și la Ermina și la Barciay. Amă întârđiată fără voia noastră...

ERMINA, *apropiindu-se de Comite*. Iubitulă meu părinte.

BERTHA, *văđându pe Barciay desconcertat*. Nouă fatalitate...

BARCIAY. Sum nimicitiă... O speranță amăgită ! !...

Finele actului II.

ACTUL III.

SURPRINDERA.

Teatrul înfățișează un cabinet de lucru în castelul lui Barciay, mobilat în stil turcesc, având în fundul o intrare principală, la stânga o ușă, éré la dreapta o feréstră; în fața scenei o masă ornată cu candelabre și vase cu flori, diferite sticlute pe masă. În apropierea mesei, două jețuri, la dreapta o dormeză, cu o măsuță mică înaintea ei, prin împrejură divanul... Pereții ornați cu arme și tablouri... o oglindă mare d'asupra căminului în fața cu ferestra.

SCENA I.

BARCIAY, singur ședénd pe jețul de lângă masă din fața scenei, absorbit în meditațiuni. Singur... cu impresiunile mele!... Slavă ală cugetăreii... amară fericire!... Desperata mea pozițiune m'a făcut să'mi pierd cumpătul!... În deliriul ei, ea va distruge toate combinațiunile noastre!... Amă mersă prea departe... preâmbându-se în fața scenei. Acel demon!... proscrisul Român, m'a urârit și în acestă adăpostă... voi-va bunul meu geni să'mi nimicească, în ultimele momente, măreța operă... puindu-mi în cale?... pauză. Ferul m'a înșelat și de astă dată... presupunémă mai multă îndemânare la un veterân, ucigaș de profesiune, se aședă pe jeț. Voi lupta cu destinul meu!... după o pauză. Trebuie să aleg între mine și el, meditând. Sunt însă două... Iuliă... și acelă apostolă rătăcită... vechea mea cunoscintă din Stambul... unul și altul egală periculoși... fie-care în felul său... se apropie de masă, esamină o sticlută négră în fața publicului. Ultimulă... extremulă remediū, cu un suris ironic. Excelentă libațiune... sigură în efectele ei!... se preâmbă meditând, după o pauză. Unul pusă afară din luptă, pentru multă timpă... prin ajutorul ferului;... altul rău încurcat în cesiunea atentatului, pauză. frământat de remușcare,... disperat de cauza lui, se va sinucide! pauză. Nimic mai firesc... mai logic... mediativ. Rivalul înlăturat, crudul meu urmăritor desarmat... mai rămâne fidanțata rebelă!... pauză. Prevederea îi fiica înțelepciunei, nepăsarea... incuria, ară fi o trădare... o ineptia... cugetător. Asigurat despre cei două, imi va fi mai ușor să luptă cu resemțimintele... cu ura ei, pauză. Se va mlădia!... Unchiul n'are voință,... Hugo își va face datoria; dulcinea lui și-ară perde inima și capul!... triumfător. Imi voi conduce mirésa la altară!... saă că... pauză. Voința fermă

póte multă... învinge totul... se preîmblă adâncită în cugetări **Legătura** mea cu familia comitelui Betlénu, îmi va legitima numele, cu o voce înecată, va consânți usurpațiunea **pauză**. Odată faptul împlinit, voi înfrunta victorios, toate încordările adversarilor mei, presinți și viitori!... se pune pe jețu, abătută. Va fi bine a nu disimula caracterul tempestei... un simțiment de oróre pare a'mi spune că... se înflorează, prea târziu!... se ridică turmentată. Pieri, fantomă hidosă!... Amenințările tale nu mă voru opri în calea triumfului! după o **pauză**. Nu veți tu... surisă silită. că în ochiul meu arde numai schîntea dorului... conștiința îmi este senină... Imagina mea re-presintă cu fidelitate tipul sêu!... privind-se în oglindă. Identitatea noastră... este un mister ală naturei! **pauză**. Da! propria ta urșită m'a îndemnat să'ți ridicu sarcina vieței!... să te înlocuesc; ea m'a inspirat! **visătoră**. Eram singur pe țermul Bosforului... în acea nópte sinistră... sub scutul ei... cu cinismă, sârmanul Artur!... nu visa în acele momente silențiose... că într'o di, îl voi înlocui cu atât succes!?... Cunoscînța mea i s'a părut o favóre cerescă... mi-a încredințat toate tainele familiei... și eu, am știut să profit... minunată... de bună ocaziune... cu un suris de triumf. Urgisitul fugar devine pe necugetate, moștenitor al numelui Barciay!... Măreț dar!... demn de un istet pseudonim! Ce dicu? !... este însuși Artur Barciay... **meditativă**. Cine îmi cunoșce secretul? !... **pauză, agitată**. El!... numai el unicul. și... **pauză**, acea favorită... respinsă!... Ea... se va consola cu reminiscențele primului amor... de peste țeri... și mări! **meditând**, el însă... uriciosul *Proscrisă*... un trăsnet din senin!... mă póte pierde!... Voi-va să și resbune? !... **pauză**, Am fost... nedrept!... de ce? !... eram într'o strîmtorare cumplită, mi-am însușit numai prisosul!... a dat și el tributul datorit miseriei... **pauză**. Răspundă de sufletele nóstre, cei ce ne-au silit să luăm lumea în cap, dându-ne pânea exiliului! !... **cugetând**. Străin în societatea noastră... nu se va încumeta! !... **făcendu-și curagiu**. Ar fi o imprudentă! !... ș'apoi... casta noastră patriciană, care cutéză să înfrunte țipatul unui popor întreg, nu se va împiedica de protestațiunii deșarte!... Causa mea devine o cestiune de onóre, pentru ambele case... a totú puternice... **preâmbându-se**. Mai am însă până la altar! !... Totú momentul e un secol! !... Urgența este o necesitate suverană pentru fiul ursitei! !... Apropi ndu-se de masă și luând în mână stoluța **negră**, o contemplă, se absorbe în meditațiunii și mulțumit de combinațiunile sale,

fața lui ia o expresiune ironică Creațiunea e misterul naturei creatore... distrugerea, desființarea, însă... este și invențiunea omului... pauză. In acest punct se apropie fiul de mamă... ține sticluta în fața publicului. Substanțe din ierburile extremului Oriinte... Antidotul îl păstrează numai eu!!... privesce sticluta.

SCENA II.

BARCIAY, COMITESA BERTHA și VLADIMIR.

VLADIMIR, intrând prin ușa din dreapta, anunțând O Dămnă doresce a vĂ vorbi!...

BARCIAY. Numele?...

VLADIMIR. Nu mi l'a spusă...

BARCIAY. Fața, etatea, condițiunea ei?...

VLADIMIR. Pare a fi din lumea mare, fața'i scutită sub ună vălă desă!

BARCIAY, în sine. Vre-ună noă apelă la caritate!... fie... averea este tributara sărăciei... lui Vladimir, făcându-i ună semnă, să între... fiți cu priveghiere!...

VLADIMIR. Amă înțelesă... ese.

BARCIAY, meditativă. Cu oră-ce preț, voiă termina.

BERTHA, intrând prin ușa principală, ridicându-și vĂlulă... Scumpul meă!...

BARCIAY, surprinsă. Dămnă Comitesă?! it sărută mĂna.

BERTHA, privind în jnrulă ei. Suntem singură?... după ce se asigură: Nu te adestăi la acestă surprindere?...

BARCIAY. Nică de cum!... Ea este o adevărată fericire pentru mine... dar...

BERTHA, privind'la. Supără? ..

BARCIAY. Din contră, generositatea vĂstră imă spune și de astă dată, că sorțile mele sunt bine puse în mĂinele vĂstre, tutelare.

BERTHA. Credința este ună talismană prețiosă...

BARCIAY. Ca să'i potă aprecia valărea, ară fi bine să'mă spună, cărei împrejurări amă să mulțumescă, fericirea acestorū momente!...

BERTHA. Unei simple curiosități, așa đicându...

BARCIAY. Voiă fi prea fericit, putend'o satisface!...

BERTHA. De o cam dată află, iubitulă meă, că repulsiunea Comitelui a devenită măi pronunțată, grație unei anonime denunțări, privitoare la secretulă amicului nostru Hugo.

BARCIAY, simulându o necunoscință, în sine. Eramă sigură!... către Comitesă. Mă surprinde... nu înțelegă... cum?...

BERTHA, se aședă pe jețalū oferitū. Zelulū anonimulū vostru bine-voitorū, ni a făcutū unū rău serviciū, spuindū Comitelū că baronele Artur Barciay, în casū de nereușită, va trăda secretele amicilorū sēi...

BARCIAY, închietatū la aparență. Ce cutezare!... neapăratū o nouă u-neltire... de astă dată... pauză. bunulū meū Hugo...

BERTHA, agitată. La adresa lui?...

BARCIAY. Mă temū de surprinderi neplăcute, cândū este vorba de amiculū nostru...

BERTHA. Ce-ī de făcutū?...

BARCIAY. Vomū lua tōte măsurile ca să preîntîmpinămū unū pericolū posibilū!...

BERTHA. Devotamentulū vostru este o comoră bogată... Ermina mea va fi fericită!...

BARCIAY, apart. Nu m'amū amăgitū, tare. Ura ei însă, mă face să disperū... să'm blestemū viața...

BERTHA. A fostū oribilă emoțiunea... mă tememū că totulū va fi pierdutū. BCU Cluj / Central University Library Cluj

BARCIAY. Amū încercatū totulū... rugăciuni, umilințe...

BERTHA. Și amenințări?...

BARCIAY. Mi-amū perdutū cumpătulū...

BERTHA. Aī mersū prea departe... cu tōte acestea istoria lui Iuliū, secretulū lui Hugo, n'aū rămasū fără efectū!...

BARCIAY, cu entusiasmu prefăcutū. Cređi?...

BERTHA. Ermina este fōrte simțitoare, ține multū la prestigiulū familiei!... are unū cultū pentru unchiulū sēu...

BARCIAY. Și adoră pe Iuliū...

BERTHA, aședându-se pe jețū. Intr'unū sensū nevinovatū!

BARCIAY. Emoțiunea ei a fostū prea eloquentă...

BERTHA. Mă temū de intervențiunea Comitelū pentru Iuliū.

BARCIAY. Influența lui este neapăratū puternică; buna-voință nu'ī va lipsi, darū însă, cauza amiculuiū Hugo, servă aī tempera energia.

BERTHA. Nu este bine a se face o prea mare întrebuintare de acestū extremū mijlocū.

BARCIAY. Iuliū trebuie înlăturatū cu ori-ce pretū...

BERTHA. N'amū reușitū cu încercarea mea... Combinațiunea

era bună... promitea succesă... Înălăturarea lui, se făcea fără sgomotă...

BARCIAY. Nimicătă sigură, pe câtă timpă va sta elă în apropierea Erminei.

BERTHA. Ce-ă de făcută ?...

BARCIAY. Istoria de la ospelulă Atila ară fi ună pretextă bine venită, gravitatea casului, pôte justifica congedierea lui, chiară și în propriulă... seă interesă...

BERTHA. Comitele nu se va îndupleca...

BARCIAY. Acusată în tentativă de omoră, elă își va perde vi-gorea... curagiulă... și cină pôte garanta că... desperarea nu-ă va șiopti... ideea... teribila idee !...

BERTHA, agitată, se ridică. Mă faci să tremură !...

BARCIAY. Totulă depinde de la ună singură momentă...

BERTHA. Să sperămă că bunulă seă geniă, îlă va feri.

BARCIAY. Și va distruge frumosulă nostru visă !!!...

BERTHA. Ce idee !!!...

BARCIAY. calmă și cu vocea înecată. În legile lui Iehova, în decretelă Olimpului, viciulă, ca și crima treceaă dreptă virtuă !...

BERTHA, cu umóre. Ești ună Demonă.

BARCIAY. Nebună de amoră !...

BERTHA. Amoră !... esaminândă orologiulă și lăsându-și voalulă peste ochi. Fa-rulă nostru !...

BARCIAY, chemândă prin ună semnă de clopotă pe servitoră. Lumina lui, ună farmecă cerescă !...

BERTHA. Ne vomă revedea deséră.

BARCIAY. Departe de dânsa, viața imi este ună chină !!

BERTHA, strângându-ă mâna. Vomă triumfa.

BARCIAY. Onóre, fericire,... amicie,... totulă este în jocă !...

BERTHA. Totulă va fi salvată !...

BARCIAY, sărutându-ă mâna. Ângeră tutelară !!!...

BERTHA, lăsându-și voalul. Nu veă întârșia...

BARCIAY, lui Vladimir, care intră la semnulă dată. Trășura.

BERTHA. Așa dară ... la revedere... ese.

BARCIAY, petrecând-o. La revedere, în curëndă.

SCENA III.

HUGO și BARCIAY.

HUGO, intrând prin ușa din dreapta neobservată, pe când Barciay conduce pe Bertha până la ieșirea principală, în sine. Comitesa Bertha ?! la acestă timp?...

BARCIAY, observându pe Hugo. Hugo ?!... erai aici ?...

HUGO. Cu sufletă și trupă!...

BARCIAY. Puterea de atracțiune,... prea naturală !

HUGO. Scopul acesteia întrevederi ?...

BARCIAY, cu ună surisă. Nu te pôte face gelosă, stândă față în față. Avertismentulă nostru și-a produsă îndoitulă efectă;... sentimentală ta dulcinee, condusă de junețea animei, va pune în mișcare cerulă și pământulă!... pauză. succesulă meă îi conservă ună prețiosă talismană ! ce vrei ?... comunitate de interese !!...

HUGO. Comedia vóstră începe să me supere... nu se împacă cu firea mea... ca să nu ăică mai multă...

BARCIAY. surprinsă... Nu te înțelegă ?...

HUGO, cu óre care răsădă. Am cedată la stăruințele tale, în credință că nu vomă ajunge până la acestă extremă... care... îți mărturisescă... nu'mi prea convine...

BARCIAY. Mă surprinde morala ta!... nu noi l'amă voită?!... este o fatală necesitate; avemă să alergămă între miseria intimă și...

HUGO. *Opulența* ?!... scumpă, fôrte scumpă plătită...

BARCIAY. Virtutea cea mai clasică, pusă între mórte și viață, n'ară întârđia ună singură momentă să dea mórte pentru viață !!...

HUGO. N'amă talentă pentru metafisică... Récéla ei nu me pôte subjuga !... Nu înțelegă cum s'ară înlătura miseria, sacrificându-se consciința?!... este ună subiectă pentru cugetări mai mlădióse!... Amesteculă meă în acéstă afacere, m'a făcută nedemnă de mine însu-mă!...

BARCIAY, turmentată. Mă faci să disperă... desastrulă ară fi nimicitoră!... Ți-amă încredințată secretulă... și... pauză, nu me adăstamă, din acéstă parte !... pauză. Reușita ne asigură... o pozițiune strălucită !... Insurătórea imi aduce o comóră... imense avuții. Ea ne va împăca cu ursita nóstră... Vomă avea mijlóce pentru... apropiata expedițiune. Patria nóstră înjunghiată ne va reclama... mâne... și...

HUGO, care se preîmbala... stă... cu ună surisă durerosă. Ne va respinge de la sinul ei!... fii perduți în crime... n'au dreptul la apărarea țerei!!... Obolul sudoreii, ală Elimosinei, nu aurul ucigașului, este *prinosul* bine-cuvântat!

BARCIAY. Să finim!... Sunt în mâinele tale, ești complicele meu, vom împărți rușinea, dacă folosele nu ți convin... În totu casul, căința ni-ar fi prea târzie. Retragerea nu ne pôte scuti; eă voi merge înainte!...

HUGO. Nu'mi voi încărca sufletul și cu nelegiuirea trădărei... Complicitatea, nu mă inspăimântă... Este prea odiosă partea mea de răspundere... recunoscă... nimic în să mai mult... înțelegi?!

BARCIAY, abătută. A fi nimicită... în ultimele momente... prin mana lui?...

HUGO. N'amă înțelesă a te abate din calea triumfului suridător...

BARCIAY, respirând. Voiă avea concursul tău?... mediativ. A!... frumoșele mele visuri!...

HUGO. Cu o singură condițiune...

BARCIAY. Ea este?

HUGO. A nu sili norocul, măbindă numărul victimelor?... pauză, apropiată de Barciay. Faptul de la ospelul Atila, m'a desgustat!...

BARCIAY. Fatală... suverană necesitate!... cunosci pe acelu străin?... numai el?...

HUGO, tăindu-i vorba. Sciă totul!...

BARCIAY. Și...

HUGO. Ce ai de cugetă cu acelu june neofensiv?... Veă voi să'lă peră în flărea juneței?...

BARCIAY, nimită. Nu te mă recunoscă!...

HUGO. Urmă ai consiliul meu?...

BARCIAY. Posițiunea lui era questiune de viață pentru mine!...

HUGO. Comitesa Bertha, nu împărtășă aceste vederi?...

BARCIAY, mediatnd. Voiă renunța!...

HUGO. Escesulă la care te-a împinsă temerea nejustificată, exagerată, față cu proscrisulă romană și cu acelu june nevinovat, nu promite nimic, dară... pôte deveni nefastă... supărătoră!... Prea multă complicațiune strică;... nu tôte instrumentele sunt sigure!...

BARCIAY. Creă că acelu inbecilă, va trăda?... ce s'a făcut?...

HUGO. Ce era să se facă?... Alungată din casa ta, pentru ună

serviciu care îl u poate trimite la munca silnică pe viață, a trebuit să-și caute unu altu asilu. *pauză*, S'a pornitu spre casă...

BARCIAY. In Polonia?... fără mijloce?...

HUGO. I le-amu inlesnită eu!... este mai bine a se întorce la o servitute sdrobotore, de câtu a colinda fără țintă, fără scopu, a-lungatu din țară in țară și tăvălindu-se in crime pentru a-și primi răsplata arapulu! !...

BARCIAY. Ești prea aspru, bunulu meu amică!...

HUGO. Daru însă neindoiosu... ca biografă... și cronicaru!...

BARCIAY. Voiu răsplăti cu generositate... serviciile primite!...

HUGO. Iti dorescu deplină reușită in acestu punctu!...

BARCIAY. Nu mă veți abandona?

HUGO. Speru că momentulu nu va întârșia...

BARCIAY. Decisiunea ta?...

HUGO, indreptându-se spre ușa din dreapta. Cunoscă ideele mele!... rămăi sănătosu...

BARCIAY. Ne vomu înțelege... petrecându-lă.

HUGO. Să sperămă...

BARCIAY. Voiu medita seriosu asupra propunerilor tale...

HUGO. Nu veți face reu... *dispare*.

BARCIAY, singuru, se întorce incetă meditativă, spre masa din fața scenei. Trista figură de Tartuf, *pauză*. Nu-lă prinde... are momente de aiurare; păcată... o animă devotată, sufletu generosu!... este abnegațiu-nea personificată! mi-a trebuită multu până să-lă induplecă... a-și schimba miseria... calamitatea, pentru o pozițiu-nea mai priincioșă de și cam incomodă... mi-a sacrificată consciința sa, dupe cum șicea... daru, in fine l'a subjugată... Curtesana insuflețită!... meditativă. Este multă adevără in cuvintele lui... Escesulu nu poate fi bună... Daru! ce-i de făcutu?... nu mă potă da îndărătă, *pauză*, engetătoră. Imi va refusa concursulu seă?... Nu!... Momentulu realisărei se apropie, preimbiându-se. Mai sunt dificultăți de invinsă! se apropie de masă, ia in mână sticluța. Să renunță eu la sprijinulu vostru?... Martori... inofensivi... discreți... Mutismulu vostru este tăcerea mormintulu!...! *esaminăză diferite sticluțe*.

SCENA IV.

BARCIAY, LEVY.

LEVY, arătându-se in ușa principală și observându pe Barciay absorbită in contem-

plătiunea sticlujelor. Ce experiență va fi făcându?... pe cine voru fi cădutu sorțile?... pășindu înainte. Veți erta domnule Barone!...

BARCIAY, surprinsu și incurcatu. Levy?!...

LEVY, salutându și înaintându. Cu adâncă supunere...

BARCIAY, reculegându-se. Nu te adăstamū în aceste momente...

LEVY. Doritorū de a vē servi cu unū momentū măi iute... nu mi-amū perdutū timpulū... îi presintă bisactēna îmbrăcată în catifea. Unū esemplarū, unicū, o raritate de mărgăritari orientali.

BARCIAY, privindū bisactēna. Ce dicit?...

LEVY. Unū adevăratū talismanū.

BARCIAY, ținendū în mână bisactēna. M'ai îndatoratū prea multū.

LEVY, apart. Îi va recunoșce?... tare, suntū mărgăritari ovali... unicit în felulū lorū...

BARCIAY. Mărgăritari?!...

LEVY. Din Archipelag.

BARCIAY, cu ironie. Nu vorū fi din regiunile Cretei!...

LEVY. Cunoscințele mele nu mergū așa departe.

BARCIAY, cu fața spre publicū, deschide bisactēna. Nu cunoscī mările Candiei? Avuțiile ei? recunoscendū mărgăritari, se cutremurā și ținendū ochii înșipți la ei, în sine. Ce vedū?!...

LEVY, mirarea lui Barciay deșteptându curiositatea lui se silește a-l vedea fața spre a-l surprinde impresiunea, apart. Le-a recunoscutū!... s'a prinsū în cursă!...

BARCIAY, nemigăcatū păstrându-și aceeași pozițiune, cu ochii țintiți asupra mărgăritarilor. Sunt ale ei... darulū de la mine!... Amanetulū lui... Iarū acela blăstematū proscrisū?!... coincidența mă speria, de unde le va fi avendū evreulū fariseū?...

LEVY, apart. Ce dicit?... cu unū aerū umilitū, către Barciay. Frumusețea lorū vē încântă, domnule Barone?!... Mă adăstamū la acestă plăcută impresiune; unū esemplarū de totă raritatea!...

BARCIAY, pune bisactēna pe masă și ștergându-și sudorile după frunte, apart. Să nu mă tradū... lui Levy, cu unū surisū silitū. Este unū veritabilū talismanū!...

LEVY. Mă fericescū, sunt veselū că amū pututū răspunde la încrederea vōstră!...

BARCIAY, ședendū pe jețū și întorcendū-și numai capulū spre Levy și fixându-lū. Unū noū titlu la recunoscința mea, darū să venimū la cestiunea prețului...

LEVY. Prețulū?... neînsemnatū în raportū cu cualitatea mărfei.

BARCIAY. Ei bine?...

LEVY, frecându-și mâinele 2000... fiorinî în aură...

BARCIAY. Cum?... 2000?... după o pauză, surîdendă. Nu cum-va ai smulsă talismanulă... din gura minotaurului?...

LEVY, același aeră de sficiune.. A!... domnule Baróne!... Vă place să glumiți?...

BARCIAY, apart. M'amă înșelată .. examină mărgăritarulă.

LEVY, în sine. Să nu fie elă!... Vomă vedea, ce va dice Iesica mea!...

BARCIAY, ținendă în mână bișacténa, ridicându-se după jești. Ună prețu prea exagerată.

LEVY. apart. A fostă rău informată... tare. Nu vă ceră căștigă, domnule Baróne!...

BARCIAY. 2000 fiorinî... în aură!... va fi prea multă.

LEVY. Ună ală douilea exemplară cu greă se va găsi pe piețele nóstre...

BARCIAY. N'are nimică de extraordinară...

LEVY. Dacă ai cunósce istoria talismanului mău, domnule Baróne... neapărată, că nu te-ai scumpi...

BARCIAY, apart. Cum?... agitată de curiesitate. Vrea să dică... ună talismană în totă puterea cuvéntului?... Va fi avendă și o genesă biblică?...

LEVY, esaminândă trăsurile feței lui Barciay. O istorie, câtă se póte de tragică...

BARCIAY. Ce dici?...

LEVY. Are ună interesă particulară... interesulă mistereloră din Stambul.

BARCIAY, neliniștită, apart. Să fie óre o alusiune?...

LEVY, apart. Mă va fi înțelesă?...

BARCIAY, dominându-se, în sine. Să termină...

LEVY, scrutitoră. Vă convine, domnule Baróne?...

BARCIAY. Mă învoescă a'ți plăti acum jumétate, érá restulă peste câte-va zile...

LEVY, simulândă o jenă. Cu părere de rău, trebuie să renunțu la fecircirea... după o pauză. Propunerea vóstră e fórte măgulitóre pentru mine, dar... sunt împrejurări, domnule Baróne, cară nu ne permită să dispunemă liberă de voința nóstră...

BARCIAY. Cu alte cuvinte?...

LEVY. Vă ceră scuse, domnule Baróne, amă mară plăți de făcută.

BARCIAY. Bine;... te voiți desface la moment; să înțelege, că în monedă de hârtie, neavându la dispoziție aur, scote din buzunar un portofoliu și întorsu spre public, îl esamină coprinșul.

LEVY. Mă supun... apart. Amăgire...

BARCIAY, apart în aceeași pozițiune numărându hârtii. Păstrându-le la mine, facu să dispară din mâna lor un obiect de mare valoare, pentru succesul causei mele!...

LEVY, pentru sine. Neapăratu a fostu o nălucire!... A!... Ce blăstemu... munca mea perdată!...

BARCIAY, puindu portofoliulu pe masă și ținendu hârtiile în mână, apart. Pe sinulu ei, degetulu profanu, nu va cuteza să le atingă!... lui Levy. 2000 în aur facu în hârtia noastră?...

LEVY. Calculându 20 % scădementu, ne dă țifra de 2,400...

SCENA V.

PRECEDINȚII IESICA.

IESICA, intrându sficioasă, daru repede pe scenă și căutându scutul lui Levy. Unchiule!... Unchiule!... observându pe Barciay, care sta totu cu fața spre public. A!... scusă, Domnul meu!...

BARCIAY, deșteptatu la vocea Iesicai, se întorce spre dânsa și spre Levy, ținendu în mână bancnotele, spre a le da lui Levy și observându pe Iesica se cutremură de spaimă, se retrage doui pași spre jețulu de lângă masa, de caro rezemându-se, extasiatu în sine cu o voce înecată. Ea!!!...

IESICA, în același momentu recunoscendu pe Barciay, ca fulgerată, în sine. Dumnețulu meu!!!!...

LEVY, ținendu în brațe pe Iesica, către dânsa. Iesica!... fiica mea... ce ai?... satisfăcutu, în sine. Este elu!...

BARCIAY, deconcentratu cu fața totu spre public, apart. Ea?!... aici?!... Iesica?!... Este visu, sau realitate?!... m'a recunoscutu!... sum trădatu!...

IESICA, visătoare, către Levy. Este elu!... nenorocirea mea!...

LEVY, cu unu aeru de astuție și cu vocea tare, la adresa ei. Fii liniștită, scumpa mea!... în sine. Amu reușitu!... se pune a vorbi cu Iesica.

BARCIAY, apart. Fatală întâlnire!... după o pauză. Aurulu sau ferulu, mă va scăpa!... dominându-se, și fața luându o expresiune calmă, la adresa lui Levy. Să terminăm... dându bani. ține... este suma convenită!...

LEVY, priimindu bani. Vă ceru ertare, domnule Barone!... sârmana mea nepotă v'a causată supărare prin... după o pauză. Neapăratu...

este prada unei iluziuni, către Iesica, prezentându-și pe Barciay. Domnul Barone... Artur Barciay !...

BARCIAY, bănuitor pătrunzându cu ochii pe Levy. Nepóta Dumitale ?...

IESICA, meditativă, apart. Barone ?... Barciay ?...

LEVY. Iesică. Mergi fiica mea !... Adastă-mă un moment la bu-nica din vecinătate !...

IESICA, eșind petrecută de Levy, în sino. Barciay... Barone ?... ce ase-mănare !... dispere.

BARCIAY, dispărându Iesica, apart. Respiră !...

LEVY, intorcându-se spre public, apart. Nu'mi mai póte fi necesară aici.

BARCIAY, către Levy. Nepóta D-tale ? !...

LEVY, triumfător, dară simulându naivitate. O sármană orfelină !... A-manta refusată a sceleratului Kaminsky... L'ai cunoscută !...

BARCIAY, cu furie repezindu-se la Levy și luându-l de mână, îl trage cu sine în fața scenei. Kaminsky este mort !... înțelegi ?... mort, îți dicit !... Baronele Artur va fi generos... Va repara nedreptățile lui Kaminsky !...

LEVY, cu un suris ironic. Secretul meu asigură Baronului o stare imensă, o pozițiune strălucită !...

BARCIAY, agitat. Secretul tău póte și pierde ?... Ai să alegi, între aur... și...

LEVY, tăindu-și vorba. Preferă acestu nobil metal !...

BARCIAY. 4,000 de fiorini în aur, îți ajunge ?...

LEVY. Și o pensiu pe viață de 400 fiorini anual, pentru a-manta ultragiată, fără a mai socoti asasinatul mumei !...

BARCIAY. Mă învoesc, cu condițiune însă, de-a se înpoia Iesica imediat la locul ei.

LEVY. Suntem înțelegi... Ea nu s'arú putea aclimatisa sub ce-riul vostru !...

BARCIAY. Destul !... În această séră vom regula afacerea și îți voi răspunde suma învoită...

LEVY. La ce timp ?...

BARCIAY. Intre 11 și 12 ore, din nópte...

LEVY, înfiorându-se. Nu simpatizez de loc cu ora strigoilor...

BARCIAY. Rămâne dară, pentru mâine dimineță...

LEVY. Póte fi prea târziu !... o nópte neliniscită, este un supliciu pentru sufletele curate...

BARCIAY, scoțându din portofoliu hârtii. Dreptu garanție îți vor servi

aceste bonuri de thesaur în valoare de 4000 fiorini;... restul pentru mâine între 6 și 8 ore matinale...

LEVY, luând bonurile, *apart.* Combinațiunea cu Iesica a fost înge-nioasă!... lui Barciay. Mai aveți a mă ordona, domnule Barone?...

BARCIAY. Ună cuvântă divulgată... ună singură cuvântă îți va repune capul!...

LEVY. Voi fi tăcut ca mormântul.

BARCIAY. Măine la ora hotărâtă!...

LEVY. Nu voi lipsi, eșind, *apart.* A scăpată prea efină, dispărând. Umilitulă vostru servă!... esse.

SCENA VI.

BARCIAY și VLADIMIR.

BARCIAY, rămânând ună momentă singur, sună clopotul, apoi preimblându-se pe scenă, absorbit în meditațiune, după o pauză. Nu... nu pôte fi ună simplu jocă ală întâmplărei!... A fost ună calculă diabolescă?!... elă m'a urmărită... pauză. Fatală surprindere!... meditativă. Eă însumă m'amă trădată!... confusă, turburată la vederea ei, mi-amă perdută cum-pătulă pauză. Mișelulă a eșită triumfătoră de la mine și nu scie că s'a prinsă în propria lui cursă, pauză. tremure!... tremure de răs-bunarea mea!... Condamnațiunea lui va fi sigură... pauză, meditativă Dară însă ea?... nu'mă ară conveni în aceste momente țipătulă ei?!?!...

VLADIMIR, intrând prin ușa cardinală. Ordonăți, domnule Barone!...

BARCIAY. Trăsura mea, la momentă!...

VLADIMIR. Amă înțelesă... vrea să plece.

BARCIAY. Stăi!... veți veni cu mine, în plină gală!...

VLADIMIR. Prea bine, domnule Barone!...

BARCIAY, luând bișactăua de pe masă. Veți preda acéstă casetă în mâ-nele Dómnei Comitesse... ține... și dă bișactăua. Ingrijesce de dênsa ca de ochii tăi.

VLADIMIR, privind bișactăua. Răspundă de mine...

BARCIAY. Mergă!... Vladimir dispăre. Ară fi nedreptă să mă despoiu voluntariu, pe câtă timpă amă la dispozițiune și alte mijlăce!... preimblându-se, meditativ. Secretulă meă nu pôte fi sigură în mânele unui genii speculatoră!... tótă starea mea nu'mă ajunge să mulțu-mescă nesatiulă evreului... pauză. trebuie nimicătă cu orice preț!... după o pauză. Ce voi face cu dênsa?... N'amă motive, n'amă probe

în contra ei!... meditantă. Motive?... probe?... pentru o vagabondă?... Pretextul de alienațiune mentală nu va fi suficient?... Legile țerei sunt puternicele noastre arme, cari ne scapă de muscuțiile supărăcioase!... meditativă. Unul falsificator de monedă, altul alienat, voru fi puși la adăpost!... După trei, patru ani de aspră reclusiune, nu le va mai trece prin minte să specule cu secretele aristocrației omnipotente!... apropiindu-se de masă, ia în mână sticleța neagră și o contemplă. Curagiū, Artur!... Curagiū și înainte!... pășese spre ușa din dreapta.

Finele actului III.

ACTULŪ IV.

BEUTURA OTRĂVITĂ.

(SÉRA).

Scena reprezintă un saloń elegant mobilat, în castelul Comitelui Belénu, împărțit în două; partea din față scenei desbinată de interiorul salonului, prin o ușă cu două aripi desfăcute și acoperite cu bogate perdele, atârinate până jos. Intregul saloń iluminat prin candelabre și policandre bogate. Partea din față are două uși: la dreapta și stânga; ferestrele și ușile, împodobite cu draperii grele; totu mobilierul în stilul gotic. În apropierea ușii laterale din dreapta, așezată o masă înconjurată de jețuri, pe masa de lângă perete la stânga, este o tavă mare de argint acoperită cu cofeturi și pahare de apă; pereții împodobiți cu oglinzi și cadre, etc.

SCENA I.

COMITELE ȘI PROSCRISUL : RADU NEGRÉNU.

PROSCRISUL, stând față în față cu Comitele, pare a și relua firul întrerupt al conversațiunii și după o mică pauză se adresează către Comitele. | Ai dreptate, domnule Comite!... sörtea exiliului este crudă; două-șeci de ani, îi-am gustat amarul!...

COMITELE, cu un aer de admirațiune și durere. Două-șeci de ani... înstrăinat de pământul natal, este un chin cumplit... după o pauză. Dar însă, ordinea odată restabilită, nimic nu putea să împiedece reîntörccerea vostră în țară, mai ales, după inaugurarea Domniilor Române în ambele țeri surori... din 1834...

PROSCRISUL, cu un suris amar. Ordinea străinului cuceritor nu a putut să ne presinte garanții, pentru o viață proprie a noastră. Situațiunea din 1834 și 1843, nu se destingea prin nimic, de

starea lucrurilor de la 1821 !... *Domni români erai simpli pro-consuli... rusesci !...*

COMITELE. Entusiasmul manifestat prin ovațiunii sârbătorești, părea a spune lumii, că fericirea abundă în țară !

PROSCRISUL (NEGRÉNU). Acel simulacru entusiasm, era o espre-siune fidelă a cinismului obscen !... Hoitul de străini... acea lume nouă din care se compunea cortegiul de parveniți, a serbată urgia iadului, pe mormântul țerei...

COMITELE. Intr'adevăr, prea fatală v'a fostă Domnia străină !... urmele ei se voră resimți multă timp în frumoșele țeri surori !...

PROSCRISUL (NEGRÉNU). Beii din fanară au îngrijit să aducă cu sine o turmă compusă din ființe cădute, răsbite de fome, spre a le îngrășă din sudorea poporului Român, și ținând'o la dispozițiune pentru opera de distrugere... Ei bine !... acea brumă otrăvitore stă până astăzi lătită peste mănășele noastre câmpii ! La 1821 braciul captivului martir, desfăcut din lanțurile sclaviei, părea că voesce să și răsbune de ultragiul împilătorilor, dar însă négra trădare a făcut să caadă cauza cea mai sacră, împreună cu întrepidul ei apărător !

COMITELE. Heteria lui Ipsilante a paralisată totă acțiunea poporului Român.

PROSCRISUL (NEGRÉNU). A făcută mai mult !... a trădată țera și un popor sânt !...

COMITELE. Dar a cădută și ea !...

PROSCRISUL (NEGRÉNU). A cădută ca ori-ce mișcare, care n'are de scop libertățile și binele poporului în suferință...

COMITELE. Ea însă a luptat cu vitejie...

PROSCRISUL (NEGRÉNU). A sciută să lupte ce-i drept, dar n'a fostă învățată să și învingă.

COMITELE. După atâtea crude și amare decepțiuni, sentimentul de conservare vă pôte spune că viitorul și sorta țerei, va depinde de la cultură și lumină, ce urmază a i se da !...

PROSCRISUL (NEGRÉNU). Témă'mi este că acestă mare adevăr va fi puțin înțeles la mulți dintre fruntașii noștri...

COMITELE. Aveți multe familii vechi Române, care v'au dată atâtă Domni mari ?...

PROSCRISUL (NEGRÉNU). La ele ne au fostă speranța, dară însă blestematul fanar, introducându și pușori în sinul familielor noastre, a făcut, ca la cei mai mulți să amuțescă vocea datoriei !...

COMITELE. Ce păcat! ... Cu un element omogen, cu un popor, plin de vigore, deștept din firea lui, cum este românul, D-vastră ați putea să domniți într-o zi, întregul Orient, avându-mă ales simpatia apusului, de care vă lăga originea.

PROSCRISUL (NEGRÉNU). Grație acelor lepre veninoase, noi ne-am întors privirea de la acei timp de mărire și vitejie, când Scipionii și Grahii de la Dunăre, au ridicat mărețele monumente de la Moncastru, Suceva și Călugăreni!! În vechime, D. Comite, cauza marilor noștri Domni a cădută, căci apusul n'a voit, sau n'a putut să înțeleagă versul lor, vitejia lor... strigătul sângelui!... La 1821, Heteria, gelosă de mărirea aventului Roman, a terminat prin o perfidă trădare; demni urmași ai trădătorilor de la Theba și Corintă, numai astă-fel a știut să răsplătescă bine-facerile unei țări, care le-a dat generoasă ospitalitate!... Nu vorbesc de măreț și clasicul popor al Eladei, căci el nu poate fi confundat cu creațiunile blestematului fanar!... Dar să venim la istoria mea... ca mulți alții din confrății mele, am plătit și eu cu esiliul, tributul nereușitei noastre; trecând în Transilvania, m'am fost retras la moșia bunului vostru părinte. Morbul consortei mele și frageda etate a unicului meu fiu, m'a reținut câtă-va timp în acele regiuni; în cele din urmă perdându-mi soția, am încredințat pe fiul meu, îngrijirii venerabilului preot Nestor, depunându pe sēma lui 5000 galbeni, în păstrarea răposatului Comite; era eu am trecut în Franca cu ce-l altă consoți ai mei.

COMITELE. Nu era mai bine să stați la noi, în apropiere de țera Dumitale...

PROSCRISUL (NEGRÉNU). Amenințările lui Meternich de a ne ține internați ca rebeli în Boemia și Moravia, nu ni-a permis să ne folosim de bine-facerile unui asil, în această țară vecină și generosă!...

COMITELE. În fine, cerul s'a înseninat... un viitor blând vă suride.

PROSCRISUL (NEGRÉNU). Ultimile mișcări din Italia și Franca desceptându în sufletul meu speranța cădută, m'au îndemnat să mă reîntorc.

COMITELE. Ca un alt «Odiseu» în brațele...

PROSCRISUL (NEGRÉNU), cățându-i vorba. Mamei văduvite, ca să'i

daŭ ultimulŭ tributŭ, ultima mea resuflare ŝi, voindŭ pronia ceréscă, unŭ sprijinŭ în devotamentulŭ scumpulŭ meu fiŭ!...

COMITELE. L'ai regăsitŭ?...

PROSCRISUL. Venitŭ abia de trei ȝile în capitala D-vóstră, amŭ încercatŭ nouŭ calamităȝi!...

COMITELE. Cunoscŭ tóte amănuntele misteriosulŭ atentatŭ; justiȝia țerei își va face datoria; descoperirea făptuitorulŭ nu va întârȝia!...

PROSCRISUL. Ursita a fostŭ de astă dată mai blândă cu mine...

COMITELE. Exilulŭ a seceratŭ multe victime; a distrusŭ multe speranȝe, multe virtuȝi!...

PROSCRISUL. Din fatalitate a trebuitŭ să'mŭ formezŭ ŝi eŭ acé-stă tristă convicȝiune, sacrificându-ŭ între altele ŝi o scumpă suvenire... ca să impacŭ póte mânia ursitei!...

COMITELE. Cum așa?...

PROSCRISUL. O tristă episodă din viaȝa exiliului!!... În Constantinopoli făcusemŭ cunoscinȝa unŭ polonezŭ refugiatŭ. Acestŭ confrate, vedĕndu-mĕ în lipsă de bani, s'a oferitŭ să'mŭ procure suma necesaria în condiȝiuni favorabile, dar însă cu amanet. Eŭ neputĕndŭ bănuŭ o viclĕnă cugetare la unŭ omŭ de distincȝiune, i-amŭ încredinȝatŭ o parură de mare valóre, care se păstra în familia mea, ca o vechiă moștenire, coborită de la străbuni!... Din acelŭ momentŭ a dispărutŭ noulŭ meu prietenŭ ŝi cu banii ŝi cu preȝioasa mea reliquiă.

COMITELE. Amară sórtă!... cumplitŭ desastru este căderea unŭ omŭ de óre-care valóre!!...

PROSCRISUL. Nimicŭ mai durerosŭ, mai tristŭ!!!...

COMITELE. mângăitoră. Uitatŭ fie trecutulŭ cu tóte decepȝiunile ŝi durerósele lui reminiscenȝe!... Să căutămŭ a folosi în bine miculŭ capitalŭ de viaȝă, ce ni-a mai rămasŭ, consacrándu-lŭ copiilorŭ noștri!...

PROSCRISUL. Nespusă va fi fericirea mea, rĕsplătite ŝi uitate vorŭ fi tóte suferinȝele în momentulŭ, cândŭ pronia ceréscă imŭ va reda odorulŭ meu, consolaȝiunea bătrăneȝelorŭ mele.

COMITELE. Va fi bine să avemŭ, în astă privinȝă, luminele june-lui nostru avocatŭ Nestor.

PROSCRISUL. Îlŭ cunoscŭ!...

COMITELE. Așa?... cu atâtŭ mai bine!...

PROSCRISUL. Elŭ s'a însărcinatŭ ŝi cu cauza atentatului!...

mi-a fost recomandat de acel june necunoscut, care mi-a dat momentalul ajutoriu...

COMITELE. Straniă coincidență!... acel june e secretarul meu... Era să fie luat drept făptuitorul mișelescului atentat...

PROSCRISUL. Sărmanul!... Nu cumva să i se facă vre-un neajuns; cerându trebuința, mă voi pune la dispozițiunea lui.

COMITELE. Cred că nu mai poate fi cauză de temere. Amicul nostru Selegenu, este să vină în această seră la noi, mi-a promis... îl aștept în tot momentul; vom lua înțelegere cu densusul despre toate...

PROSCRISUL. Prea bine...

COMITELE. În cât pentru vorbitul depositu, rămâne să caut hârtiele părintelui meu; ele sunt cam în desordine; pe acel timp eram la Viena!... În fine se va regula și cestiunea bănescă... Unu depositu încredințat părintelui meu, este sacru pentru mine.

PROSCRISUL. Nu mă îndoiesc!...

COMITELE. În totu casul vă cer prin anticipațiune, un respectu de câte-va zile.

PROSCRISUL. Cestiunea de timp îmi este cu totul indiferentă!...

COMITELE. Indată după actul de cununie a nepotei noastre, ne vom ocupa numai cu afacerea depositului; până atunci va fi o fericire pentru noi să te avem oșpele nostru!... Prezența voastră la solemnitatea actului, ne va fi de cel mai bun augur.

PROSCRISUL. Rugele mele vor însoți bine-cuvântarea voastră paternă.

COMITELE. În fericirea copiilor, vom avea și noi bogata consolațiune, pentru desastrelor din trecut...

PROSCRISUL. Acea fericire ne va fi farul bătrâneților, fiindu țermul aspirațiunelor noastre...

COMITELE. Istoria vieții voștre de și sombră, este în adevăr o frumoasă epopeă!... pauză. Devotamentul face adesea mari cuceriri!... Elu nu va lipsi ași da bunele fructe, pentru popor și țără!... Cu asemenea fi, ea nu poate să piară!... Află, scumpul meu amic, că și eu îi voesc binele, din tot inima mea!... Sunt momente... în care... îmi aduc cu plăcere aminte, că... și origina familiei mele, este Română.

PROSCRISUL. Vijeliile timpilor au smuls mulți lăstari frumoși de la majestosa noastră tulpină.

COMITELE. Da... da!... Ai dreptate!... este unu trist adevăr!...

BUCUR, intră pe ușa cardinală și anunță. Domnul Nestor! *se retrage.*
COMITELE. Bine venit!...

SCENA II.

PRECEDENȚII ȘI NESTOR.

NESTOR intră salutându. Omagele mele.

COMITELE, întimpinându-l, îi întinde mâna. Te adăstam cu impaciență!... Domnul Negrénu, scumpul nostru frate, împărtașa sentimentele noastre.

NESTOR, în bune dispoziții. Mă fericesc de onorea acestei plăcute revederi.

COMITELE, către Negrénu. Judecându după transportul junelui nostru amic, amă fi în drept să ne așteptăm la bune nuvele din partea sa...

NESTOR. Micele rezultate de până acum, sunt de natură a încurajarea celui puțin, legitimele noastre speranțe, în totă privința.

PROSCRISUL. Providența va încorona neapărat activitatea vastră, făcându să triumfe o cauză atât de sântă, pentru un părinte viclenit de cruda sortă... *strângându-i mâna.*

NESTOR. Devotamentul va fi la înălțimea încrederei vóstre.

COMITELE. Și eu voi avea recurs la bunătatea scumpului meu Jurisconsult; îl voi ruga să primescă din parte-mi o mică însărcinare.

NESTOR. Vă rog Excelență a dispune în tot momentul de timpul și ministeriul meu...

COMITELE. Este vorba despre lămurirea unui deposit încredințat părintelui nostru, pentru care îți vom cere concursul, chiar și în interesul domnului Negrénu.

PROSCRISUL. Acest interes nu mă preocupă de loc.

COMITELE, cu un suris bine-voitor. Regularea afacerilor bănesci servă a cimeta prietenia!...

NESTOR. Și a mări valoarea ei!...

COMITELE, la adresa lui Nestor. Cum stăm cu cestiunea lui Iuliú?...

NESTOR. Ceea ce mă frământă, este scopul taicnic și cugetul sinistru al uneltirei; căci în definitiv totul se va reduce la o răutăcioasă uneltire.

COMITELE. Amă promisiunea guvernatorului, că nu va fi supărată întru nimic.

PROSCRISUL. În totu casulă intervenirea mea, ți pôte servi.

COMITELE. Neapărată.

NESTOR. Întrebarea este : oprise-va mișelia la o încercare cădută.

COMITELE. Nu înțelegă !...

PROSCRISUL. Să cuteze ea óre a merge mai departe ?...

NESTOR. Positivă, că da !...

COMITELE, seriosă. Fără a'mi disimulă gravitatea... și caracterulă acesteï enigmatice uneltiri, mărturisescă că nu înțelegă care'i pôte fi scopulă, motivulă ? !...

NESTOR. A i se compromite pozițiunea !

PROSCRISUL. Nu va fi stândă cum-va în legătură cu agitațiunile politice, care aă pusă în mișcare tóte spiritele.

COMITELE. Nu'i de temută celă mai mică pericolă din această parte...

NESTOR. Ară fi tristă pentru noi, tristă pentru vechii noștri adversari, să începemă prin a subordona interesulă generală, răsbunăriloră sêlbatică.

COMITELE. Pe acestă terenă veți avea totă-d'a-una sprijinulă meă... Dar acum va fi timpulă să profitămă de momentele senine, la căminulă familieï !... Veți bine voi să priimescă a face cunoscința Comitesei...

PROSCRISUL. Voiă fi prea măgulită, putendă să'i arătă omagele și felicitările mele.

COMITELE, luândă de brață pe Negrénu, îlă conduce spre ușa cardinală. Să trecemă dar, în salonulă dómneloră nóstre, către Nestor. Speră că ne veți însoți.

NESTOR. Vă ceră, Domnule Comite, câte-va momente !...

COMITELE, dispărândă la brață cu Negrénu. Nu veți întârđia !...

NESTOR. Nică de cum, Excelență !...

SCENA III.

NESTOR *apoi* IULIU.

NESTOR, meditativă, rămânendă ună momentă singură. Ună geniă răă pare că și-a propusă a'lă perde. meditativă. Nu înțelegă cum aă venită acele obiecte în camera lui ?... Comitele nu pare a fi infro-

mată despre noua complicațiune, ea p $\acute{o}$ te deveni fatală pentru cauza lui!... din fericire avem concursul persoanei celei mai interesate... pauză. Trebuie să ia $\acute{u}$ înțelegere cu d $\acute{e}$ nsul $\acute{u}$ mai nainte de-a face vre-un $\acute{u}$ pas $\acute{u}$ ... Ce p $\acute{o}$ te fi de nu mai vine!... consult $\acute{a}$ nd $\acute{u}$ orologiul $\acute{u}$. Este ora convenită între noi; int $\acute{a}$ rzierea lui m $\acute{e}$ turbur $\acute{a}$ ... observ $\acute{a}$ nd $\acute{u}$ pe Iuliu, care se arat $\acute{a}$ în pragul $\acute{u}$ u $\acute{s}$ ei laterale din dreapta, citind $\acute{u}$ un $\acute{u}$ bilet $\acute{u}$. Dar!... ec $\acute{a}$ 'l $\acute{u}$!... grație cerului!

IULIU, deștept $\acute{a}$ ndu-se la vocea lui Nestor. Nestor!... fratele me $\acute{u}$!...

NESTOR, imbr $\acute{a}$ țiș $\acute{a}$ ndu-l $\acute{u}$. Bunul $\acute{u}$ meu Iuliu!... Ce te-ai făcut $\acute{u}$?... Te v $\acute{e}$ d $\acute{u}$ agitat $\acute{u}$!...

IULIU. S $\acute{o}$ rta mea este crudă!... O nouă injuriă!... mai gravă... mai umilit $\acute{o}$ re de c $\acute{a}$ t $\acute{u}$ ...

NESTOR. Cunosc $\acute{u}$ rezultatul $\acute{u}$ perquisițiunei!

IULIU, surprins $\acute{u}$. Ai aflat $\acute{u}$?... de la cine?...

NESTOR. Acest $\acute{u}$ esces $\acute{u}$ de un $\acute{u}$ zel $\acute{u}$ turbat $\acute{u}$, va servi să demasce pe autorul $\acute{u}$ infamei uneltiri...

IULIU. Cre $\acute{d}$ i tu?!... Nu'ți vorbesc $\acute{u}$ de indignațiunea mea, dar îți mărturisesc $\acute{u}$ că m $\acute{e}$ înspăim $\acute{a}$ ntă nea $\acute{u}$ đita cutezare și nu sci $\acute{u}$ cum să-mi explic $\acute{u}$ posibilitatea introducerei acelor $\acute{u}$ obiecte în camera mea; am $\acute{u}$ r $\acute{e}$ mas $\acute{u}$ uimit $\acute{u}$, înm $\acute{a}$ rmurit $\acute{u}$!...

NESTOR. Erai presinte?...

IULIU. Nu, dar am $\acute{u}$ primit $\acute{u}$ o chemare de la Parquet, ca să-mi da $\acute{u}$ s $\acute{e}$ ma despre aquisițiunea lor $\acute{u}$ ...

NESTOR. Am $\acute{u}$ ajuns $\acute{u}$ se vede la timp $\acute{u}$, ca să lovesc $\acute{u}$ temeritatea infamiei, în pers $\acute{o}$ na audaciosului uneltitor $\acute{u}$!...

IULIU, incurajat $\acute{u}$. Singura mea speranță este la tine...

NESTOR. Nemesi $\acute{s}$ a r $\acute{a}$ pit $\acute{u}$ mințile asasinului și ale compliciilor $\acute{u}$ se $\acute{i}$; acele obiecte îi va tr $\acute{a}$ da!...

IULIU. Ah!... dac $\acute{a}$ am $\acute{u}$ reuși?!...

NESTOR. Ai tu vre un $\acute{u}$ prepus $\acute{u}$ asupra casnicilor $\acute{u}$ voștri?... Stai în bune relațiuni cu ei toți?...

IULIU. La ce ast $\acute{a}$ întrebare?...

NESTOR. Dup $\acute{a}$ mine, autorele uneltirei nu p $\acute{o}$ te fi un $\acute{u}$ asasin $\acute{u}$ comun $\acute{u}$!... cu alte cuvinte, părerea mea este că preocupatiunea misteriosului autor $\acute{u}$ a țintit $\acute{u}$, în prima linie, să te compromit $\acute{a}$ în ochii Comitelui.

IULIU. În ce a putut $\acute{u}$ să le serve?...

NESTOR. Nu înțelegi tu, scumpul $\acute{u}$ me $\acute{u}$, că ești o piedic $\acute{a}$ sup $\acute{a}$ -r $\acute{a}$ t $\acute{o}$ re în societatea Comitelui!...

IULIU. Te amăgesci!...

NESTOR. Resistența Erminei te-ară putea convinge despre contrariul tău pauză. Imi rezervă a'ți destăinui cu o altă ocaziune secretul care te privesce...

IULIU. meditativă. Zoe 'mă-a vorbită despre intirgele Comitesei Bertha!

NESTOR. Ermina nu 'ți-a declarată că... ?

IULIU. tăindu-î vorba, agitată. Nică ună cuvântă... 'ți jur...

NESTOR. Nu te agita fără causă,... trebuie să punemă totă calmulă, multă prudentă și moderațiune în această gingașă afacere!... Tu nu mai înțelesă... N'amă voită a'ți face o întrebare indiscretă... neapărată 'ți s'a spusă că Barciay va lua în căsătorie pe Ermina?!..

IULIU. Sciă!...

NESTOR. Atinsă în orgoliulă sēu, prin rēcēla și repulsiunea Erminei, elă va pune în mișcare cerulă și pământulă, ca să te înlăture, presupunēndă că tu ai cucerită... se intrerupe...

IULIU, agitată. Eă?!...

NESTOR. Ideea lui!

IULIU, meditativă. Să fie ore mâna lui?... dreptă judecândă, nu-măi ast-felă s'ară putea înțelegē amesteculă persōnei mele în a-cea odiōsă afacere...

NESTOR. Un altă mobilă nică că se pōte!... încercarea nu le-a succesă, dar nereușita nu'î va descuragia; probă faptulă întrodūcerēi obiecteloră sustrase!... în totă casulă pozițiunea ta aici e fōrte nesigură... ea mă preocupă seriosă.

IULIU. Scumpulă meă Amică!... atâtea frământări pentru mine?...

NESTOR. Causa ta, este cauza mea... Nu voiă suferi ca neamică noștri seculară... acele lipitoră fără sațiū, care storcū sângele și sudōrea din corpulă națiunei nōstre să ne calce în piciorē!...

IULIU, amărătă. Durerea, Umiliațiunea nōstră e cumplită... Glasulă mi se înecă de atâtea suferințe!... Ni-a mai rēmasă suspinulă, ca să spunemă lumei cătă de sfâșietoră este chinulă nostru!!!...

NESTOR. inspirată, dar imbuândă, Peste puțină, voindă Dumneđeū, voră lua sfârșită și suferințele nōstre; nouēle evenimente ni se ivescū ca ună noură, conținēndă ună trăsnetă!... Furtună teribila, furtuna se va descărca în capulă loră.

IULIU. melancolic. Facă cerulă, ca să nu devenimă și de astă dată prada decepțiuneloră, victime ale uneltireloră străine!... Ce să dică?... speranțele mele sunt timide; fatala divisiune a poporului

nostru, în cursul de atâția secolî Ț-a slăbitu consciința națională ; curagiulū, ideea unităței și a mărireī Ț-a peritū ; aici, fără ređămū, asupritū, lipsitū de celū mai micū sprijinū; peste Carpați, la frați de sânge, de o mamă, neînțeleasă rēcělă !... Puterea nōstră divi-sată va face minunī, dar în cele din urmă va cădea !... Omnipotența străinismulū, aici ca și dincolo, este o stâncă de care se va isbi multū timpū orī-ce încercare românescă, se vorū isbi aspirațiunile legitime la unitatea visată !... Fii vitrigi, ca și cei re-negați, sunt străini pentru totū ce este românescū și străiniū n'aū interesū la formarea unū statū Românū, la ridicarea și mărireā nēmuliū nostru !...

NESTOR. Era unū timpū, frățiore,... cândū lumea gelōsă de falai-culū nostru trecutū, acea lume, care avēndū interesū numai la mōrtea nōstră, credea că nu pōte fi speranță pentru acestū poporū cuceritū, ingenunchiaiū... sfășiatū... În acei timpī de crude încercări, poporulū românū a desmințitū falsele profețiī puindū grōza în tiraniī sēi !... Dacă va fi scrisū în cartea sōrtei ca stēua unū poporū martirū, dar plinū de vigōre, de aptitudine militară, să apună de astă dată, pentru vecie, elū va cere în ulti-mele sale momente, de la Dumneđeulū străbunilorū sēi, puterea lui Samson și va sgudui templulū blestemelorū, ca să piarā sub ruinele lui, împilătorii și împilațiī !... Vomū salva amiculū meū, vechile altare, saū vomū peri cu toțiī !!!...

IULIU, observāndū pe servitorū, care ridică tava de apă de pe masă, lāsāndū una mai mică, numai cu unū singurū pacharū. Tăcere!...

NESTOR. Bētrānulū Bucurū nu ne face supărare...

IULIU. S'a retrasū...

NESTOR. Acumū te lasū... mâine între 9 și 10, voiū fi la tine...

IULIU. Ce mă voiū face eū singurū ?...

NESTOR. Interesulū tēū mă reclamă... străinulū nostru... victi-ma de la hotelulū Atila, mă adestă la acēstă oră...

IULIU. L'ai vēđutū ?... Este bine ?...

NESTOR. A fostū aici! ne va da totū concursulū, elū Ți pōrtă unū mare interesū...

IULIU, mai învitatū. Ce đici ?... A fostū aici ?... A !... respirū, m'amū liniscitū...

NESTOR, strāngēndū-i mâna și privindu-lū în ochi, după o pauză. Vomū reuși!...

IULIU. Eterna mea recunoscință!...

NĚSTOR. Mă mulțumesc cu amicia ta... La revedere, scumpul meu !...

IULIU. La revedere, îl petrece până la ușa cardinala, aci îl opresce un moment. Dă-mi voie să te îmbrățișez... îmbrățișându-lă. Așa !... La revedere !...

NĚSTOR. Aibă încredere în dreptatea cauzei noastre... dispăre...

SCENA IV.

IULIU, BARCIAY și BUCUR.

IULIU, după depărtarea lui Nestor pășește încet spre fața scenei, absorbit în meditațiune. Lovit mișelesc în tot ce amă mai sacru, umilit... fără vină... este grav, prea grav !... pauză, *virtute, adevăr*, nu pot avea viață într'o atmosferă, plină de otravă ;... neputincioase în luptă cu calomnia, reduse la expresiunea unei fabule de catichism... desprețuite în stratele de sus ca nesce dogme ridicule și desperate, ele n'a trecut de cât la Obscuritățile miseriei, pe unde n'a pătruns încă veninul modernei civilizațiuni !... Vițitul triumfător cântat ca un Rege Demon, prin apoteose, se refăța la privirea lor !... *Ce Dumnezeul meu !... Cel ironie !...* pauză. Nelegiuirea își caută o victimă !.. meditativ. Martiriul va fini curenț... după o pauză. Un scelerat pte totul, încerca... totul, sciindu-se scutit prin impunitatea de care se bucură lumea privilegiată. pauză, meditativ. Corpul meu coprins de lingețirea fatigei, peptul mistuit de un foc arđător... se apropie de masa diu stănga și ridicând de pe tavă paharul cu apă, îl pune pe masa lui și se așază pe jeț. Sărmane ânger ! !... ființă divină, care va fi sôrtea ta în brațele unui monștru ?... Ah ! ! !... Ce profanațiune !... meditativ. Este un blăstem în hidosă votră unire !... după o pauză. Vindicativul destin își reclamă dreptul... pauză, simțindu-se obosit gustă din apă. Suferințele ei vor dispăre... Durerea se va perde în brațele răsfațarilor... pauză, luptând cu reminsențele. Nu.. nu !... Ea va resiste, îl va respinge ;... nu pte da cređemânt șoptelor îngânătore, Calomnielor ! !... atinsă de acupăle. Ce idee !... meditativ. Se va înfiora pte, va căta să alunge din sufletul ei, suvenirele Juneței ! ! !... Ura... disprețul... le va înlocui !... Mi se revoltă consciința... Îm blăstem viața !... reăședându-se pe jeț, visătoriu. Aici nu mai este loc pentru miue... departe... departe de acastă lume sârăină pauză, aude sunete de musică, *Suferă... Suferă...* prea mult... fără vina mea... și Ea... Ah ! ! !... *Ună ân-*

geră! ună *Heruvimă!*!... sunetul muzicii se repetă. Sunete melodióse!...
 Veniți!... veniți a'mi risipi nourii!... A'mi uşura durerea!...
 pauză. S'a stinsu lumina... pe alu meu ceru instelat!... pauză.
 Oboséla invinge rezistenţa,... puterea voinţei... adormindú. O védú!
 prin *dorú!*!... prin *visú!*!... Íi védú faţa, palidă!... surisulú se
 perde!... O... lacrămä!... O... lacrămä! adorme..

BARCIAY, se arată în uşa din dreapta învelitú într'o manta, care'í ascunde faţa şi
 stândú nemişcatú lângă masă, privesce pe Iuliú. Adâncă tăcere!... M'amú stre-
 curatú binişorú... Sciamú că este aici... l'amú urmăritú... Dórmee...
 somnulú l'a surprinsú, contemplându-lú. Surisulú 'í-a rămasú pe buze,
 ce visuri dulcé... ilú vorú fi încântândú?!... pauză, fruntea-í se inorezá
 ca şi cum, unú mesagerú de doliú 'í-arú anunţa sfârşitulú! Iuliú fá-
 cendú o mişcare, Barciay se retrage spre uşă. S'a liniştitú... nici unú semnú...
 Cum aşú face să'í daú eternulú repaosú... observândú paharulú cu apă.
 A!... minunatú... Ocasiunea cea mai bună!... Excelentă idee...
 doué picături în acestú paharú cu apă, sunt de ajunsú... picuréză
 doué picături dintr'o sticlúşă négră, pe care o ţinea în mână Sórtea nóstră depinde
 de la efectele acestei libaţiunii... Tu, saú eú!... depunendú paharulú pe
 masă. Aşa!... s'a făcutú!... Acum să ne retragemú sta retrasú.

BUCUR, se arată neobservatú de Barciay pe pragulú uşei de la mijlocú şi védându-lú
 picurândú în paharú íşi arată numai capulú spre publicú, apart. E o nălucă!... O
 vedenie... 'í-a făcutú de dragoste, l'a fermecatú!... saú că,... nu'í
 lucru curatú! aruncându-şí ochii asupra lui Barciay. Este elú?... ucigă'lú
 crucea... să nu mă zărescă, că amú păţit'o... se retrage.

IULIU, făcendú unú gestú în somnú. Sceleratulú!...

BARCIAY. A!... protestă... esaminândú paharulú. Este limpede ca cri-
 stalulú... depunendú paharulú. Elú se va sinucide!... motivulú este des-
 tulú de gravú...

IULIU, totú în somnú. Blăstematú!...

BARCIAY. Neapăratú de mine se ocupă... Mă vede şi în visú...
 la adresa lui Iuliú. Dormi!... dormi!... fantoma dispare, te lasă în bra-
 ţele lui Morfeú... dispare prin aceeaşi uşă.

IULIU, deşteptându-se cu incetulú, privesce în jurulú sées. Eramú singurú?!...
 totú aici?!... Adormitú?!... de ce nu amú trecutú în camera mea...
 pauză. Ilú adăstamú!... Nu... mi-a promisú pe mâine!... M'amú
 uluitú... pauză. A!... ce visú îngrozitorú!... În somnú şi deşteptú a-
 celeaşi visiuni!... meditativú. Repaosulú de puţine momente mi a
 redatú puterea!... Sufletulú meu agitatú de atâtea oscilaţiuni, s'a
 mai reculesú... pauză. Dumnedeşú meu!... meditativú. Eí aú decisú

peirea mea... și eu stau în fața ultragiului, fără ajutor!... străin pentru toți!... pauză. Conștiința este singurul meu scut, puterica mea armă!... meditativă. Cum?... Eu asasin?... fur?... un criminal comun?... Ce derisiune... pauză. Va crede ea ore?... Va fi aflată ea?... A!... tremur!... tremur la ideea... se întrerupe melancolic. Visul meu!... fericirea mea!... totul e pierdut!... după o pauză. Ea mă va blăstema, sau că... va deplânge o presupusă rătăcire!... Ce miserie!... Compătimirea ei, ar fi pentru mine mai umilitoare de câtă ură și dispreț!... preâmbându-se pe scenă. Focul mistuitor, mă consumă, pare a fi lava unui vulcan aprins!... pauză, totă acea febrilă sete, și n'amă cui să cer!... observând paharul pe masa lui. A!... paharul meu!... Înădă paharul de pe masă și în momentul când îl apropie de buze, intrând Ermina la densus, depune paharul neatins, pe masă.

SCENA V.

IULIU și ERMINA.

ERMINA, intrând prin ușa principală, confusă și disperată Iuli!... Dumnezeule meu!!... este adevărat!!

IULIU, mișcat, electricat și zăbitor. Comitesa?...!

ERMINA. Spune-mi!... spune-mi că sunt infame calomni!...

IULIU liniștit. Mă întreb despre acea revoltătoare uneltire?...!

ERMINA. Ah!... respir!...

IULIU. Merita'tamă eu ore generosul vostru interes?...! Elă imi dă putere!... mă face să uită tôte restriștele, în aceste momente de cumplite chinuri!!!...

ERMINA. Négra intrigă!... monstruoă uneltire... va fi demascată, curândă sau mai târziu!...

IULIU. Îi mulțumesc Comitesă!... Tăria... Credința voastră imi redă viață... Dumneșă va răsplăti acestă actă de caritate!...

ERMINA. Elă ne va protege!...

IULIU, agitată de speranțe. Ne va protege dicit?...!

ERMINA. Dară... Elă cunoșce inocența victimei și sorgința calamităților!...

IULIU. A!... Comitesă!... de ce durerea mea este mută, de ce sufletul meu se perde în fața radiosei lumine, ce'mi revarsă ceresca voastră consolațiune, ca o lună argintie, din discul ei se-

nin! !... Eă voiă bine-cuvęta aceste sacre momente !... Suflarea unui angeră zimbitoră a făcută să dispară aspra vijelie ! !...

ERMINA. Cutezarea calomniei înjositore aă redeşteptată în sufletul meă, energia și voința care din fatalitate m'a fostă abandonată. Voiă avea voința și curagiulă să unescă suvenirea prunciei cu sentimentulă juneței !...

IULIU. Dumneđeulă meă !... cea ce mi să dă, este ună torentă de fericiri !... este darulă nimfeloră regine !... Visuri, ilusiuni perdate... speranță, credință căđute, ... totulă... totulă reinvie prin farmeculă grațieloră vóstre ! !... da ! da ! !... prin ele vorbesce cerulă cu pământulă, spunędu-ne că natura s'a reıntorsă la legile ei eterne !

ERMINA. Și mântuitoă !...

IULIU. Amă trăită ună secolă în acestă unică momentă !... Ești farulă vieței mele !...

ERMINA. Cândă șóptele ne reamintescă fericirele trecute, sórele ne surfide !...

IULIU, în transportulă bucuriei. Ermină ! ! !...

ERMINA, îi dă mâna. Iuliă... amiculă meă ! !...

IULIU, sărutându-i mâna și ținędu-i mâinele într'ale sale. Ángeră cerescă ! ! !...

SCENA VI.

PRECEDINȚII, COMITESA BERTHA.

BERTHA, vine încetă prin ușa principală surprinđendă pe Iuliă și Ermina în aceea pozițiune, se agită ună momentă, apoi reluându-și totă calmulă, se adresă la Ermina cu ună aeră picantă. A !... Comitesa nepoțică... era aici ?...

ERMINA, perplexă. Scumpa mea mătușică !...

IULIU deconcentrată. Dómnă Comitesă...

BERTHA, ironică. Ună buchetă pitorescă !... Conferințe intime !... neapărată... Expansiuni ! !...

IULIU, reculesă. Eróre, dómnă Comitesă !...

ERMINA. Dumneđeulă meă, amărăciunea vóstră imi face durere ! !...

BERTHA. Veți admite celă puțină că momentulă nu era bine alesă !... Nepóta Comitelui Betlénu... Fidanțata (promisa) baronului Barciay... și-a permisă prea multă în comptulă gingașei sale pozițiuni !...

IULIU. 'Mi place a crede, dómna Comitesă, că devotamentul meu, nu póte fi pusă la indoială !...

ERMINA. Bănuiala. gratuită este mai multă de câtă o asprime umilitóre.

IULIU. Amă stată prea susă in stima și increderea Excelenței sale, pentru ca să disimuleză valórea și sensul bunătăților primite !...

BERTHA, cu ună aeră seriosă. Reservele nóstre ți-aă pututú spune, domnul meu, că considerațiunea și increderea de care te-aă bucuratú, aveaă ună sensă cu multă mai restrinsă... A trece peste limitele lui, a le exploata într'ună modă perturbatoră, nu póte fi indiferente pentru prestigiul numelui nostru, dar cu atătă mai inutile pentru voi, cu câtă trofeele conquistei n'ară servi de câtă să'ți sdrobescă inima !...

ERMINA, rugătóre. Te conjură Comitesă !...

IULIU, atinsă. Trofeele conquistei ?... calmată. A !... Dómna Comitesă, adresa este greșită.

BERTHA, cu ună suris ironică. Așa ?...

ERMINA, agitată. Severitatea lipsită de celă mai mică temeiă, imi dá dreptul să răspundă, că aprețierile vóstre, dómna Comitesă, voră rămânea neînțelese pentru mine; afecțiunile mele sunt la înălțimea numelui și a devotamentului meu.

IULIU, in sine. Divină Castitate !...

BERTHA, cam turburată. De minune !... Imensă progresă !... ună manifestă in totă forma !... Vă fericitú, pauză, fața ei luândú o expresiune mai severă. Ce veți răspunde, domnul meu ?... nu cum-va că adresa era greșită ?...

IULIU, cu demnitate. Răspunsul meu... răspunsul meu, dómna Comitesă, ară putea fi, in acestă momentă, rău priimită și chiară rău înțelesă !... Vă ceră grație a'lă păstra pentru ună altă timpă !... In totă casulă vă rogă a'mi permite să conservă trofeele... pauză mică. da trofeele !... aruncândú o privire la ERMINA. Suvenirele sacre, unicele conquiste, de cară mă potă mândri, fără să roșescă !...

ERMINA, melancolică. Dumneđeulă meu, aibă pietate cu durerea mea !...

COMITESA BERTHA. Durere !... Cum ?... nepóta noastră suferă ?... Amă înțelesă eă óre bine ?... Acesta este sensul protestațiunilor vóstre ?... după o pauză. Da !... trebue să terminămă cu unăm o

mentă mai înainte... către Iuliū. Misiunea vóstră a încetată, domnule Iuliū...

IULIU, palidă. Voiū usa de libertatea ce mi se redă.

ERMINA, pentru sine. A!... ceriū... Comitesei. Mătușică... dómna Comitesă, ați interpretatū rēū... Vē jurū!...

BERTHA. Veī trece în apartamentulū nostru.

IULIU. Excelența sa Comitele mi-a făcutū onóre a mă însărcina cu...

BERTHA, tăindu-i vorba. Amū autorisațiunea Comitelui să te descarcū de tóte sarcinile.

ERMINA, disperatū în sine. S'a finitū!...

IULIU. Vē cerū permisiune a mă retrage, va să plece.

ERMINA, apart. Crudă sórtă!... își șterge o lacrămă din ochi.

BERTHA, în sine. Lacrămi... către Ermina. Aidemū, scumpa mea fiică.

SCENA VII.

PRECEDINȚII, COMITELE.

La intrarea Comitelui toți se opresc.

ERMINA, aruncându-se în brațele Comitelui. Ah!... Unchiule!...

BERTHA, în sine. Momentū fatalū!...

COMITELE... Voi toți aici?... singuri?... lipsa vóstră este simțită în sinulū societăței... Să grăbimū ați reda viața surprinsū de profunda tăcere. Ce însemnéază acéstă tăcere surdă?... observându emoțiunea Comitesei și tristețea lui Iuliu. Emoțiunea vóstră, Aerulū lui Iuliū... totulū pare a-mi spune că... la adresa Erminei. Tu fiica mea?... tremurī... privindū la Comitesa și Iuliu, Voiū să sciū ce s'a petrecutū?...

BERTHA, cu unū aerū ironicū. O mica neînțelegere!... o confidentă intimă... face a se înțelege prin gestū că este între Ermina și Iuliu.

ERMINA, cu lacrămile în ochi. Exagerațiune!...

COMITELE. Din care parte?...

IULIU. Excelența!... Dómna Comitesă mi-a comunicatū decisiunea vóstră și vē cerū permisiunea!...

ERMINA, în sine. Dumneșeule!...

BERTHA, în sine. Va hesita elū!...

COMITELE. Mai târđiū despre acea decisiune...

BERTHA, apart. Fermecatū!... la adresa Comitelui. Îmi vē da voie, amiculū meū, să insistū, în acestū momentū și mai multū, asupra

urgenței, să reclamă pentru motive suverane, imediata punere în lucrare a decisiunii vóstre.

COMITELE, medităndu serioasă. Mă surprinde această atitudine...

ERMINA. Este teribilă... durerea mea !?...

IULIU, agitată. Excelența ! Vă ceru dreptate !... ascultare !...

BERTHA. Afecțiune..., Sentimente idilice... devotamentu exageratú, conduce adesea inimile june, la rătăcirí funeste... La unú *Amorú* inocentú dar însă... nu mai puțin periculosú...

ERMINA, tarmentată. Comitesa !... Mă face să disperú !... Ah !... părintele meu ! bunulú meu Unchiú !...

COMITELE, surprinsú, Unú amorú condamnatú ? !... Examinându în modú scrutióru fáța lui Iuliu și a Erminei. Cum ?... Ermina mea, va fi împinsú afecțiunea devotamentulu ei, până la ?... după o pauză. Nu... nu se póte... fixându pe Iulin. Arú fi o calamitate !... pauză. Iuliu... unú june atâtú de distinsú, iubitú de noi toți, modelú de virtute, n'a pututú să ignore gravitatea, pauză. să uite că confidența, devoțiunea *ánimelorú* june, nu póte fi sinonimá cu acelú vulgarú cultú, familiar numai în regiuni străine de noi... pauză. Nu voiú să dicú prin această, amú avea cuventu să disperámú, dar în totú casulú, decepțiunea m'ar mähni !...

IULIU, melancolic, dar seriosú. Trecutulú meu, Excelență, vă este o garanție neîndoiósá, despre corectitudinea sentimentelorú mele !... Consciința 'mí spune că elú n'a pututú dá locú la interpretațiuní imposibile neînțelese de mine ; știú prea multú la înalta vóstrá considerațiune, pentru ca să-mí permitú a mă justifica, dar însă mă simțú datorú a vă da solemna încredințare, că : devotamentulú și omagiulú meu, prevenința mea chiarú, se explică de astá datá într'unú sensú...

BERTHA. Elocința faptelorú, desminte protestațiunile vóstre retorice !...

ERMINA, suferindá, tarmentată. Îți jur !... este nemeritatá imputarea ce mi se face !... Inima mea !... Ah !... sármana mea inimá, se perde în suferințe !... și amaráciunea, mustrarea atâtú de asprá, umilitóre, 'í-a datú lovitura de grație !... I-amú imploratú clemența, dar în deșertú... Ea m'a nimicítú,... cu vocea întunecată. Ah !... vocea mi se stinge, durerea mă consumá, puterile mă părăsescú... Brațulú.. brațulú vostru !... părintele meu !... cade în brațele Comitelu.

COMITELE, îngrijatú. Scumpulú meu ángerú !...

BERTHA, speriatá. Ermina !

IULIU. confusă, disperată. Comitesa !...

ERMINA. visătoare, deschizându ochii la vocea lui, în sine, Vocea lui !...

COMITELE. Copila mea !!!...

ERMINA. Ună Vesuvă îmi sfășie peptulă !... Apă ! !...

COMITELE. Curëndă ! !...

BERTHA. în sine. Amă comisă o imprudentă.

IULIU. La momentă !... observându paharulă seă ilă ia gi'lu dă Erminei. Ah !... paharulă meă !...

ERMINA. luându din mana lui paharulă și fixandu'lu. Bunulă meă amică !... gustă din apă

SCENA VIII.

PRECEDENȚII, BARCIAI, ZOE.

În urmă mai mulți ópi și servitori.

BARCIAI, intrându în momentulă cândă Ermina pune la gură paharulă, observându consternațiunea și recunoscându paharulă se cutremură și se repede la Ermina spre a'lu lua din mana ei, apart. Paharulă lui !... către Comitele. Excelența !... la adresa Erminei, Ermina !

ERMINA. auzindă vocea lui Barciay, încetéză a mai bea și înforandu-se îi cade paharulă din mană. A Barciay !... recade în brațele Comitelui.

COMITELE. Scumpulă meă Odoră !...

BARCIAI. apart. Blăstemulă !...

BERTHA, îngrijată. Ermina !... Ermina !...

IULIU, contemplandu'o nimită, în sine. Ângeră cerescă !...

BARCIAI, în sine. Afurisită libațiune !...

COMITELE. Ună cuvênfă !... fiica mea !...

ERMINA, perdată. Ah !... ună focă mistuitoră... mă consumă.

COMITELE, disperată. Ună medică !...

ZOE, intrându cu mai mulți Domni și Dómne se apropie de Ermina. Ermina !... Ermina !... amica mea !... Zina mea !...

IULIU, în sine. Îmi blăstemă viața !...

BARCIAI, apart. A !... Antidotulă meă !... unde'mă este !... ilă amă !...

ZOE. Ajutoră, Domniă meă !...

ERMINA, sfârșită. Arde !... arde pe peptă !...

BARCIAI, în sine. Îi voiă reda viața !... Cum însă ?... Să nu mă tradă !...

BERTHA, ocupându-se de Ermina. Fiica mea ! ! !...

ZOE. Ermina !!!...

IULIU. Comitesă !!!...

COMITELE. Dumneșeulă meu !!!...

BARCIAY, în sine. A !... fericită idee... în publică, oferindă Comiteșei o bucă-
țică de zahăr. Aceste picături de aether voră alina... durerea, până
la venirea medicului...

BUCUR, anunțândă. Domnulă medică...

Finele actului IV.

ACTUL V.

SCELERATULĂ DEMASCATU.

Theatrulă represintă ună salonă spațiosă în castelulă Comiteșei, mobilierulă salonului
de o eleganță îngrijită și luxosă; intrarea principală în fundulă scenei, alte două laterale:
în dreapta și în stanga; la mijloculă ună policandru bogat; portrete și statui împodobescă
partea din față a salonului; peste totă se vădă pregătiri, pentru festivitatea de nunta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA I.

ERMINA și ZOE.

ERMINA, suferindă în costumă nupțială, de totă eleganță, ședândă pe ună jeță în
fața scenei și standă în vorbă cu Zoe. N'ai tu ună singură cuvântă pentru
palorea feței mele ? ! !... Aerulă meu febrile nu'ți spune câtă de
cumplită este durerea mea ?...

ZOE, consolând'o. Teribila suferință n'a fostă în stare să dispute
carmeni frumosei mele zine !... palorea însăși, contribuie înăi
multă a mări farmeculă vostru...

ERMINA, melancolică. Incuragiarea ta, buna mea Zoe, îmi face bi-
ne, află însă că farmeculă de care îmi vorbești, este măi multă
expresiunea supliciuului meu !... Resemnarea mi-a dată o putere
trecătoare, și, ea te amăgesce...

ZOE. Nică de cum, amăgirea nu pôte fi de câtă în partea voastră !...
Ochiulă meu nu mă tradă, elă afirmă că ești răpitoare !... frumoasă
ca zina floriloră ! !...

ERMINA, meditativă, suspinândă. Trădarea ară fi o crușime, nu'ți a-
șa ? !... Dar ore, inima ta nu'ți spune că... ceea ce facă, este ună
atentată impiu !... să întrerupe, mișcată. Dumneșeulă meu ! !

ZOE. Faci rău a te turmenta cu visurî perdute !... O nouă viață, o nouă lume te așteptă !...

ERMINA, ștergându-și lacrimile din ochi. Ea mă va ucide... meditativă, suspinândă. Iluziunile... frumoșele mele visurî !...

ZOE. Mi-ai promisă că vei uita totul !... Condusă la altariu, trebuie să fi radiosă, liniștită în față cu divinitatea !...

ERMINA, rugătoare, ca deșteptată dintr'ună visă. Spune-mi amica mea, ce crezi tu ?... Voit'a elu să-și răsbune ? să-mi ridice viața ?...

ZOE, apart. Fatală situațiune !... tare. Din nenorocire, aparințele sunt în contra lui !...

ERMINA, emoționată. Amăgire !... crudă amăgire... vrei să ții ?... Decețiunea aru fi mórtea mea !...

ZOE. Dacă din fatalitate s'arú adeveri ceea ce bunul simțu nu admite... va trebui să recunoscemú că numai deserațiunea... gelosia... ura pentru odiosul adversaru, a pututú să dea nascere la rávnirea nepiosă, dar scusabilă póte din punctulú seú de vedere... Unú geniú rău a făcutú se sucumbe în uriașa luptă.

ERMINA. Nicí ura, nicí deserațiunea, nu póte avea putere, asupra unuí sentimentú nobilú...

ZOE. Timpulú își va face datoria, curendú sau mai târziu, adevérulú se va da pe față, până atunci noi să bine cuvântămú providența care a înlăturatú pericolulú, conservándú viața ángerului nostru tutelarú ! !...

ERMINA, mișcată. Buna mea Zoe ! !...

ZOE. Acum vei permite să mă retragú, momentulú se apropie și mai sunt multe de regulatú : Diadema... buchetulú de flori, reclamă sollicitudinea mea... observándú o Iasomie, pe masa din dreapta. Acéstă Iasomie, ce caută aici ?... ridicánd'o și apropiindu-se de Ermina. A !... frumoșă egoistă... Ce vei face tu... singurá cu gelosia ta ?... cum ai ráțăcitú tu în templulú nostru ?... aședú flórea pe sínulú Erminei.

ERMINA. cu unú surisú durerosú, privind'o cu paciență. Amica mea !... Zelulú téeu pentru mine, te face să uiți că, dreptú recunoscință ți-amú datú până acum, numai suspinulú meú ! !...

ZOE. după ce aședú flórea, nereflectándú la vorbele ei. Așa !... militica mea !... Acum pasú de te mai revoltă... mai fi gelosă !... Te vomú fermeca noi prin grațiile nóstre !... Vei depune balsamiculú, dulcele téeu profumú pe sínulú frumoșei tale suverane !... Dară,... numai ea singurá póte avea dreptulú la omagiale supúșilorú ! !...

ERMINA. mai învitată. Tu ești fericită... Te admirú, scumpa mea !

bunele tale dispozițiuni îmi spun că... *pauză*. A!!... de ce vivacitatea ta nu se comunică și sufletului meu?... de ce nu face ea să'mi uită durerea?!...

ZOE. Durerea!... poate fi ea ore mai puternică de câtă voința noastră?!...

ERMINA. Nu te amăgesci, scumpa mea Zoe?!...

ZOE. observându pe Nestor, care se arată în acel moment pe pragul ușei cardinale. Domnul Nestor!...

SCENA II.

PRECEDINȚII ȘI NESTOR.

ERMINA. deșteptată ca dintr'ună somnă. Nestor!...

NESTOR. pășind pe scenă, salută respectuos, apoi stă un moment pe loc. Vă ceru scuze! momentele sunt solemne și... prezența mea va fi poate supărătoare!...

ERMINA. cu bună voință. Din contră... Ea este o surprindere plăcută, o binefacere!

ZOE. *apart.* Acum va fi timpul?... către Ermina. Mă veți dispensa?...

ERMINA. lui Zoe. Voi avea eu putere?...

ZOE. Erminei. Pentru un moment!...

ERMINA. cu rezignațiune. Fie!...

ZOE. eșind. La revedere!...

NESTOR. examinându totu decorul salonului în timpul câtă ține convorbirea Erminei cu Zoe; după eșirea lui Zoe, adresându-se la Ermina. Îmi veți face grație Comitesă a primi omagele și felicitările mele!

ERMINA. cu un suris melancolic, visătoare. Felicitări?!... suspinându. Da... da!... ai dreptate, aș putea fi chiar învidiată!...

NESTOR. mistificată. Nu m'aș face ore culpabil de o gravă indiscrețiune, admițându contrariul?... Este prea natural că invidia să'și caute un punct de rezem!... Lumea gelosă caută să răsuflă...

ERMINA. suferindă. Invidia servă a mări supliciu victimei; ea vede printr'o amăgitoare prismă, seninul acolo unde nu este de câtă tempestă!

NESTOR. Nu înțeleg... nu știu cum să'm explică această subită metamorfosă?!...

ERMINA. stăndu'ltă. Ai văduț pe Iuliu?... Nu ți s'a spus despre

acea neînțelesă încercare?!... cu durere. A!!... Dumnezeu îmi este martor că eu nu'lă condamnă... dar... însă... suferă... suferă... prea multă!!!...

NESTOR. surprins. Incercare?

ERMINA. Viața mea îi-a stat în cale?!...

NESTOR. cu o viuă mișcare. Cum?... este vorba despre un nou atentantă?... și... de astă-dată la viața voastră?...

ERMINA. la rându'l ei surprinsă. N'ai aflat?...

NESTOR. visător. Nimic... și Iuliu stă în legătură cu cea tentativă?...

ERMINA. El însuși mi-a oferit paharul fatal... și încă... într'un moment, când eu mă frământam în teribila luptă cu două sentimente egal puternice!...

NESTOR. Și acea băutură?

ERMINA. S'a constatat că era omoritoare!...

NESTOR. cu durerea ironiei. Neapărat se presupune despre Iuliu?!...

ERMINA. Tota lumea condamnă escesul egoismului său...

NESTOR. agitat. Prea mult!... a mers prea departe!... este teribilă această isbire linisită. A!... Casul de la Otelul Atila, ne explică și acest revers al medaliei!... Da același autore... aceeași mână!...

ERMINA. agitată, visătoare, suferindă. Ce dici?... fă-mă să înțeleg?... este un vis!... cum?... Iuliu!... Iuliu, inocent?!... și eu... am împărțit credința lor?... indusă în eroră... am consimțit!... A!... ce blăstem!... Unchiul meu... Comitesa, și... ei toți cred, presupun că Iuliu... își acopere fața.

NESTOR. tăindu-i vorba. Gravă eroră!... cumplită rătăcire!...

ERMINA. suferind, disperată. Târziu!... prea târziu, pentru mine!...

NESTOR. Curagiu... Curagiu, Comitesă!...

ERMINA. Sôrtea mea este crudă... Intrigă negră și-a atins criminalul scop.

NESTOR. Nu e totul pierdut!... speranță!...

BUCUR. intrând și adresându-se la Ermina. Excelența sa, vă adastă Comitesă, fu salonul vostru!...

ERMINA. descepată, reculegându-se. Unchiul meu!... la moment... apropiindu-se de Nestor. Fi sprijinul lui și bunul meu Geniu... esse!

SCENA III.

NESTOR și BUCUR.

NESTOR. petrece cu ochii pe Ermina, apoi recade în pozițiunea meditativă; în sine. Trebuie să'l văd!... să'î vorbesc!... numai de cât!... în acest moment!... Sceleratul!... a cutezat! prea mult!...

BUCUR. retras, vădându-se neobservat. Să'î spun! ore ce mi-a dîșu Levy?... caulă pe comitele... pe Iuliu... era uluit!...

NESTOR tot! în sine. Un! nou! atentat!... oribil! situațiune!...

BUCUR. pentru sine. Ce o fi avut! jupân! Levy de se ferea să dea față cu strigoiul! nostru de ginere?...

NESTOR. meditând. Băutura otrăvită?... fi-va cugetat! a se sinucide?... să fie ore un! joc! al! întâmplărei?... imposibil!... Cum însă?...

BUCUR. tot! în sine, retras. Afurisit! băutura... câte încurcături!... dacă aș! cuteza să'î spun!...

NESTOR. în sine. O Babilonie!...

BUCUR. în sine. Așa!... Babele!... vorbă să fie!

NESTOR. 'Mă per! capul!... pauză. Numai el! mi-ar! putea lămurii... observând! pe Bucur. A!... Unchiașul!...

BUCUR. voios. M'a dărit!...

NESTOR. Erai aici?...

BUCUR. Cu voia Dumnea-văstră...

NESTOR. Ve! sci să-mă spuni ce s'a făcut! Iuliu.

BUCUR. A eșit! des-de dimineț! și... nu s'a mai întors!... l'a căutat! și jupân! Levy... témă'mă este... că...

NESTOR. Ce dicit!... l! este témă?...

BUCUR. Ce suflet! bun!... mititelul! moșului!... dar... de... povestea vorbe!, omul! bun! nu pré are noroc!...

NESTOR. Cum așa?...

BUCUR. Mai sci! și e!... s!rta posnaș!... și lumea rea se ține numai de capul! celui urgent!

NESTOR. A! dreptate, moș! Bucure...

BUCUR. Nu! lucrul curat! cu Domnișorul! nostru!...

NESTOR. Ce s'a întâmplat!?

BUCUR. Mai încet!șor!, să nu ne aud! spurcatul! de... aș! avea să'! destăinuesc! privesc! în jurul! aș!...

NESTOR. Vorbesce... vorbesce !...

BUCUR. Veî dice că'su basme, cândü 'ți'oiü spune că avemü multe duhurî necurate aici...

NESTOR. Nu te înțelegü !...

BUCUR. Să nu te prinďă de locü mirarea !...

NESTOR. Nicî de cum !... dar... zoresce...

BUCUR. apropiindu-se de Nestor, misteriosü. Erî séra, cam pe la meďulü noptei, pe cândü lumea nöstră petrecea in salonulü celü mare; domnișorulü Iuliü sta singurelü in camera dumisale; Eü l'amü vëďutü prin crăpătura ușei, așezatü pe unü scaunü, lângă masa de la feréstră; paharulü cu apă sta pe masă neatinsü... pauză.

NESTOR. impacientü. Și ?...

BUCUR. Eü imî căutamü de trebă,... și... cândü era să intru la D-lui !... zărescü pe cel-l-altü... întinďendu-se la paharulü de pe masă... și... pauză.

NESTOR. Și... urméză...

BUCUR. Era o nălucă !...

NESTOR. Cine ?...

BUCUR. Elü leitu !...

NESTOR. Cine, elü ?... Central University Library Cluj

BUCUR. in secretü. Logodniculü nostru, s'a furișatü prin ușa din drepta mesei !... Elü nu m'a ochitü, dar eü l'amü vëďutü prea bine, cândü... se întrerupe.

NESTOR. Ce făcea ?...

BUCUR. Ținea in mână o sticlüță négră și picura din coprinsulü ei, pe o bucățică de zahărü...

NESTOR. satisfăcutü. Ce a făcutü cu bucățica de zahărü ?...

BUCUR. Se vede că l'a fi fermecatü...

NESTOR. Cum așa ?...

BUCUR. Puindu-lü in paharulü cu apă !...

NESTOR. in sine. Enigma î deslegată !... lui Bucur, mișcatü. Itü mulțumescü, bunulü meü bëtränü !...

BUCUR. îngrijitü. Nu cum-va să më dai pe mâna lorü !... Așa să trăescü !... Ce scii ? !... Më vorü fi înșelatü ochii...

NESTOR. in sine. Va să dică este opera lui...

BUCUR. in sine. Cine m'a pusü să î istorisescü basme ?! Mi-amü făcutü de capü !...

NESTOR. in sine. Trebuie să'lü previi... lui Bucur. Aïdemü,... fără pregetü... la Comite ! !...

BUCUR. *apart.* Amă pătit'o... pofta de vorbă imi repune capul!...

NESTOR. Curêndu! curêndu!...

BUCUR. Pécatele mele!... rogu-te nu pune temeiu pe vorbele unui bêtrân!...

NESTOR. observându ingrijirea lui Bucur. Ai scăpatu viața lui Iuliu!...

BUCUR. surprinsu. Viața lui?... Eă?!...

NESTOR. Recunoscinta noastră, va fi nemărginită!...

BUCUR. Era vorba?...

NESTOR. Mai târđiu... veți afla!... Acum să mergem!...

BUCUR. Dacă'i așa... poftim să pășese înainte.

NESTOR. Sta!...

BUCUR. oprindu-se. Cum?... te-ai răsândit!...

NESTOR. atinsu de unu scrupulu, în sine. Dumneđeul meu! de cum-va disperatiunea ilu va fi impinsu!... Nu... nu!... Sinuciderea lui aru face să triumfe crima cea mai negra... aru întemeia prepusulu loru... și... pauză... linisitu. Imposibilu... către Bucur. Aidemu... pornindu spre ușa din stanga.

BUCUR. La drépta, merge înainte lui, în acea directiune. Pe aici... așa... vomu da în camera Comitelu!...

NESTOR. urmându pe Bucur. Ai dreptate... uitasemu... ambi se apropie de ușa...

SCENA IV.

PRECEDINȚII, ZOE.

ZOE. intrându agitată prin ușa cardinală, se adresază la Nestor, Ești aici?... Grație cerului!!!...

BUCUR. auzind vocea lui Zoe, stă pe locu Domnișóra noastră?...

ZOE. la adresa lui Nestor. Unu cuventu.

NESTOR. în același momentu. Iuliu... s'a reîntorsu?...

ZOE. Despre densusu veneam să'ți vorbescu, în numele ei;... te căutam!...

NESTOR. Pe mine?...

BUCUR. stându la o parte, în sine. Uluită!... ce se va fi întâmplat?...

ZOE. impacientă, agitată. Ah! dacă ai cunosece suferințele ei!... Te conjuru în numele amicieii D-tale... pentru Iuliu, pentru buna mea Ermina... nu perde unu singuru momentu;... grăbesce a'i reda liniscea sufletulu!...

NESTOR. mișcatu. Voința Erminei este unu ordinu pentru mine.

ZOE. Totulu s'a conjurat contra noastră!... Cumplită sórtă!...

Ea tremură pentru dânsul!... A'î vedea... a'î vorbi, până ce dispune de sine, i-arî ușura durerea!... Acestu serviciu ți se cere!...

BUCUR. în sine. Nu mai eșimă din încurcătură, afurisitul de farmecă!...

NESTOR. Speramă a'lă revedea aici!... pericolul e iminent!... Elă trebuie înlăturat!...

ZOE. Fi-va cu putință!... peste puține ore, va păși la altari!...

NESTOR. Providența va fi cu noi! Curagiulă, devotamentulă își va face datoria... Concursulă Erminei, ne va inlesni reușita!... Inocența va triumfa fie și în ultimulă momentă!

ZOE. cu ună aeră de îndoință. Concursulă ei!... A!...

BUCUR. în sine. Ce Dumneșeu!... m'a uitată cu totulă, amă înțelenită aici!

NESTOR. Este de neapărată acelă concursă... îlă vomă avea... nu mă îndoiescă!... Întorcerea lui Iuliă, nu pôte întârșia; până a-tunci eă voiă căuta să mă înțelegă cu Comitele... și... după căte-va momente... vă staă la dispoșiune.

ZOE. Voiă împărtăși Erminei speranțele voste...

NESTOR. Veă face prea bine!

BUCUR. Domnișorule!... nu mă mai ține loculă; caută să'mă vedă de trebă.

ZOE. La revedere!... va să plece.

NESTOR. către Zoe. La revedere... În Bucur. Să mergemă, moșă Bucure!...

BUCUR. observândă venirea Comiteșei Bertha. Dómna Comiteșă...

ZOE. privindă în acea direcțiune, pe mâna stângă. Este ea... cu Artur!...

NESTOR. la adresa lui Zoe. Speranță și curagiă... către Bucur. Aidemă!... ese cu Buenr prin ușa din drepta.

ZOE. stândă pe locă spre ușa din stânga, în sine. Va reuși elă?...

SCENA V.

ZOE, BERTHA, BARCIAY.

ZOE. retrasă spre ușa din stânga, pentru sine. Fericită!

BERTHA. înaintândă prin ușa din mijlocă, la brață cu Barciay. Astă-felă... frumosulă vostru visă devine peste puține momente, o realitate.

BARCIAY. Grație vouă... bunulă meă geniă!...

BERTHA. înaintândă mai în fața scenei și observândă pe Zoe. Zoe!... singură... copila mea?!...

ZOE. cu vioșie prefăcută. Singură?... nici de cum!... Eramă cu gen-tilulă meă frățioră... Nestor...

BERTHA. Așa?!...

BARCIAY. cu ună aeră ironică. Distinsulă nostru jurisconsultă, ne va onora cu prezența sa?... Ară fi o nedreptate din parte'ă!...

ZOE. tăindu-ă vorba. Elă ține prea multă la fericirea Erminei mele.

BERTHA. apropiată de Zoe. Dispozițiunea ei, cum este?...

BARCIAY. pentru sine. Totă mușcătoare!... paciență,... se va fini și imperiulă ei...

ZOE. în vorbă cu Bertha. Pare a se fi mai întremată.

BERTHA. Veđi fata mea, să fie totulă regulată... Eă nu voiă întârđia...

ZOE. Prea bine! salutându, dispare prin ușa din stânga.

BARCIAY. Amă percursă cu iuțela fulgerului, spațiulă ce mă despărțea de fericirea mea... puțină încă și amă trecută peste rubiconulă dorului meă!...

BERTHA. Era însă aprăpe să pățimă o cumplită înfrângere!...

BARCIAY. Cum așa?...

BERTHA. Mi s'a făcută aspre muștrări!... Comitele speriată de resemnațiunea Erminei, imi vorbea de remușcarea consciinței, de tirania paternă!...

BARCIAY. Numă atătă?... fie liniscită Excelența sa!... Auguriă consciinței din ăilele năstre, sunt bufoni. A se vorbi în secolulă modernei civilizațiunii, despre virtuți clasice, este mai multă de câtă ună anachronismă!... Înțelegă ca miseria, plebea să se ocupe cu asemenea dogme desperate, noi însă, ce avemă a facu cu erezurile plebeie?...

BERTHA. Cu tóte acestea era pe aci să învingă reacțiunea... l'amă făcută să înțelegă ridicolulă unei rupturi!

BARCIAY. sărutânduă mână. Mă perdă în admirațiunea geniului vostru!

BERTHA. În fine a trecută și Ermina în castrele năstre; s'a convinsă în cele din urmă, că Idealulă Ei este ună egoistă profană!...

BARCIAY. Mulțumită elocinței văstre, amă triumfată în momentulă supremă...

BERTHA. Fatala libațiune, era să'ă răpescă o candidă flóre și o comoră de fericiri...

BARCIAY. Desperasemă...

BERTHA. Fă-mă să înțeleg: cine ȳ-a... inspirat criminală idee?!...

BARCIAY. Ursita ne'ndurată ilă va fi indemnată să cuteze totul....

BERTHA. Ce temeritate?!...

BARCIAY. A fostă scrisă în cartea sorței, să ridică eă gingașă flăre... expusă a fi călcată în piciăre de plebeulă rivală.

BERTHA. O recidivă însă ni-ară fi fărte periculăosă..!

BARCIAY. Receta văstră a produsă ună efectă radicală...

BERTHA. suridëndă. Cređi?

BARCIAY. A!... Comitesă!... imensă va fi fericirea mea, în momentulă cândă voiă primi din mâinile divinei mele ursite, mărețulă dară!...

BERTHA. Să mergemă a grăbi, acelă momentă...

BARCIAY. Peste o jumătate de oră voiă fi reintorsă, însoțită de cumnatulă meă, de soriăra mea...

BERTHA. Așă dară la o fericită și ne'ntărđiată revedere.

BARCIAY. sărutându-y mână. Totă momentulă este ună secolă pentru mine!... dispăre prin ușa cardinală, luăndă direcțiunea la stânga.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCENA VI.

COMITESA BERTHA, COMITELE și ERMINA.

BERTHA. pășindă înaintea Comitelui și îmbrățișindă pe Ermina. A!... scumpulă meă amică!... Erminei. frumosulă meă Ângeră!...

COMITELE. presentândă pe Ermina. Ce đici?... ună Ângeră!...

BERTHA. îmbrățișândă. Este răpităre!...

ERMINA. făcëndă ună semnă rece de mulțumire la adresa Comitelui, cătră Bertha. Buna mea mătușică!!

BERTHA. Și acestă radiosă ornamentă,... frumosulă dară de Nuntă... parcă voesce să dispute carmenii Ângerului nostru!...

ERMINA. Ce idee... în sine. Este ună jeratică mistuitoară..!

COMITELE. De o frumusețe rară...

BERTHA. Elă face onăre ginerelei noastre...

COMITELE. impresionată, luptândă cu sine. Neapărată,... dar lumina lui... electrulă rađeloră... producă ună fioră se înterupe.

ERMINA. ascunđendu-și fața pe peptulă Comitelui. Părintele meă!...

COMITELE. indreptându-se. O impresiune trecătoare...

BERTHA. revoltată. Plaga superstițiunei!...

COMITELE. Ai cuvântu... o chimeră... Aiuririle bătrânețelor !...

ERMINA. retrăgându-și brațul. Va fi pôte vocea ursitei inecată, neindurate...

BERTHA. in sine. Noua recidivă... Erminei. Ne perdemă cumpătulă:... retăcimă într'ună vârtejiu de mistificațiunii chinuitoare !...

COMITELE. îmbunându pe Ermina. Țilele mele voră fi consacrate numai fericirei tale !...

ERMINA. inbitore. Bunulă, iubitulă meă părinte !...

SCENA VII.

PRECEDINȚII și PROSCRISUL NEGRĒNU.

PROSCRISUL. salutându. Omagele mele respectuoăse !...

COMITELE. voiosă. Venirea vóstră este o fericire nespusă pentru noi...

BERTHA. incurăătată. Ea măresce splendorea serbatorei !...

PROSCRISUL. Fericirele acestui momentă solemnă se resfrângă a-supra-mă, ca o bine-facere... către Comitesa Ermina. Primesce Comitesă, urările amiculăi părintescă; facă cerulă ca ele, insoăite de bine-cuvântarea bunului vostru părinte... observându mărgăritari Erminei se neliniătesce, stă ună momentă, continuându, in sine. Acéstă parură ? !... Ce asemă-nare ? !...

ERMINA. cu ună surisă blândă. Vă mulțumescă din inimă !...

PROSCRISUL. Facă Cerulă ca bine-cuvântarea părintelăi să conducă pașii voștri la o viață plină de fericiri...

COMITELE. Este ună farmecă bine-făcătoare in cuvintele bunulăi meă amică !...

PROSCRISUL. Sunt rostite din adinculă sufletulăi meă... in sine. Sémănă ca două picături de apă...

BERTHA. care sta in apropierea Erminei. Frumuseăea radiosă, aerulă tēu fermecătoare, va face să se plece chiară și destinulă; va storce bunele ei dispoăitiunii...

COMITELE. satisfăcută. Bine țisă... Amica mea !...

PROSCRISUL. Este elocința inimei iubitore...

ERMINA. imbrățicându pe Bertha. Atăta iubire nu pôte fi respălătită, de câtă printr'ună sacru devotamentă...

PROSCRISUL. intrigat de acellă mărgăritară, in sine. Mărgăritari meă ? !...

BERTHA. sărutându'o și muștrându cu dulcēță. Cum ?... Totul pentru noi...

nimic pentru tine... pentru inima ta?!... îmi ascunde ea păsul ei?!...

ERMINA. *îmbitoră.* Voi fi fericită!... Vă iubesc!...

PROSCRISUL. *care vorbea cu Comitele.* Credința este farmecul puterii!...

COMITELE. *la adresa Berței.* Va fi timpul scumpa mea!... momentele se apropie!

PROSCRISUL. *în sine.* Cum va fi ajuns parura mea în mâinile Comitelui?...

BERTHA. Totul se va face!... voi trece cu Dina noastră în sanctuarul ei, ca s'o readucă înconjurată de totă splendoarea frumusețelor răpitore!...

ERMINA. *în sine.* Să nu'l mai revăd?!!... Dumnezeu! meu!... dă-mi putere!...

PROSCRISUL. *în sine.* Aerul ei plin de tristeță...

COMITELE, *către Bertha.* Să nu puneți la crudă încercare, impaci-ența noastră...

BERTHA. *c'un suris.* Crușimea nu intră în dogmele secului nostru!...

ERMINA. *în sine.* Resuflarea mi se oprește! *Cluj*

BERTHA. *luând brațul Erminei.* La curândă revedere... disparți cu Ermina.

COMITELE. *La adresa lui Negrău.* Straniă este lupta, care se petrece în sufletul meu!... Speranță suridătoare și cugetări sinistre își dispută teremul!...

PROSCRISUL. Ună prea naturală efectul alți solicitărilor paterne...

COMITELE. Imaginațiunea agitată mă frământă...

PROSCRISUL. Ea dă nutrimentul sentimentelor noastre!...

COMITELE. În totul și în toate, nu ne rămâne de câtă virtutea resimțării... Dar... impacientat. Uitasem!... jurisconsultul nostru se distinge prin absența sa!...

PROSCRISUL. Nu va întârzia...

COMITELE. Și... Iuliu, pe unde va fi rătăcind el?

PROSCRISUL. Iuliu?...

COMITELE. Secretariul... aș putea dice, fiul meu!...

PROSCRISUL. *visătoriu.* Numele scumpului meu fiu!...

COMITELE. Să sperăm... că în curând îl veți strânge la peptul părintesc!...

PROSCRISUL. *agitat de speranță.* Crești, domnule Comite?!...

COMITELE. *Indoiala ar fi un ultragiu!...*

SCENA VIII.

PRECEDINȚII, BARCIAI.

BARCIAI. în ținută mare, intră prin ușa principală și observându pe Negrénu se înfioră; în sine. Elu aici?!... silindu-și calaulu. Profundă salutare!

COMITELE. întâmpinându-lu. Ginerele nostru!... ilu presinta lui Negrénu!.. presinta pe Negrénu. Domnul Negrénu... distinsu patricianu, fiu alu României... scumpulă nostru óspe.

BARCIAI. dominându-și inchietaunea. Cunoscința voastră imi este prețiosă!...

PROSCRISUL. rezervatú. Prea îndatoratú!...

BARCIAI. la adresa Comitelu. Cumnatulú nostru, este neconsolatú.

COMITELE. surprinsu. Guvernatoarele?...

PROSCRISUL. în sine. Trásurí, mișcare, voce... aceleași...

BARCIAI. continuându. O indispozițiune neașteptată... ilu reține de la solemnitatea... dându' unu biletu. Acestú autografú vè comunica scusele și profunda sa máhnire!...

COMITELE privindú biletul. Ea nu va fi insotită de pericole... citește biletul.

BARCIAI. Arú fi cumplitú desastrulú pentru familia noastră,... în sine, respirú!... nu m'a recunoscutú!...

COMITELE. Neplăcută noutate... mă atinge într'unu modú simțitorú.

PROSCRISUL. desceptatú. Să nu vè subjuge unu rău durerosú dar de unu caracterú trecătorú...

BARCIAI. Neapăratú elu va dispore fără urmări grave... se pune în vorbă cu Comitele.

PROSCRISUL. în sine. Va fi unu simplu jocú alu naturei.

COMITELE. la adresa lui Barciay. Ai dreptate... prezența Dómnei guvernatoóre ne va indemnisa.

BARCIAI. Sperú cú gentila mea surioră va face onóre bunei sale reputațiunii!

PROSCRISUL. Va fi pentru noi o consolațiune bogată!... vorbindú cu Comitele.

BARCIAI. în sine. Tóte precauțiunile mele au căđutú la adresa Comitelu. Cu permisiunea voastră Excelență, voiú preveni și pe dómnele nóstre!...

COMITELE. Veți face bine... dar... într'unu modu cruțatoru !...

BARCIAY. Imprudenta aru fi neiertata... salutandu, dispare prin ușa din dreapta.

SCENA IX.

PRECEDINȚII, NESTOR și IULIU.

PROSCRISUL. observandu pe Nestor, care insoțitu de Iuliu pășescu prin intrarea principala. Nestor !...

COMITELE. Iuliu !... Ce plăcută surprindere !

PROSCRISUL. In fine, amiculū meu ?...

NESTOR. Suntem veniți... și încă la bunu timpū...

IULIU. Omagele mele, Excelență către Negrėnu. Vė salutū cu respectū !...

COMITELE, dāndū māna lui Iuliu. Bine veniți... a împārtāși fericirea nōstrā; era supremulū momentū !

PROSCRISUL. Ora un-spre-decea... așa đicēndū...

NESTOR. Și triumfātorī...

COMITELE. Cum ?...

PROSCRISUL. Nicī unū pericolū; pentru bunulū și generosulū meu... salvatorū ?... întinde māna lui Iuliu

COMITELE. Vė fericescū !...

NESTOR. Victorie complectā... pe tōtā linia... cerulū s'a înseninatū, către Iuliu. Era vocea, șoptele naturei, care te cheamā in ora de pericolū... la patulū...

IULIU. transportatū. Ce vreī să đici ?...

COMITELE. Să fie ore cu putință ?...

PROSCRISUL. observandu pe Iuliu și Nestor. Dumneđeulū meu !

NESTOR. la adresa lui Negrėnu. Nu descoperā nimicū ochiulū vostru, in trāsurrele acestui tipū nobilū ?... arătāndū pe Iuliu.

COMITELE. emoționatū. Cu alte cuvinte ?...

NESTOR. Cu alte cuvinte... amū onore a vė presenta, Excelență, pe junele Iuliu... Negrėnu...

PROSCRISUL. entusiasmātū. Iuliu ?... fiū iubitū... la peptulū meu !...

IULIU. in același timpū. Scumpulū meu părinte !...

COMITELE. transportatū către Nestor. In brațele mele... generosū... amicū !...

NESTOR. către Negrėnu. Ilū reprimiți, inconjuratū de aceiași aureolā

a numelui vostru, precum elu era incredințatū, neuitatului meu părinte!... Justiția a constatatū inocența sa!...

PROSCRISUL. Fie bine-cuvēntatū ceriul, pentru acēstā și mārēțā!...

IULIU. la adresa lui Nestor. Memoria ei imi va fi scumpā!... ție iti mulțumescū din adānculū sufletului meu!...

PROSCRISUL. lui Nestor. Eterna mea recunoscințā... către Comitele. Excelenția vōstrā va scusa transportulū unui fericitū părinte! Vē datorezū viața mea!

COMITELE. Fericirea vōstrā se comunicā sufletului meu!... Eū, bine-cuvintezū motivulū ei!... Imi place a crede că... succesulū strălucitū va fi de celū mai bunū augurū pentru casa nōstrā.

SCENA X.

PRECEDINȚII, BERTHA și BARCIAY.

BARCIAY. intrāndū la brațū cu Bertha prin ușa principalā și observāndū veselia pe fața lui Nestor. Iuliū și Negrēnu, se cutremurā și se opresce unū momentū! agitatū, în sine. Ei!... Aici?!... Unū duhū necuratū!... iti pune în calea nōstrā!...

BERTHA. observāndū aceeași scenā și agitațiunea lui Barciay... lui Barciay, apart. Curagiū!... naintāndū. In plinā fericire, domniū mei! cu aerū de impresiune adresāndu-se la toți. Nestor... Iuliū... sunteți bine veniți!...

COMITELE. Fericirea la culme!... Aflā scumpa mea... că amiculū,... óspele nostru Negrēnu... și-a regāsitū, în bunulū nostru Iuliū, pe doritulū sēu fiū...

BARCIAY. apart. Unū nou trāsnetū din seninū...

BERTHA. Sunt încāntatā de acēstā fericitā surprindere.

PROSCRISUL. Vē mulțumescū, dōmnā Comitesā!...

BERTHA. Și eū vē fericescū din animā către Iuliū. Scumpulū meu Iuliū... n'are nici unū cuvēntū pentru vechia sa eunoscințā?...

IULIU. apropiinduse. Iertare, dōmnā Comitesā!... i sārutā māna. Amū prea multe cuvinte, pentru a vē esprime profunda grațitudine...

BARCIAY. Acestū înaltū sentimentū mārēște valórea vōstrā.

BERTHA. către Nestor. Reserva incomparabilului nostru jurisconsultū... imi spune, că dēnsulū este acelū geniū fenominale... se intrerupe.

NESTOR. sārutāndū māna. Generositatea vōstrā... este nemārginitā...

BERTHA. Așa dar... vomū avea o indoitā serbare în acēstā și, atâtū de frumósā, pentru noi toți!...

COMITELE. Neapāratū!...

BARCIAY. *gîlită.* Primesce și din parte'mi sincere felicitări...

PROSCRISUL. *cu politețe.* Buna voastră voință, domnule Barone, se resimte în sufletul meu...

COMITELE. Acum, Domniî mei... vom merge să încoronăm strălucirea serbărei, prin solemnul act marelui care va uni două case vechi, prin legături sacre...

BARCIAY. *plină de speranță, în sine.* Ală meu va fi triumful !...

IULIU. *către Nestor.* Perdută pentru mine...

NESTOR. *cu un suris.* Cine scie...

SCENA XI.

PRECEDINȚII LEVY, IESICA.

LEVY. *însoțit de Iesica, îmbrăcată în doliu, se prezintă pe pragul intrării cardinale, observând mișcarea ce produce prezența sa, stă un moment în nemișcare, căutând pe Comitele și Barciay, Fi-va prea târziu... Dumnezeul părinților mei?...*

COMITELE. Levy... Și?...

BARCIAY. *în sine, ca trăsniță.* Iadul s'a deschis?! Elu scăpat?... Ea... Iesica... aici?... Sunt nimicite?...

IESICA. *către Levy.* Tremur!...

COMITELE. *după ce s'a recules.* Mă surprinde prezența voastră... în acest moment!...

LEVY. Iertare, domnule Comite!... bătrânul Levy... supusul vostru, vă cere bine-voitóre ascultare în interesul... esaminând. cu ochii pe toți.

PROSCRISUL. *către Iuliu și Nestor.* Acastă consternațiune...

NESTOR. *lui Iuliu și Negrénu.* Este resbunarea!...

COMITELE. *impacientat.* Ți-ai ales rău momentul...

BETRHA. *care sta în vorbă cu Barciay.* Sum înmărmurită!...

BARCIAY. *Berthei.* Nu'i timp de pierdut... te... conjur!...

LEVY. Elu este suprem!...

IESICA. *către Levy.* Suferi prea mult!...

COMITELE. *care stă în vorbă cu Negrénu.* Pun prea mult temeiu pe un devotament încercat, dar nimic nu pôte scusa în ochii noștri turburarea acestui moment...

BARCIAY. *către Bertha, cu care sta de vorbă în apropierea lui Levy.* Tăcerea lui... sa dezonóra numelui nostru...

BERTHA. *către Barciay.* Un blăstem!...

LEVY. Scopul venirei mele odată cunoscut, escesul zelului va fi bine cuvântat!...

COMITELE. Îți voi da totu timpul meu... mai în urmă...

BERTHA. apropiată de Levy. Veți fi satisfăcut!...

LEVY. către Bertha. Voi încerca astă dată să fiu mai presus de semenii mei!!

IESICA. lui Levy. Iertare, bunul meu Închiu!...

COMITELE. Acea copilă?... Cine este?... ce caută ea?...

IULIU. lui Nestor. O rață de speranță...

NESTOR. către Iuliu. Crima va fi resbunată... privind spre ușă. Nu mai vine!...

LEVY. cu un suris ironic ațintindu-și privirea la Barciay. Domnul Barone va bine-voi a vă spune Excelență. cine este Ea?... Ce caută Ea?...

COMITELF. surprins. Artur?!

PROSCRISUL. apropiată de Iuliu și Nestor, către dânsii. Incepe a se lumina în sufletul și mintea mea...

BARCIAY. agitată, în sine. Numai curagiul mă poate scăpa... către comitele. Excelență... pauză. Solemnitatea momentului... respectul datorit Ilustrului vostru nume și mie chiar. nu-mi permite să descept oprobriul legitimei indignații!... tremurându-și vocea. Dacă starea de alterațiune morală și mintală... n'ară avea drepturi la compătimire, eu aș răspunde cu disprețul nostru!...

BERTHA, către Comite. Să terminăm amicul meu, cu această aiurare, fără gust...

LEVY. cu un suris ironic. Aiurare?...

IESICA. către Levy. Să mergem!...

BARCIAY. Audaciosă întroducere nu poate fi suferită... nici scușată... Insinuațiunile acestui tarăfii semitic, măresc indignațiunea noastră...

PROSCRISUL. către Iuliu și Nestor. În ochiul s'ar de, o schinteia din Infern!...

COMITELE. luptându cu sine. Suferințele amare... durerile voștre, ori care ar fi natura lor, nu vor putea să justifice, în ochii noștri o amăgire dureroasă... și nefolositoare intereselor voștre...

LEVY. calm. Amăgire .. pauză. Așa este... o amăgire foarte dureroasă care însă va avea să aducă desparațiunea în căminul vostru... Excelență!...

BARCIAY. Își permite prea multă turbarea acestui păcătos, ajunsă la paroxism!...

COMITELE. absorbită. Ce ȳice?... Desperaȳiunea?...

LEVY. Mai multă încă... Ea va face să pălescă strălucirea unui nume falnică!...

COMITELE. Numele nostru?...

BARCIAY. desepată. Faceȳi domnule Comite pauză, să se respecte sântena ospitalităȳei.

BERTHA. Este de nesuferită această cutezare.

IESICA. către Levy. Tremură!...

IULIU. către Nestor și Negrănu. Merge de minune!...

COMITELE. cu ochii ȳintiȳi la Levy. Ei bine?...

LEVY. Providenȳa a voită bine cu casa văstră... Excelenȳă!... Mânia ursitei își reclamă dreptulă; ea urmăresce pe înferatulă amăgitoră până și în acestă puternică asilă!... Ună nume furată nu'ă pôte scuti!...

BARCIAY. Excelenȳă! imă veă da voie să mă retragă... Babilonia acestui viclenă profanatoră, a devenită supărătore până la extremă!...

COMITELE. reculesă. Ai dreptate!... către Levy. Destulă... fie iertată temeritatea tea, dar... nici ună cuvântă mai multă!...

NESTOR. in sine. Trebuie să intervenimă...

IESICA. către Levy. Suntem perduȳi.

LEVY. descuragiată. Facă-se voia cumplitulă destină!...

COMITELE. către ospă. Să mergemă amiciă mei!...

NESTOR. Ună momentă... Domnule Comite!...

LEVY. in sine. In fine!...

COMITELE. oprindu-se. Ce este scumpulă meă?...

PROSCRISUL. lui Iuliă. Nu mai pôte fi îndoială... este elă...

BARCIAY. in sine. Voiă lupta cu întregulă Infernă!...

NESTOR. S'a vorbită despre ună nume furată! nu scimă, care dintre noi va fi cutezată să insulte... să profane totă ce pôte fi mai sacru!... gravitatea ultragiului reclamă celă puțină o explicaȳiune.

COMITELE. Ară fi inutile!... Ne cunăscemă... Nu punemă temeă pe triste aberaȳiuni.

BARCIAY. Ordonăȳi Excelenȳă, să se alunge aceste fiinȳe cădate!

LEVY. revoltată. Fiinȳe cădate?!

IESICA. seriosă. Indurare!

LEVY. desepată. Sunt victimele nelegiuirei văstre!... Artur Barciay... nu, ... Artur Barciay nu mai există!...

IULIU. Cum ?...

BERTHA. Dumneșeulă meu !...

LEVY. Refugiatulă polonă ridicându-și viața pe malurile Bosforului... usurpă numele baronului Artur Barciay.

BARCIAY. Infamie !...

COMITELE. Acestă cutezare ?...

NESTOR. privindă spre ușa din centru, în sine. Ce semnifica întârzierea lui ?!...

COMITELE. cu asprime. Mergi !...

BUCUR. intrândă cu o scrisore în mână. O scrisore pentru Excelența văstră... de la guvernatoarele ;... trimisulă Măriei Sale așteptă răspunsă.

NESTOR. către Negrónă și Iuliă. S'a terminată ?...

IULIU. Ce pôte fi ?...

BERTHA. către Barciay. Va fi scusându absentă... Hortensei ?...

BARCIAY. către Bertha. Probabilă în sine, lovitură de grație.

COMITELE. citindă, agitată, în sine. Dumneșeulă meu !... în publică. Elă... avea dreptate...

BERTHA. speriată. Nouă calamitate ?!...

COMITELE. agitată cu vocea tremurândă. Teribilă ultragiă !...

BERTHA. Ultragiă !!...

IULIU. înmărmurită. Oróre !...

NESTOR. către Iuliă, Dreptatea lui Dumneșeulă...

COMITELE. înturnându-și ochii asupra lui Barciay. Acestă biletă ne anunță că Justiția pusă în urmărirea făptuitorului de la Ospelulă Atila, a descoperită că persónă, care, din falalitate pentru noi, s'a introdusă în societatea noastră suptă usurpatulă nume de Artur Barciay, este ună refugiată periculosă, ună falsificatoră comună !... Perchisițiunea urmată la domiciliulă seă, a dată peste urme neîndoișe de complicitate la tentativa odiosă asupra bunului nostru amică... se intrerumpe.

BERTHA. în sine. Crudă sörte...

IULIU. Ingroșitoră !...

BARCIAY. în disperațiunea sa. Trădată, nimicită !... Ursită perfidă !...

PROSCRISUL. în sine. Nu mai pôte fi îndoială, este cunoscînța mea din Stambulă.

BARCIAY. în sine. Blăstemată fie némulă vostră...

COMITELE. Levy avea dreptate...

LEVY. Bine-cuvântată fie Dumneșeulă Părințiloră mei...

IESICA. în sine. Durerea mea este nespusă!...

BARCIAY. luându'și curagiu. Amăgire!... Calomnie... Infamă uneltire, crede că și-a atinsu scopul!... Se înșelă!...

NESTOR. Ce sfruntare...

LEVY. către Iesica, Ești resbunată... monetă falsă... Ți-a datu lovitura de mörte...

IESICA. în Levy. Crudă resbunare!... să mergem!...

PROSCRISUL. Dacă mai rămâne vre-o îndoință în spiritulü vostru... Excelentă, mă oferü a da la loculü său, cele mai minuțioșe lămuriri asupra refugiatulü Caminsky..!

BARCIAY, în sine. Perdutü!...

NESTOR. Justiția va avea multe puncte de lămuritü... între altele și casulü fatalei libațiunii, oferite Comiteșei Ermina...

COMITELE. la adresa lui Barciay. Intre noi, totulü fiindü terminatü... uitatü... vei înțelege că persóna reclamată de legile Țerei, nu póte fi sustrasă, unü singurü momentü!... Representantulü Justiției te adastă;... trăsura mea îi sta la dispozițiune...

IULIU. în sine. Ermina salvată!!...

BARCIAY. cu unü cinismü. Voiü duce cu mine ura și blăstemulü!... perfida sórtă... imi promisea cerulü și mi-a datü Iadulü, se retrage.

BERTHA. în sine. Mânia cerulü va cădea și asupra capulü meu...

LEVY. Misiunea mea e terminată... mă voiü retrage cu voiă Excelentei vóstre!...

COMITELE. Eterna nóstră recunoștință!...

LEVY, egindü cu Iesica. Bine-cuvéntarea Cerulü este cu cei drepti...
esse.

COMITELE. emoționatü. Vouë scumpi mei amici! vă datorezü totulü... nume, viață, fericire!... Să bine cuvéntăm pe Dumneđu!...

SCENA XII.

PRECEDINȚII, ERMINA, ZOE.

ERMINA. în costumü de mireasă, însoțită de Zoe și mai multe dame, intrândü prin ușa principală și observändü consternațiunea. Ce se petrece?!... observändü pe Iuliu. A!... Iuliu!...

COMITELE. îmbrățișändü pe Ermina. Scumpa mea fiică!...

IULIU. lui Nestor. Radiósă?!...

NESTOR. Ca Sórele, după o grea tempestă...

BERTHA. îmbrățișându pe o Dómnă. Frumósa mea Adelă!...

ZOE. in sine. Elú s'a retrasú?!...

ERMINA. către Comitele. Agitatú!... suferind... mă faci să tremur!...

COMITELE. Emoțiunea fericirei!...

ERMINA. observându absența luí Artur. Dar... elú... Artur?!...

COMITELE. privindă in ochii ei. Ți-a redatú libertatea...

BERTHA. îmbrățișându pe Ermina. Veí fi fericitá!...

ZOE. in sine. Enigmatică schimbare la față...

ERMINA. uimită. Libertatea mea?... nu înțelegú!...

COMITELE. Veí înțelege, Ângerulú meú, aflându că iubitulú nostru Iuliu și-a regăsitú pe doritulú seú părinte, in persóna scumpulú nostru amicú Negrénu, care alesú de providență, mi-a păstratú celú măi prețiosú odorú alú vieței mele!... Baronele... voiú să ȓicú... Artur, chematú a lua o moscenire, departe de noi,... a trebuitú să renunțe...

ERMINA. apart. Iuliu... fiulú seú?!... pauză, Artur retrasú!... Dar atuncí... acestú darú nu măi póte avea locú...! voinđu să desfacă de la gát parura.

PCOSCRISUL. Mě veí îndatora prea multú Comitesă, păstrându acestú ornamentú, devinitú proprietatea mea, ca darú din parte-mí, in amintirea măreței Sărbători de astăđi...

ERMINA. amețită. Totulú este unú misterú pentru mine...

COMITELE. Retrăgându-ne la țără, însoțite, neapăratú de toți bunii noștri amici... vomú avea destulă musă... să meditamú asupra suvenirilorú acesteí ȓile!... In onórea ei, noi vomú căuta să împăcămú destinulú, și executându decretele providenței, să încheiemú o nouă legătură cu vechia nóstră familiă; să ne apropiemú de străbuna tulpină, a căreí viuă expresiune de mărire și suferință, este: **Proscrisul Românú!** Voué, bunulú meú amicú, se cuvine gloria ȓilei!... fericirea copiilorú noștri, va fi resplata suferințelorú îndurate!

ERMINA. dându mâna luí Iuliu. Iuliu!!...

IULIU. in extasú. Ermina!!...

F I N E.

EGYETENI KÖNYVTÁR

473 * 1931.FEB.21

KOLOZSVÁR.

E R A T Ă

Pag. linia	in locă de	A se citi
67 21	— Da acelașu autore... aceeaș mână	Da,... acelaș autore, aceeaș mână.
73 17 (sc. VII)	— Primesce Comitesa urările amicului părintescă... facă cerulă ca ele însoțite de binecuvântarea bunului vostru părinte...	Primesce Comitesa urările amicului părintescă... (restulă rămâne afară)
67 2	— Profunda salutare.	Respectuôsa salutare.